

འབྲུག་གི་སྔོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༨

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018

June 2018

འབྲུག་གི་སྔོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༨།

Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018

June 2018

སྔོན་རིགས་ལས་ཁུངས།
སྔོན་དང་རིགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།
དཔལ་ལྷན་འབྲུག་གཞུང་། ཐིམ་ཕུ།

Department of Agriculture
Ministry of Agriculture and Forests
Royal Government of Bhutan, Thimphu

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།
Royal Government of Bhutan
Ministry of Agriculture and Forests
Thimphu : Bhutan

སློན་པོ།

MINISTER

BAFRA/MoAF/5-1/ 2470

དེའི་ཚེས་: ༠༡/༠༢/༢༠༡༤

གཞུང་གི་གསལ་བསྐྱབས།

གནད་དོན: འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ།

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༢༡.༢ པའི་ནང་སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་དབང་ཚད་
 གནད་སྟེ་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་
 ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་འདི་ཕྱིར་སྤྲེལ་འབད་མ་ཨིན།
 བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ གི་དེའི་ཚེས་ ༢ པའི་དེའི་ཚེས་ ༡ ལས་འགོ་བཟུང་བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོཔ་
 དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་ ༢༠༠༦ ཅན་མ་དང་ ད་ཚུན་སྤྱོད་ཡོད་པའི་བཀའ་བློ་དང་ འབྲེལ་ལྷན་གང་
 རུང་ཚུ་ ཆམེད་བཏང་མ་ཨིན། འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་དང་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་
 ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ལུ་ བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱིག་གཞི་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འི་
 འགན་ཁུར་ཡོད།

ཡེ་ཤེས་དོན་རྒྱུ་

སློན་པོ།

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།

འདུལ་

- ༡- མི་ཇེ་འབྲེལ་འཛིན་ སློན་པོ་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢- མི་ཇེ་ཁྲིམས་སྤྱི་སློན་པོ་ འབྲུག་གི་མདོན་མཐོ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣- མི་ཇེ་སློན་པོ་ ནང་གི་དང་སོ་ལ་འཛིན་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༤- མི་ཇེ་སློན་པོ་ དཔུལ་ཅིས་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།

ལྷན་པོ།

MINISTER

BAFRA/MoAF/5-1/ 2470

July 01, 2018

GOVERNMENT NOTIFICATION

Subject: Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018

In exercise of the authority granted by Section 21.2 of the Seed Act of Bhutan 2000, the Ministry of Agriculture and Forests is pleased to issue the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018 to facilitate the implementation of the provisions of the Seed Act of Bhutan 2000. The Rules and Regulations will come into enforcement with effect from 1st July 2018 and shall supersede the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2006 and all previous orders and any amendments issued till now.

The concerned agencies as mentioned in the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018 shall be responsible for the implementation of this Rules and Regulations.

Yeshey Dorji

MINISTER

Ministry of Agriculture and Forests

Cc:

1. The Hon'ble Chairman, Council of Ministers, Thimphu
2. The Hon'ble Chief Justice, Supreme Court of Bhutan, Thimphu
3. The Hon'ble Minister, Ministry of Home and Cultural Affairs, Thimphu
4. The Hon'ble Minister, Ministry of Finance, Thimphu

- ༥- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༦- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ ཞབས་ཏྲིག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༧- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ བདེན་དང་བརྒྱུད་འབྲེལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༨- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ ལས་གཡོག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༩- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༠- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ ཤེས་རིག་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༡- མི་ཐེ་སྟོན་པོ་ ཕྱི་འབྲེལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༢- མི་ཐེ་འཁྲི་འཛིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༣- རྩེད་ཆེན་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༤- རྩེད་ཆེན་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༥- རྩེད་ཆེན་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༦- རྩེད་ཆེན་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༧- ཚུད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ ཚུད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཚང་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༨- ཕྱི་ཞིབ་ཡོངས་ཁྲབ་ རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་ཞིབ་དབང་འཛིན་ ཐིམ་ཕུག།
- ༡༩- འཁྲི་འཛིན་ རྒྱལ་གཞུང་གི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༠- འཁྲི་འཛིན་ དན་ལྷད་བཀག་སྡོམ་ལྷན་ཚོགས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༡- རྩེད་ཆེན་ཡོངས་ཁྲབ་ འབྲུག་ཚོང་དང་བཟོ་གཉེན་ཚོགས་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༢- གུང་སྟོན་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་དམག་སྡེ་ རྩེད་བསྟན་ཕུག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༣- དམག་སྡེ་འི་འགོ་འཛིན་ སྐྱ་སྡུང་དམག་སྡེ་ བདེ་ཆེན་ཚོས་གྲིང་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༤- རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་དམག་སྡེ་འི་གཙོ་འཛིན་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་དགག་སྡེ་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༥- ཡོངས་ཁྲབ་མདེ་ཆེན་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༦- ཡོངས་ཁྲབ་མདེ་ཆེན་ སློ་ནོར་ལས་ཁུངས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༧- ཡོངས་ཁྲབ་མདེ་ཆེན་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་ནང་མཉམ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ལས་ཁུངས་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༨- མདེ་ཆེན་ ནགས་ཚལ་དང་གྲིང་ཀ་ཞབས་ཏྲིག་ལས་ཁུངས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༢༩- མདེ་ཆེན་ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༠- མདེ་ཆེན་ མི་མང་གསོ་བའི་ལས་ཁུངས་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༡- མདེ་ཆེན་ བསྟན་རྒྱས་ལས་ཁུངས་ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་ ཐིམ་ཕུག།
- ༣༢- དགོས་ཚུངས་བདག་ག་ར་ལུ།
- ༣༣- དགོས་ཁྲོམ་དཔོན་ག་ར་ལུ།

5. The Hon'ble Minister, Ministry of Health, Thimphu
6. The Hon'ble Minister, Ministry of Works and Human Settlement, Thimphu
7. The Hon'ble Minister, Ministry of Information and Communication, Thimphu
8. The Hon'ble Minister, Ministry of Labour and Human Resources, Thimphu
9. The Hon'ble Minister, Ministry of Economic Affairs, Thimphu
10. The Hon'ble Minister, Ministry of Education, Thimphu
11. The Hon'ble Minister, Ministry of Foreign Affairs, Thimphu
12. The Hon'ble Chairman, National Council of Bhutan, Thimphu
13. The Hon'ble Cabinet Secretary, Cabinet Secretariat, Thimphu
14. The Hon'ble Secretary, Ministry of Agriculture and Forests, Thimphu
15. The Hon'ble Secretary, Ministry of Health, Thimphu
16. The Hon'ble Secretary, National Environment Commission, Thimphu
17. The Attorney General, Office of Attorney General, Thimphu
18. The Auditor General, Royal Audit Authority, Thimphu
19. The Chairman, Royal Civil Service Commission, Thimphu
20. The Chairperson, Anti-Corruption
21. The Secretary General, Bhutan Chamber of Commerce and Industry, Thimphu
22. The Chief Operations Officer, Royal Bhutan Army, Lungtenphug
23. The Commandant, Royal Body Guard, Dechencholing
24. The Chief of Police, Royal Bhutan Police
25. The Director General Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority, MoAF, Thimphu
26. The Director General, Department of Livestock, MoAF, Thimphu
27. The Director General, Department of Agriculture Marketing and Cooperatives, Thimphu
28. The Director, Department of Forest and Park Services, MoAF, Thimphu
29. The Director, Department of Agriculture, MoAF, Thimphu
30. The Director, Department of Public Health, MoH, Thimphu
31. The Director, Department of Trade, MoEA, Thimphu
32. All Dasho Dzongdags
33. All Dasho Thrompons

དཀར་ཆག

ལེའུ་༡༥།	༡
སྟོན་བཞི་།	༡
མཚན་གནས་དང་འགོ་འཛུགས།	༡
ཆམེད།	༡

ལེའུ་༢༥།	༢
བཀོད་ཚིགས་གཞི་བཅུགས་དང་འཛིན་སྐྱོང་།	༢
རྒྱལ་ཡོངས་སྟོན་གྱི་བཀོད་ཚིགས།	༢
འཐུས་མི།	༢
རྒྱལ་ཡོངས་སྟོན་རིགས་བཀོད་ཚིགས་ཀྱི་ལཱ་འགན།	༢
བཅའ་ཡིག་གི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༥
དབྱེ་བ་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་ཚིགས་རྒྱུང་།	༥
དབྱེ་བ་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་ཚིགས་རྒྱུང་གི་ལཱ་འགན།	༥
དབྱེ་མ་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་གྱི་འཐུས་མི།	༥
དབྱེ་བ་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་གྱི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༦
དབྱེ་བ་མ་འདུལ་གི་ཁྲབ་བསྐྱེགས།	༧
དབྱེ་བ་མ་འདུལ་གི་ཁྲབ་བསྐྱེགས་འབད་ནིའི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༧
ལུང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད།	༨
སྟོན་འཛུགས་སྐྱོང་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད།	༨
ཁྲབ་བསྐྱེགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་དབྱེ་བ་མ་འདུལ་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ།	༩

ལེའུ་༣༥།	༡༠
སྟོན་བཅོང་ནིའི་ཆོད་འཛིན།	༡༠
སྟོན་ཚུ་ནང་འཁོད་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད།	༡༠
སྟོན་ནང་འདྲེན།	༡༡
རིགས་བསྐྱེ་སྟོན།	༡༣
སྟོན་ཕྱིར་ཆོང་།	༡༣

ལེའུ་༤༥།	༡༥
སྟོན་གྱི་གནས་ཆོད།	༡༥
སྟོན་དོ་སྐྱོར་འབད་མི་ལས་སྤྱེ།	༡༥
སྟོན་དོ་སྐྱོར་འབད་ནིའི་བྱ་སྐྱེའི་ལམ་ལུགས།	༡༥
སྟོན་གྱི་དོ་སྐྱོར་ལག་ཁྲུར་སྤྱོད་ཐངས།	༡༥
དོ་སྐྱོར་ལག་ཁྲུར་གྱི་འཐུས།	༡༦
ལག་ཁྲུར་ཆམེད་གཏང་ཐངས།	༡༦

Table of Contents

CHAPTER I	1
PRELIMINARY.....	1
Title and Commencement	1
Repeal	1
 CHAPTER II.....	 2
ESTABLISHMENT OF BOARD AND MANAGEMENT.....	2
National Seed Board	2
Members	2
Function of the National Seed Board.....	2
Rules of Procedure.....	4
Variety Release Committee (VRC).....	4
Functions of the Variety Release Committee.....	4
Variety Release Committee Member	5
Procedure for Release of Varieties.....	6
Notification of varieties.....	7
Procedure for Notification of Varieties	7
Registration of Nursery Operator.....	8
Registration as Seed growers	8
National lists of Notified kinds or varieties of seeds	9
 CHAPTER III	 10
REGULATION OF SALE OF SEED	10
Domestic Use of Seeds	10
Import of Seed.....	11
Hybrid Seeds.....	13
Export of Seed.....	13
 CHAPTER IV.....	 15
SEED STANDARDS & CERTIFICATION	15
Seed Standards	15
Seed Certification Agency.....	15
Procedure for Seed Certification.....	15
Grant of Seed Certificate.....	16
Seed Certification Fee	16
Revocation of Certificate	16

མཐོ་གཏུགས།	༡༧
ཁྱི་རྒྱལ་སོན་རིགས་རི་སྦྱར་ལག་བྱེད་ལས་སྒྲེ།	༡༧

ལེབ་ལྟུང་པ།	༡༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་།	༡༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ།	༡༥
སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱུང་པ་གི་དབང་ཚད།	༡༥
དཔེ་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཐོག་སོན་ཞིབ་དབྱུང་འབད་ནིའི་བྱ་སྒྲོ་ལས་ལུགས།	༡༩

ལེབ་ལྟུང་པ།	༢༡
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱུང་ཁང་།	༢༡
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱུང་ཁང་ལྟེ་བ།	༢༡
ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱུང་ཁང་།	༢༡
སོན་རིགས་བརྟག་དབྱུང་ཁང་གི་སྒྲིན་ཞུ།	༢༢
ཚོད་རྩོག་འདུམ་འགྲིག་གི་བྱ་སྒྲོའི་ལས་ལུགས།	༢༢
བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསགས་མཛོད་ལོག་སྒྲིང་།	༢༣

ལེབ་ལྟུང་པ།	༢༥
གཞོད་འགེལ་དང་ཉེས་བྱ།	༢༥
སོན་ཞིབ་དབྱུང་པའི་འཁྲི་བ།	༢༥
ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་གོ་ལས་འབད་ཡོད་པའི་དང་ལེན་གྱི་སྦྱང་སྦྱོབ།	༢༥
སོན་རིགས་བཅོད་ནིའི་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོད་འགེལ།	༢༥
སོན་རིགས་ཀྱི་རི་སྦྱར་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོད་འགེལ།	༢༦
ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་གྲོལ་འགོག།	༢༦
ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བའི་གཞོད་འགེལ།	༢༦

ལེབ་ལྟུང་པ།	༢༧
སྤྱོད་ཚུགས།	༢༧
འཕྲི་སྦྱོན།	༢༧
དེས་ཚུགས།	༢༧

བྱུང་སྒྲགས་.....

Appeal.....	17
Foreign Seed Certification Agency	17
CHAPTER V	18
SEED INSPECTION	18
Seed Inspector.....	18
Powers of Seed Inspector.....	18
Procedure for Seed Inspection by Sample Testing.....	19
CHAPTER VI.....	21
SEED TESTING LABORATORY	21
Central Seed Testing Laboratory.....	21
Referee Seed Testing Laboratory	21
Report of Seed Testing Laboratory	22
Procedure for Dispute Settlement	22
Return of Seized Stock.....	23
CHAPTER VII.....	24
OFFENCES AND PENALTIES	24
Liability of Seed Inspector.....	24
Protection of action taken in good faith.....	24
Offence Relating to Sale of Seed	24
Offence Relating to Seed Certification	26
Obstruction of Lawful Authority	26
Unlisted Offences.....	26
CHAPTER VIII	27
MISCELLANEOUS	27
Amendment.....	27
Definitions.....	27
ANNEXURES.....	29

བྱུང་སྐྱབས།

བྱུང་སྐྱབས་༡(ཀ) པ།	29
ཀ) ལོ་ཐོག་གི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བརྟན་གྱི་གྲོས་འཆར་ཕུལ་ནིའི་ཐོ་ཡིག།.....	30
བྱུང་སྐྱབས་༡(ཁ) པ།.....	31
ཁ) ལྷམ་ར་གི་ལོ་ཐོག་གི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བརྟན་གྱི་ཐོ་ཡིག།.....	32
བྱུང་སྐྱབས་༡(ག) པ།.....	33
ག) ཆག་སོན་གྱི་རིགས་ དང་ བྱགས་ཚལ་གྱི་ཤིང་ རིགས་མ་འདྲམ་གསར་བརྟན་གྱི་ཐོ་ ཡིག།.....	34
བྱུང་སྐྱབས་༢ པ།.	35
ལྷང་མ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཆོག་ཐམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཉུག་མེད་སྤྱོད་ནིའི་མཁོ་གལ་ ཉུང་ཤོས་གྱི་དན་ཐོ།.....	36
བྱུང་སྐྱབས་༣ པ།.	37
སོན་འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད་འབྲི་ཤོག། (སྒྲེར་གཞུང་).....	38
བྱུང་སྐྱབས་༤ པ།.	39
ལྷང་མ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ཐོ་བཀོད་འབྲི་ཤོག།.....	40
བྱུང་སྐྱབས་༥ པ།.....	41
རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་བྱབ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ སོན་ཚུ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་ ཡིག་དེ་.....	41
བྱུང་སྐྱབས་༦ པ།.....	42
ཞིབ་འཆོལ་དང་ དཔེ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་བཙུག་ནིའི་རྒྱ་ཆའི་ནང་འདྲེན་གྱི་གངས་ཆད།.....	42

ཟུར་སྐྱགས་༧ པ།	42
འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཤིང་གི་རིགས་སྒྲ།	42
ཟུར་སྐྱགས་༨ པ།	50
འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་མཇེས་རྒྱན་སྡེ་ཤིང་གི་ཐོ།	50
ཟུར་སྐྱགས་༩ པ།	57
སོན་ངོ་སྦྱར་དོན་གྱི་ཁུ་ཡིག་འབྲི་ཤོག།	57
ཟུར་སྐྱགས་༡༠ པ།	58
སོན་/ ལུང་མ་གསོ་སྦྱང་ཁང་ངོ་སྦྱར་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་སྟན་ཁྲ།	59
ཟུར་སྐྱགས་༡༡ པ།	63
སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར།	63
ཟུར་སྐྱགས་༡༢ པ།	66
སྐ་འབྲུས་ཟུར་དེབ	65

ANNEXURE

ANNEXURE I	29
<i>A. Performa for Submission of Field Crop Variety Release Proposal</i>	30
<i>B. Performa for Release of Horticulture Crop Varieties</i>	33
<i>C. Performa for Feed and Fodder crops and Tree species</i>	33
ANNEXURE II	35
<i>Check list or minimum requirement for issuance of clearance for nursery establishment license</i>	35
ANNEXURE III	36
<i>Registration Form for Seed Grower (Private/Government)</i>	36
ANNEXURE IV	37
<i>Nursery Registration Form</i>	37
ANNEXURE V	38
<i>National list of notified kinds or varieties</i>	38
ANNEXURE VI	47
<i>Quantity permitted for Import of planting materials for Research and Demonstration</i>	47
ANNEXURE VII	48
<i>List of Forestry Tree Species Available in Bhutan</i>	48
ANNEXURE VIII	55
<i>List of Ornamental Plants Available in Bhutan</i>	55
ANNEXURE IX	36
<i>Application Form for Seed Certification</i>	63
ANNEXURE X	64
<i>Inspection report for seeds/nursery certification</i>	64
ANNEXURE XI	66
<i>Seed Certificate</i>	66
ANNEXURE XII	67
<i>Schedule of fees for various sevices</i>	67

འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༢༡.༢ པ་གིས་དབང་ཚད་གནང་སྟེ་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་
ཏེ་སོན་མ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་འདི་
ཆ་འཇོག་འབདཝ་ཨིན།

ལེའུ་༡ པ། སྟོན་བརྗོད།

མཚན་གནས་དང་འགོ་འཛུགས།

- ༡ བཅའ་ཡིག་འདི་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་ཟེར་བརྗོད་དགོ།
- ༢ བཅའ་ཡིག་འདི་ སོན་མ་དང་ནགས་ཚལ་སྟོན་པོ་གིས་བསྟར་སྦྱོང་གི་ཁྲབ་བསྒྲགས་གནང་མི་ནང་གསལ་བཀོད་
འབད་ཡོད་པའི་ཁྱེ་ཆེས་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ།

ཆ་མེད།

- ༣ བཅའ་ཡིག་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ༢༠༠༤ ཅན་མ་འདི་ཆ་མེད་བཏང་མ་ཨིན།

In exercise of the authority granted by Section 21(2) of the Seeds Act of Bhutan 2000, the Ministry of Agriculture and Forests hereby adopts the Seed Rules and Regulations of Bhutan, 2018 to facilitate the implementation of the provisions of the Seeds Act of Bhutan, 2000.

CHAPTER I

PRELIMINARY

Title and Commencement

1. This Rule is called the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018.
2. It shall come into force from the date specified in the notification issued by the Minister.

Repeal

3. This Rule repeals the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2006.

ལེའུ་ ༢ པ།

བཀོད་ཚིགས་གཞི་བཅུགས་དང་ འཛིན་སྐྱོང་།

རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་བཀོད་ཚིགས།

༤ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༣ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་བདག་སྐྱོང་ཐབས་ནིའི་གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི་དང་ལཱ་འགན་སྒྲོན་ཡོད་མི་ཚུ་གྲུབ་ཐབས་ལུ་ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་གྱི་བཀོད་ཚིགས་གཞི་བཅུགས་འབད་མ་ཨིན།

འབྲུས་མི།

༥ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚིགས་འདི་གི་འབྲུས་མི་གཤམ་གསལ་ལྟར་།

- (༡) སོན་མ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་རྩྭ་ཆེན་ (ཁྲི་འཛིན་) །
- (༢) ནགས་ཚལ་དང་གླིང་ཀ་ནབས་རྟོགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི་) །
- (༣) སློ་ཉོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི་) །
- (༤) འབྲུག་སོན་མ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་ འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི་) །
- (༥) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བ་གི་ལས་རིམ་མདོ་ཆེན་ (འབྲུས་མི་) །
- (༦) རྒྱལ་ཡོངས་སླེ་ལྷན་རིགས་སྤེལ་ལྟེ་བ་གི་ལས་རིམ་མདོ་ཆེན་ (འབྲུས་མི་) །
- (༧) སྤེར་གྱི་སོན་རིགས་ཚོང་སྤེལ་གི་དོ་ཆབ་ (འབྲུས་མི་) །
- (༨) སོན་མ་པ་ཚུ་གི་དོ་ཆབ་ (འབྲུས་མི་) །
- (༩) དོན་ཚན་མཁའ་མཆོག་ (དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་) །
- (༡༠) སོན་མ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ འགོ་འཛིན། (འབྲུས་མི་རྩྭ་ཆེན་) །

རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚིགས་ཀྱི་ལཱ་འགན།

༦ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚིགས་ཀྱིས་ འབད་དགོཔ་གཤམ་གསལ་ལྟར་།

- (༡) ལྷན་ཁག་ལུ་ སོན་རིགས་ ཡང་ན་ རྣམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱུང་བསྐྱབས་ཀྱི་སློར་ལས་ དེས་པར་མཁོ་ཆོ་སོན་གྱི་སྤྱུལ་ཚད་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་གཤམ་ཆེབ་འཛིན་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།

CHAPTER II

ESTABLISHMENT OF BOARD AND MANAGEMENT

National Seed Board

4. In accordance with Section 3 of the Act, the Ministry hereby establishes a National Seed Board to advise on matters arising out of the administration of the Act and to carry out the functions assigned to it.

Members

5. The National Seed Board shall consist of the following members:

- (i) Hon'ble Secretary, MoAF, Chairperson;
- (ii) Head of the Department, DoFPS, member;
- (iii) Head of the Department, DoL, member;
- (iv) Head of BAFRA, member;
- (v) Program Director, National Seed Centre, member;
- (vi) Program Director, National Biodiversity Centre, member;
- (vii) One representative of Pvt. Seed Company, member;
- (viii) One representative of Farmer, member;
- (ix) Subject Matter Specialist (need based); and
- (x) Head, Department of Agriculture, member secretary.

Function of the National Seed Board

6. The National Seed Board shall carry out the following functions:
 - (1) Advise the Ministry regarding notification of such kinds/varieties of seeds which it deems necessary or expedient to regulate the quality of seeds;

- (2) དཔྱེག་པ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ཕུལ་བའི་གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་དཔྱེག་པ་མ་འདྲམ་ཚུ་མོ་ཡིག་འདི་ངོས་ལེན་དང་ ཁྱབ་བསྐྱེད་གསལ་འབད་ནི།
- (3) སོན་རིགས་རོ་སྤྱོར་ བརྟག་དབྱེད་དང་དཔྱེད་དབྱེད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས་དང་གནད་ཚད་ཚུ་གོས་འདེབས་འབད་ནི།
- (4) ལྷན་ཁག་ལུ་ སྤྱི་དཀའ་གི་གནད་ཚད་ཕྱུང་ཤོས་དང་སོན་གྱི་སྒྲིའི་ཚད་ཀྱི་སྒྲོར་ལས་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།
- (5) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ལུ་ བྱི་རྒྱལ་ཁབ་གང་རུང་ནང་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ སོན་རོ་སྤྱོར་འབད་མི་ལས་སྡེ་གང་རུང་གཅིག་གི་ འོས་འབབ་ཡོད་མེད་སྒྲོར་ ལྷན་ཁག་ལུ་གོས་འདེབས་འབད་ནི།
- (6) སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ དཔེ་ཚད་དཔྱེད་དབྱེད་འབད་ནི་དང་ སོན་རིགས་རོ་སྤྱོར་འབད་མི་ལས་སྡེ་གིས་ རོ་སྤྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བཀའ་ནི་ཨིན་པའི་འཐུས་ གོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (7) ལྷན་ཁག་ལུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དབྱེད་ཁང་ཚུ་གཞི་བཙུགས་ཡོད་མེད་སྒྲོར་བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།
- (8) ཡན་ལག་ཁྲིམས་ཡིག་ བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་དང་ ཚོགས་གྲངས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཚུ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི།
- (9) གསར་བཏོན་ མོ་བཀོད་ དང་ཁྱབ་བསྐྱེད་གསལ་འབད་ཡོད་པའི་སོན་དཔྱེག་མ་འདྲམ་ ཡང་ན་ རིགས་ཚུ་གི་ མོ་དེབ་རྒྱན་སྒྲོར་འབད་ནི།
- (10) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མོ་ཡིག་ནང་ལས་ མཁོ་མེད་པའི་རིགས་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་འདི་ ངོས་ལེན་འབད་ནི།
- (11) བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གནད་ཡོད་པའི་ ལཱ་འགན་གང་རུང་ལུ་ ལྷན་ཐབས་རྒྱབ་ནི་ ཡང་ན་ ལཱ་འགན་དང་ འབྲེལ་བའི་ལཱ་གཞན་ཚུ་འབད་ནི།
- (12) དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ དེའི་ལཱ་འགན་ཚུ་འགྲུབ་ནིའི་ལུ་ ཚོགས་ཚུང་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི།

- (2) Approve and notify the list of released varieties submitted by Variety Release Committee;
- (3) Recommend procedures and standards for certification, tests and analysis of seeds;
- (4) Advise the Ministry on the minimum standards on purity and germination of seeds;
- (5) Recommend on the suitability of any Seed Certification Agency established in any foreign country for the purpose of the Act;
- (6) Propose fee to be charged for analysis of samples by the Central Seed Testing Laboratory and for certification by the Seed Certification Agency;
- (7) Advise the Ministry regarding the establishment of seed testing laboratories;
- (8) Formulate bylaws, rules of procedures and fix the quorum, and conduct of all businesses that it transacts.
- (9) Maintain records of all released, registered, and notified varieties/kinds of seeds;
- (10) Approve de-notification of obsolete varieties from national list;
- (11) Carry out such other pertinent functions that are supplemental, or consequential to any of the functions conferred by the Act; and
- (12) Constitute committees to fulfill its functions where necessary.

བཅའ་ཡིག་གི་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས།

༡ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ལཱ་འགན་དེ་ གཤམ་གསལ་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་དགོ་

- (༡) ཞལ་འཛམས་འཛོག་ནི་གི་དོན་ལུ་ བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་འབྲུམ་མི་ གཞུམ་དབྱ་གཉིས་ཀྱི་ ཚོགས་གངས་ འབྲུབ་ཅིན།
- (༢) བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛམས་དེ་ ལོ་ངོ་ལུ་ཉུང་ཤོས་ཚར་གཅིག་འཛོག་དགོ།
- (༣) འབྲུམ་མི་ཅིག་གིས་ ཞལ་འཛམས་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་འབྲུམ་མི་ འདི་གིས་ མི་ངོ་མ་ཅིག་གདམ་ཁ་རྒྱབ་ཚེགས་དང་ དེ་ཡང་ཞལ་འཛམས་ཀྱི་སྡུ་བོད་ལས་ ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་འགྲོལ་དགོ།

དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུད་།

༢ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༣.༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་ གསར་བ་ གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ རིགས་མ་འདྲ་བའི་བྱུང་བསྐྱུགས་ཀྱི་གོས་ འདེབས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུད་ཅིག་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོ།

དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུད་གི་ལཱ་འགན།

༣ དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུད་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་

- (༡) དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གནས་ཚད་ཀྱི་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་གཞི་བཅུགས་དང་ཆ་ འཛོག་འབད་ནི།
- (༢) དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ **ཟུར་སྐྱགས་༡(༡)** པ་ (**འབྲུ་སྐྱ་ལོ་ཐོག**) **ཟུར་སྐྱགས་ ༡(ལ)** པ་ (**ལྷུ་མ་ར་གི་ལོ་ཐོག**) **ཟུར་སྐྱགས་༡(ག)** པ་ (**ཆག་དང་ཅུ་ཆག་གི་ལོ་ཐོག** དེ་ལས་ ཤིང་གི་ རིགས་སྡུ་) ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་ གོས་འཆར་རྩིས་མཐོན་བཤུ་འབད་ནི།
- (༣) དབྱེ་བ་མ་འདྲཿ་གསར་བཏོན་གྱི་གོས་འཆར་ཞིབ་དབྱེད་འབད་ནི་དང་ སྤྱིག་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་ལས་ གོས་འཆར་ ངོས་ལེན་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཆམེད་གཏང་ནི།

Rules of Procedure

7. The National Seed Board shall function in accordance to the procedure prescribed herein:

- (1) Two-third member of the Board shall constitute a quorum to convene a meeting
- (2) The Board meeting shall convene at least once in a year
- (3) Where a member is not able to attend the meeting, a suitable candidate maybe nominated by the concerned member with the approval of the Chairperson prior to the meeting.

Variety Release Committee (VRC)

8. In accordance with Section 3.4 of the Act, the National Seed Board shall establish a Variety Release Committee for the purpose of assessing new varieties for release, and recommending notification of varieties.

Functions of the Variety Release Committee

9. The Variety Release Committee shall carry out following functions:

- (1) Establish and adopt standard procedures for release of a variety;
- (2) Invite proposals for release of varieties as per the prescribed Performa in Annexure IA- Field crops, Annexure I B- Horticulture crops, Annexure I C- Feed and Fodder crops and Tree species.
- (3) Scrutinize variety release proposals and formally accept for release or reject proposals;

- (ང) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་པ་ཚུ་ བྱེ་བ་སྐྱེགས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ལུ་
གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (ཡ) རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་ནང་ལས་ མཁོ་མེད་པའི་རིགས་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་གི་ གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།
ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་གི་ལག་ལེན་དེ་ རིམ་པ་བཟོ་སྟེ་འབད་དགོཔ་དང་ དེ་ཡང་ བསགས་མཛོད་ནང་གནས་
ཡོད་མི་ཚུ་ཚོང་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ རོ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་སྟེལ་ནི་ཚུ་བཤེལ་བཞག་ནི།
- (ཧ) འབྲུག་སོན་མ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ དགོས་མཁོ་ནམ་འབྱུང་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ ཡོངས་ཚོགས་
ཀྱི་ཐོ་ ཡང་ན་ གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་ཐོ་དེབ་ཚུ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་བྱེ་བ་སྐྱེགས་འབད་ཡོད་པའི་
རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ བྲོགས་སྤྱུལ་དང་དུས་མཐུན་བཟོ་ནི་ལུ་ མཐུན་བསྐྱིག་འབད་ནི།
- (ཉ) གསར་བཏོན་དང་ ཐོ་བཀོད་བྱེ་བ་སྐྱེགས་ དེ་ལས་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ཡང་ན་ སོན་
རིགས་ཚུ་གི་ ཐོ་དེབ་ཚུལ་མཐུན་རྒྱན་སྦྱོང་འབད་ནི།
- (ཏ) སོན་རིགས་ཚོང་ལས་དང་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ དང་འདོད་ཡོད་མི་སྐྱེར་གྱི་སོན་རིགས་
ཚོང་སྟེ་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི།
- (ཐ) རྒྱལ་ཡོངས་རིགས་རྒྱན་མཛོད་ནང་མཁོ་མེད་པའི་རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་གི་རིགས་སོན་ རྒྱན་སྦྱོང་འབད་ནི་དོན་
ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤྱིའི་ལྟེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནི།
- (ཊ) མི་མང་དང་སྐྱེར་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་ལས་ རོ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ བཟུང་འཛོག་འབད་ནི་གི་
དོན་ལུ་ དུལྟོ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ ལམ་སྟོན་བཟོ་ནི།
- (ཋ) དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུད་གི་ཞལ་འཛོམས་དེ་ ལོ་རེ་ནང་ཆར་ཅིག་ ཡང་ན་ དགོས་མཁོ་
ནམ་འབྱུང་དང་བསྐྱུན་ཏེ་འཛོག་ནི།

དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་གྱི་འཕུས་མི།

༡༠ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུད་གི་འཕུས་མི་གཤམ་གསལ་ལྟར་:

- (༡) སོན་མ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མདོ་ཆེན་ (ཁྲི་འཛིན)།
- (༢) སོན་མ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གྲོས་སྟོན་པ་ (འཕུས་མི)།

- (4) Propose for notification of new varieties to National Seed Board;
- (5) Propose for de-notification of obsolete varieties from national list. The implementation of de-notification shall be done in a phased manner with the sale of the existing stocks and the discontinuation of certified seed multiplication followed by foundation seed and basic seed;
- (6) Coordinate with Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority to enlist and update as and when necessary a comprehensive list or records of released and notified varieties in the country;
- (7) Maintain proper records of all released, registered, notified and de-notified varieties/kinds of seeds;
- (8) Ensure that all private seed companies interested in seed enterprise and variety development are registered;
- (9) Liaise with National Biodiversity Centre in maintaining germplasm of the obsolete varieties in the national genebank;
- (10) Formulate guidelines for considering varieties introduced from public and private programmes as per the existing variety release guidelines; and
- (11) Convene VRC meetings annually or as and when required.

Variety Release Committee Member

10. The Variety Release Committee shall consist of following members:

- (i) Director, DoA, Chairperson
- (ii) Advisor, DoA, member

- (༣) སོ་ནམ་ལས་ཁྲུངས་འོག་གི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཚན་གྱི་གཙོ་འཛིན་ (འཕུས་མི)།
- (༤) སློ་ནོར་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་ (འཕུས་མི)།
- (༥) རྒྱལ་ཚལ་དང་སྤྱི་ཁྱབ་ཞབས་ཏྲུག་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་ (འཕུས་མི)།
- (༦) འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་ངོ་ཚབ་ (འཕུས་མི)།
- (༧) སོ་ནམ་ཞིབ་འཇོལ་དང་གོང་འཕེལ་ལྟེ་བའི་ལས་ལཱ་མདོ་ཆེན་ (འཕུས་མི)།
- (༨) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བའི་ལས་ལཱ་མདོ་ཆེན་ (འཕུས་མི)།
- (༩) རྒྱལ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྒྲིལ་ལྟེ་བའི་ལས་ལཱ་མདོ་ཆེན་ (འཕུས་མི)།
- (༡༠) ཐབས་རིག་མཁས་མཆོག་(དགོས་མཁོ་དང་བསྟན)་ དེ་ལས་
- (༡༡) སོ་ནམ་ལས་ཁྲུངས་འོག་གི་ སོ་ནམ་ཞིབ་འཇོལ་དང་རྒྱ་སྐྱེད་ཚན་གྱི་གཙོ་འཛིན་ (འཕུས་མི་རྩྭ་ཆེན)།

དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་གསར་བཏོན་གྱི་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས།

༡༡ དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་གཤམ་གསལ་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་གནས་དགོས་འདི་ཡང་ཅེ་

- (༡) དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་གསར་བཏོན་འབད་ནི་འི་གྲོས་འཆར་འདི་ ཟུར་སྒྲགས་༡(༡)(ཁ)དང་(ག) པའི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སྤྱི་ག་བཀོད་དང་འཁྲིལ་ འཕུས་མི་རྩྭ་ཆེན་ལུ་གཏང་དགོས་དང་ འཕུས་མི་རྩྭ་ཆེན་གྱིས་ཁྲི་འཛིན་གྱི་གནང་བ་དང་འཁྲིལ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གི་འཕུས་མི་ཚུ་འི་ཞལ་འཛུམས་འཆོག་དགོ།
- (༢) གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ མ་འདྲུཅ་ ཤོ་མཚུངས་ དེ་ལས་ བཏན་ཏྲུག་ཏོ་དགོ།
- (༣) གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་འདི་ དཔྱེ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲུཅ་ཚུ་དང་འབྲུད་པ་ད་ འཆོ་ལུགས་ཡང་ན་ འབྲུབ་དང་ནད་གཞི་ལུ་སྒྱབ་ཉིང་ སྤྱི་ཚད་ཅན་གྱི་བྱ་རྒྱུ་ཡང་ན་ དམིགས་གསལ་གྱི་ལོ་ཐོག་ཐོན་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ ཡང་ན་ འཛུགས་སྐྱོང་གི་གནས་སྤངས་ལས་ དྲག་པ་འབད་དགོ།

- (iii) Chief, APD, DoA, member
- (iv) One representative, DoL, member
- (v) One representative, DoFPS, member
- (vi) One representative, BAFRA, member
- (vii) One Program Director, ARDC, member
- (viii) Program Director, NSC; member
- (ix) Program Director, NBC; member
- (x) Technical Specialist (need based) and
- (xi) Chief, ARED, DoA, Member Secretary.

Procedure for Release of Varieties

11. The Variety Release Committee shall comply with the following procedure:

- (1) The proposal for release of variety shall be forwarded to the member secretary in the prescribed format as provided in Annexure I A, B and C, who shall convene a meeting of Variety Release Committee with the approval of the Chairperson;
- (2) The proposed variety should be distinct, uniform and stable as per the requirement under the relevant Laws;
- (3) The proposed variety should be superior over the existing varieties in respect of yield or resistance to pest, diseases, quality characteristics or its suitability for a specific cropping system or growing environment;

(ང) དེ་བཅས་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ དེ་ལྟོ་ཡོད་མི་དང་གསར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་དེ་བཅས་
འདྲམ་ཚུ་ རྩལ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ ཡང་ན་ དེ་བཅས་འདྲ་བའི་སོན་རིགས་ཨིན་མ་སྟེ་
ཚད་ལྷན་བཟོ་དགོ།

(ཡ) དེ་བཅས་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ སོན་ཚུ་གསར་བཏོན་གྱི་དོན་ལུ་སྤྲིག་མཐུན་གྱི་སྒྲིལ་ས་
རིས་ལེན་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་གཏང་དགོ།

དེ་བཅས་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱུགས།

༡༢ བཅའ་ཁྲིམས་གྱི་དོན་ཚན་༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྩལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་གྱི་གྲོས་འདེབས་དང་འབྲེལ་
སྟོན་པོ་གིས་ རྩལ་ཁབ་ནང་ཡོད་མི་གི་སོན་གྱི་རིགས་ ཡང་ན་ དེ་བཅས་འདྲམ་ཚུ་རྩལ་བསྐྱུགས་འབད་དགོ།

༡༣ དེ་བཅས་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱུགས་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་དེ་བཅས་འདྲའི་དེ་བཅས་ཁག་༢ ལུ་འཇུག་དགོ་ཅེ་

(༡) སོན་དེ་བཅས་འདྲམ་གྱི་རིགས་ གསར་བཟུགས་ ཡང་ན་ སྤར་སྟོལ་གཉིས་ལས་གང་རུང་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་
དོན་ལུ་བཟུགས་ཡོད་པ་དང་ གཤམ་སྤྱིད་དེ་བཅས་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་མི་མང་མཐའ་དོན་
ལུ་ སོན་གྱི་སྤྱུ་ཚད་ ཚད་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་རིས་པར་མཁོ་བ་ ཡང་ན་ གཤམ་ཅན་ཨིན་པའི་སྒྲོར་གྱི་བསམ་
འཆར་སྤྱད་ཡོད་པ། དེ་ལས་

(༢) དེ་བཅས་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ གསར་བཏོན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལོ་ཐོག་གི་དེ་བཅས་འདྲམ་
ཚུ་བཏག་ཞིབ་དང་ གྲོས་འཆར་བཀོད་མི་ཚུ།

དེ་བཅས་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་འི་བྱ་སྒྲུའི་ལམ་ལུགས།

༡༤ དེ་བཅས་འདྲམ་གྱི་རྩལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་བྱ་སྒྲུའི་ལམ་ལུགས་དེ་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཅེ་

(༡) དེ་བཅས་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ དེ་བཅས་འདྲམ་ཚུ་ རྩལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་
ཚོགས་གྱི་གནང་བ་དང་ རྩལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་ཐུལ་དགོ། རྩལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་
ཚོགས་གྱིས་ དོན་ཁུངས་ག་ར་བཅི་འཛིག་འབད་ཚར་བའི་ཤུལ་ དེ་བཟུམ་མའི་དེ་བཅས་འདྲམ་ཚུ་ཕྱི་ལོ་པར་
ཡང་ན་ ཆ་ཤས་སྟེ་རྩལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་འི་གྲོས་འདེབས་བྱིན་ཚོགས།

- (4) The Variety Release Committee shall regularize all the existing and newly released varieties as notified kinds or varieties of seeds; and
- (5) The Variety Release Committee shall formally accept or reject seeds for release.

Notification of Varieties

12. In accordance with Section 4 of the Act, the Minister shall notify the kinds or varieties of seeds in the country on the recommendation of the National Seed Board.

13. Notification of varieties shall apply to the following two categories of varieties:

- (1) Any kind of variety, either introduced or traditional, which is grown on a commercial scale, and if the Variety Release Committee is of the opinion that it is necessary or expedient to regulate the quality of seed in public interest; and
- (2) All crop varieties assessed and proposed for release by Variety Release Committee.

Procedure for Notification of Varieties

14. Notification of varieties shall comply to the following procedure:

- (1) The Variety Release Committee shall submit varieties to the National Seed Board for approval for the purpose of notification. The National Seed Board after considering all facts may recommend the notification of such varieties wholly or partially;

ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད།

༡༥ ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད་དེ་ གཤམ་གསལ་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་དགོས་པའི་

- (༡) ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ཡང་ན་ སོན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་འཐབ་ རིའི་ཆོག་ཐམ་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐབས་ཅིག་གནང་བ་བྱིན་མི་དང་ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་གྲོས་འདེབས་ཐོག་ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ཁག་འོག་གི་བཟོ་བྲུ་རྒྱ་ཆུང་བ་དང་ནང་ བཟོ་ལས་ཁུངས་ལས་བྱར་སྤྲུགས་ ༢ པ་དང་འཁྲིལ་ལེན་དགོ།
- (༢) ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ཆོག་ཐམ་དེ་ སོན་དང་ལྷངམ་རྒྱ་ནང་འབྲེན་དང་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ དགི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཆོག།
- (༣) ལྷངམ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ལག་ལེན་འཐབ་མི་གིས་ ཁྲབ་བསྤྲུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་དང་དབྱེ་བ་མ་འབྲུལ་ཚུ་ རྒྱུ་ཕིག་འཛུགས་སྐྱོང་དང་ཚོང་འབྲེལ་འཐབ་དགོ།

སོན་འཛུགས་སྐྱོང་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད།

༡༦ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་འདི་ཐོ་བཀོད་ལྟེ་བ་ཨིནམ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་སོན་འཛུགས་སྐྱོང་ འཐབ་མི་ག་ར་གི་ ཐོ་ཡིག་རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་འགན་ཁུར་འབག་དགོ།

༡༧ རྒྱལ་ཁབ་ནང་སོན་འཛུགས་སྐྱོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལས་ ཐོ་བཀོད་ཀྱི་ཞུ་ཡིག་དེ་ གཤམ་གསལ་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་ དང་འཁྲིལ་དགོས་པའི་

- (༡) **བྱར་སྤྲུགས་ ༣** རང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སྤྱིག་བཀོད་ལྟར་ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་ འཛིན་དང་ཕིག་ཁར་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཞུ་ཡིག་དང་ཕིག་ཁར་ཚོང་འབྲེལ་ཆོག་ཐམ་གི་འབྲུ་ལུ་ དགོ།
- (ཁ) ཞུ་ཡིག་འདི་ངོས་ལེན་འབད་ཐོག་ འབྲེལ་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལྷངམ་གསོ་ སྐྱོང་ཁང་ ཡང་ན་ ཚོང་སྤྱོད་གི་ཚོ་བདག་ལུ་ **བྱར་སྤྲུགས་ ༤** པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་ ཚད་ལྡན་ སྤྱིག་བཀོད་ཐོག་ ཐོ་བཀོད་ཨང་སྤྱོད་དགོ།

Registration of Nursery Operator

15. Registration of nursery operator shall comply to the following requirements:

- (1) The commercial nursery or seeds operator shall obtain a trade license to operate a business from Department of Cottage and Small Industries, Ministry of Economic Affairs upon issuance of technical clearance from relevant Department and recommendation from Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority issued under Annexure II;
- (2) Nursery operation license shall not be used for import and export of seeds or seedling; and
- (3) The nursery operator can grow and sell only the notified kinds or varieties

Registration as seed growers

16. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall be the Central Registry responsible for maintaining the list of all the seed growers in the country.

17. The application to be registered as seed growers in the country shall comply to the following procedure:

- (a) An application shall be submitted to the Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority in the format prescribed in **Annexure III** for registration along with a copy of trade license; and
- (b) Upon acceptance of the application, Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall provide a registration number in a standard format as provided in **Annexure IV** to the proprietor of the nursery or enterprise or the company.

༡༨ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་ གསར་བཏོན་ཁྱབ་བསྐྱགས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་
ཡོད་པའི་ སོན་དང་ལྷང་མ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་ཚུ་ནི་ ཐོ་དེབ་ལྟེ་བ་ཅིག་ཡང་རྒྱན་སྦྱོར་འཐབ་དགོ།

༡༩ དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུ་གི་འཕྲུལ་མི་བྱུང་ཆེན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་གྱི་
གནང་བའི་ཐོག་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་གསར་སྟོན་ ཡང་ན་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ ཁྱབ་བསྐྱགས་ལས་
ཕྱིར་བཏོན་འབད་ཡོད་པའི་ཐོ་ཡིག་ཅིག་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་སྦྱོར་དགོ།

ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ཐོ་ཡིག།

༢༠ དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་གསར་བཏོན་ཚོགས་རྒྱུ་གི་འཕྲུལ་མི་བྱུང་ཆེན་གྱིས་ **ཟུར་སྐྱགས་ལཱ་** པ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་སྒྲིག་
བཀོད་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ སོན་ཚུ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཐོ་ཡིག་དེ་
དུས་མཐུན་བཟོ་དགོས་དང་ ཐོ་ཡིག་དེ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་སྦྱོར་དགོ།

18. The Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall also maintain a Central Registry for all varieties, seeds and seedlings, which have been released, notified and de-notified.
19. The member secretary to the Variety Release Committee on the approval from the National Seed Board shall share a list of varieties released/notified/de-notified with Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority.

National Lists of notified kinds or varieties of seeds

20. The member secretary of the Variety Release Committee shall update the national list of all notified kinds or seeds in the country as per format provided in **Annexure V** and the updated list shall be shared with Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority.

ལེབ་མེད་པ།
སོན་བཅོང་ནིའི་ཚད་འཛིན།

སོན་ཚུ་ནང་འཁོད་ཀྱི་བཀོལ་སྤྱད།

༢༡ སོན་མ་པ་གང་རུང་གི་ སྤྱི་ག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་༡༣ པ་དང་ སྤྱི་ལྷན་རིགས་སྤྱི་ཁྲིམས་ནང་ལུ་མ་ཚུད་པའི་ སྤྱི་ལ་གྱི་རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ ཚད་ཉུང་སྤྱི་སྤྱོད་ བཟུང་སྤྱོད་པ་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་བཅོང་ཚོག་ནི་ཨིན།

༢༢ སོན་གྱི་ཚོང་ལཱ་འཐབ་ནི་གི་ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོག་ཐམ་ཡོད་མི་མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སོན་རིགས་གྱི་ཚོང་ལཱ་འཐབ་ ཚོག་ནི་དེ་ཡང་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་ཡོད་པེ།

(༡) སོན་དེའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་དེ་ཕྱི་ཚུགས་པ།

(༢) སོན་དང་ལྷང་མ་གི་ རྒྱ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ།

(༣) དེ་བཟུམ་མའི་སོན་གྱི་རྟོད་ཀྱི་ཁ་ཡིག་ཚུ་ འབྲི་དགོས་ཚུ་ཡང་།

(༡༡) སོན་འདི་གི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ག་འདི་ གངས་སྤྱི་ཚུད་པ་ཨིན་ན།

(ཁ) སྤྱི་ལ་དག་གི་བརྒྱ་དཔྱ་

(ག) སྤྱི་ལ་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་དཔྱ་

(ང) སྤྱི་ལ་རྒྱ་བ་པའི་ཚེ་གངས་

(ཅ) ཡུན་ཚད་ཚེས་གངས་ དང་

(ཆ) སོན་གྱི་སྤྱོད་བཞག་ གཤམ་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཅིན།

(༥) རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་ རུས་དང་རུས་སྤྱོད་ ཚད་དུ་བཀོད་ཚོག་པའི་དགོས་མཁོ་གཞན་ ཚུ།

CHAPTER III

REGULATION OF SALE OF SEED

Domestic Use of Seeds

21. Any farmer shall be allowed to engage in small-scale exchange and local sale of their traditional varieties, if the varieties for exchange or sale are not covered under Rule 13 of this Rule and Biodiversity Laws.
22. Any person with valid trade license for seed business shall be allowed to carry out seed business on fulfilment of the requirements mentioned below:
 - (1) The seed is identifiable to its kind or variety.
 - (2) The seed conforms to the standards as prescribed in the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.
 - (3) The label on the container of such seed shall bear in writing:
 - (a) The kind or variety to which the seed belongs;
 - (b) Purity percentage;
 - (c) Germination percentage;
 - (d) Date of packaging;
 - (e) Date of expiry; and
 - (f) Seed treatment, if any.
 - (4) Other requirements as may be prescribed by National Seed Board from time to time.

སོན་ནང་འདྲན།

༢༣ ལྷན་ཁག་ལུ་བཅའ་ཡིག་དོན་ཚན་༢༡.༡་པ་གི་ དབང་ཚད་གནང་མི་དང་འཁྲིལ་ སོན་ནང་ནང་འདྲན་གྱི་ཐད་ གཤམ་གསལ་གྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་དགོ་ཅེ་

(༡) སྡོ་ཤིང་གི་ཟུར་བརྟག་དང་ སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤྱི་འཁྲིམས་ལུ་གསལ་ཚུ་འདྲིམ་མཁོ་ཚུ་སྤྱབ་པ་འདྲུལ་ སོན་ནང་འདྲན་གཤམ་ཁའོད་དགོས་དོན་ཚུ་ལུ་འབད་ཚེགས་དེ་ཡང་ཅེ་

(༡) ཚོང་འབྲེལ་དོན་ལུ།

(ཁ) སྤྱི་ལཱ་འཛུགས་སྦྱོར་འཐབ་ནི་ལུ།

(ག) ཞིབ་འཚོལ་དོན་ལུ་ ཡང་ན

(ང) སྤེལ་ཞིན་མ་ལས་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་དོན་ལུ།

(༢) སོན་ནང་འདྲན་འབད་ནི་འདྲིམ་ལུ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལས་ནང་འདྲན་ཚོག་ཐམ་ལེན་དགོ།

(༣) ནང་འདྲན་ཚོང་འབྲེལ་ཚོག་ཐམ་དེ་ སོན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་དང་ སྤེལ་ཞིན་མ་ལས་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་དོན་ལུ་དགོ།

(༤) ལྷན་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་གི་སོན་ཚུ་ ཐད་ཀྱི་བཟོ་བཅོལ་འདྲིམ་ལུ་ཁྱུ་ལ་ཁབ་ནང་ ནང་འདྲན་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་རྒྱུར་འབད་ནི་འདྲིམ་ལུ་ སོན་དང་ལྷན་མ་གི་ཁྱུ་ཆ་ཚུ་གི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་ཚུ་འབྲུབ་དགོ།

(༥) རིགས་ཁྱུན་བཟོ་བཅོལ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་ནང་འདྲན་འབད་ནི་ལས་བཀག་ཁྱུ་མི་དེ་ཁྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ལཱ་ཉེན་སྲུང་གི་ཁྲིམས་ལུ་གསལ་དང་འཁྲིལ་དགོ།

(༦) བསྐྱུལ་ཆས་ཚུ་ གཤམ་ཁའོད་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཡོད་ཆེ་ ཁྱུ་ལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་ནང་འདྲན་འབད་ནི་གི་གྲངས་ཚད་ཚུ་ ཚད་མེད་པ་བཟོ་མི་དེ་ཡང་ཅེ་

(༡) རིགས་ ཡང་ན་ རིགས་སྤྱི་/དབྱེ་བ་མ་འདྲུལ་ཚུ་གི་ཁྱད་ཚོས་ངོ་མ་དང་མིང་།

Import of Seed

23. In accordance with the power vested upon Ministry under Section 21(1) of the Act, import of seed shall comply with the following requirements:

- (1) Upon fulfilment of the requirements under Plant Quarantine and Biodiversity law or other relevant laws, import of seed shall be allowed only for the following purpose:
 - (a) Commercial purpose;
 - (b) Private Growers;
 - (c) Research Purpose; and
 - (d) For multiplication and re-export.
- (2) Import of seeds shall require import permit from Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority.
- (3) Import license shall be required for commercial and multiplication and re-export of seed.
- (4) Import of notified kind or variety of seeds for direct sale in the country should meet the Minimum Standards for Seed and Planting Materials for certification.
- (5) Any import of genetically modified seeds shall be prohibited as per the Biosafety laws of the country.
- (6) No limitation will be imposed on the quantity of seeds that is imported into the country provided the consignment comply to the following requirements:
 - (a) Name and main characteristics of the kind or species/varieties;

- (ཁ) ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་མི་གི་མིང་དང་ཁ་བྱང་སྒྲགས་ རྒྱལ་ཁབ་/འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ས་གནས་དང་ རོ་སྒྲུབ་
འབད་མི་འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ།
- (ག) ནང་འབྲེན་འབད་མི་གི་མིང་དང་ཁ་བྱང་།
- (ང) ནང་འབྲེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་ དམིགས་བསྐྱེད་དེ་ སྡེ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་
བཀོད་ཡོད་པའི་དགོས་མཁོ་ག་ར་འབྲུབ་ཡོད་པ།
- (ཅ) ཞིབ་འཇོལ་གྱི་དོན་ལུ་མ་གཏོགས་ ཁབ་བསྒྲགས་མ་འབད་བའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་གི་
སོན་ནང་འབྲེན་དེ་ བཀག་དམ་འབད་དགོ།
- (ཆ) ཞིབ་འཇོལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཁབ་བསྒྲགས་མ་འབད་བའི་སོན་དང་ལྷང་མ་གི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་
འབྲམ་ཚུ་ ནང་འབྲེན་དང་ དབྱེ་སྟོན་འབད་ནི་དེ་ ཟུར་སྒྲགས་⁶ པ་ལྟར་འབད་ཆོག།
- (ཇ) སྤེལ་ཞིན་མ་ལས་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་གི་དོན་ལུ་ཁབ་བསྒྲགས་མ་འབད་བའི་དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་གི་སོན་
ནང་འབྲེན་མ་འབད་བའི་ཉེ་མ་དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་ལས་ གནང་བ་ལེན་དགོ།
- (ཉ) ཁབ་བསྒྲགས་མ་འབད་བའི་དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་གི་སོན་ནང་འབྲེན་འབད་དེ་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་གི་དོན་ལུ་
སྤེལ་ཡོད་མི་ཚུ་ ས་གནས་ལུ་བཅོང་མི་ཆོག།
- (ཏ) སོན་ནང་འབྲེན་འབད་ནི་དེ་ སྡེ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ རོ་ས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ གཞུང་
འབྲེལ་འཛུལ་སློ་ཚུ་བརྒྱད་དེ་རྒྱུང་མ་གཅིག་འབག་དགོ།
- (ད) སྡེ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ བསྐྱུལ་ཆས་ལས་དཔེ་ཚད་ལེན་མི་ཚུ་ གཞུང་འབྲེལ་
འཛུལ་སློ་ནང་ལྟོད་པ་ད་ ཟུར་བརྟག་ཞིབ་དབྱེད་འབད་ཆོག།

- (b) Name and address of exporter with country/place of origin and agency responsible for its certification;
 - (c) The name and address of importer;
 - (d) Intended purpose of the imported seeds meet all the requirements referred in Plant Quarantine Laws;
 - (e) Except for research purposes, import of seeds of non-notified kinds or varieties shall be prohibited;
 - (f) Import of planting materials of non-notified kinds or varieties for Research and Demonstration purpose shall be permitted as per **Annexure VI**;
 - (g) Seeds of non-notified variety imported for multiplication and re-export will require approval from Variety Release Committee prior to importation of such seeds;
 - (h) Import of non-notified variety of seed for re-export upon multiplication shall not be allowed to sell locally.
- (7) Seed shall be imported only through the official points of entry designated under Plant Quarantine Laws;
 - (8) The samples from the consignment may be subject to quarantine inspection as per the Plant Quarantine laws upon arrival at the official point of entry;

(༩) འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་
རིགས་རེ་སྤྱོད་ལས་སྡེ་གི་ རེ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་ ནང་འབྲེན་འབད་བཅུག་ནི་དང་ དེ་ཡང་ དེ་བཟུམ་
མའི་སོན་ཚུ་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཨིནམ་དང་ སྡོ་ཤིང་བྱུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་
གཞན་འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་གནས་ཡོད་པ།

(༡༠) ཟུར་སྐྱགས་པ་ པ་དང་པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཡང་ན་ ནགས་ཚལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་ མཛེས་
རྒྱན་སྡོ་ཤིང་གི་རིགས་སྡེ་ཚུ་ ནང་འབྲེན་འབད་ཆོག་པ་དེ་ཡང་ སྤྱི་ག་གཞི་འོ་ནང་གསལ་བཀོད་ཡོད་པའི་
དགོས་མཁོ་ག་རེ་འབྲུབ་ཡོད་ཆོ།

༢༥ ཟུར་སྐྱགས་པ་ པ་ པ་དང་པ་ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་མེད་པའི་འབྲུ་སྡེ་ ལྷུ་ར་རིག་པ་ རྩ་ཆག་ ནགས་ཚལ་དང་
མཛེས་རྒྱན་རིགས་སྡེ་ ནང་འབྲེན་འབད་ནི་དེ་ ལས་ཁུངས་དང་བསྐྱུན་གྲོས་ཐོག་ གནས་སྤངས་དང་བསྐྱུན་བཅི་
འཛིག་འབད་དགོ།

རིགས་བསྐྱེ་སོན།

༢༤ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་འོག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་ལྟེ་བ་སྤྱོད་དེ་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་ཚུ་ ནང་འབྲེན་དང་བཀྲམ་སྤེལ་
འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཨིན།

༢༦ ལྷོགས་གྲུབ་ཅན་གྱི་སྤྱིར་གྱི་སོན་རིགས་ཚོང་སྡེ་ ཡང་ན་ ཚོང་ལས་ཚུ་ལུ་ཡང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གྱི་
བཟོ་ཡོད་མི་གནས་ལུན་དང་ཆ་རྒྱུན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་ཚུ་ ནང་འབྲེན་འབད་ཆོག།

༢༧ ནང་འབྲེན་འབད་ནི་གི་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་གྱི་དབྱེ་བ་ ཡང་ན་ རྣམ་པའི་ཐད་ ལས་ཁུངས་ཀྱི་གྲོས་འདེབས་འབད་ཡོད་
མི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་འཇག་གྲུབ་ཡོད་མི་ལུ་ གཞི་བཞག་དགོ། དབྱེ་བ་མ་འདྲཱ་
གསལ་བཏོན་ཆོགས་རྒྱུད་གིས་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་གྲོས་སྤྱོད་ཐོག་ རིགས་བསྐྱེ་སོན་ནང་འབྲེན་གྱི་
དོན་ལུ་ རོས་ལྷན་གྱི་ལམ་སྤྱོད་དང་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་བཟོ་དགོ།

སོན་ཕྱིར་ཚོང་།

༢༨ སོན་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ བསྐྱུན་རྒྱུ་ལྷན་ཁག་འོག་གི་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱོད་མི་ ཆ་གནས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཚོང་ཆོག་ཐམ་ཅིག་དགོ།

- (9) Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority may allow import of seed certified by recognized foreign seed certification agency, provided, such seeds are of notified kinds and meets the requirements of Plant Quarantine laws and other relevant laws;
- (10) Import of seeds or planting materials of forestry and ornamental plant species listed in **Annexure VII** and **Annexure VIII** of this Rule, shall be allowed provided it meets all the requirements specified under this Rule;
24. Import of Agriculture, Horticulture, Fodder, Forestry and Ornamental species not listed in **Annexure V, VII** and **VIII** shall be considered case by case in consultation with the Department.

Hybrid Seeds

25. The National Seed Centre (NSC), Paro, under the Department of Agriculture will be the authorized agency for import and distribution of hybrid seeds.
26. Competent Private Seed companies or enterprises will also be allowed to import hybrid seeds based on the terms and conditions set by the Ministry of Agriculture and Forests.
27. The types or varieties of hybrid seeds to be imported shall be based on the recommendations of the Departments and approved by the National Seed Board. The VRC in consultation with relevant agencies shall develop proper guidelines and procedures for import of the hybrid seeds.

Export of Seed

28. All export of seed shall require a valid export license issued by the Department of Trade, Ministry of Economic Affairs.

༢༩ དབྱི་བ་མ་འདྲམ་ག་ར་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ཚོག་ནི་དེ་ཡང་ ནང་འདྲན་འབད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྲོད་ཀྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་
ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཡོད་པ་དང་ གཤམ་འཁོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཡོད་པ་ཅུག་

ཀ) གཤམ་སྤྲོད་ནང་འདྲན་འབད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དགོ་པ་ཅིན་ འབྲུག་སྤྲོད་ནང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་
འཛིན་ལས་ བའི་ཀྱོ་སེ་ནི་ཀྱ་རི་(phytosanitary) ལག་ཁྱེར་ལེན་དགོ།

༣༠ ས་གནས་དང་ གཡུས་ཁའི་རིགས་རྒྱན་འཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཕྱིར་ཚོང་དེ་ སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤྲོད་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འཁྲིལ་
དགོ།

༣༡ སྤྱི་ཤིང་བུར་བརྟག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་འཁྲིལ་རིས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་འཐོན་སྤྲོད་ས་གནས་ཚུ་བརྒྱུད་
དེ་མ་གཏོགས་ འབྲུག་ལས་སྤྲོད་ཚོང་འཐབ་མི་ཚོག་

29. All varieties shall be allowed to be exported, provided it meets the minimum seed standards of the importing country and comply with the requirement prescribed herein under:

(a) Obtain phytosanitary certificate from Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority, if required by the importing country.

30. Export of local and indigenous genetic resources shall be governed by the Biodiversity laws.

31. No seed shall be exported from Bhutan, except through the official points of exit designated under Plant Quarantine Laws.

ལེབ་ལ། སོན་གྱི་གནས་ཚད་དང་རྟོག་པ།

སོན་གྱི་གནས་ཚད།

༡༢ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལ། བ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གསར་བཏོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ ཁྱབ་བསྐྱེད་གས་
འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གྱི་སོན་གང་རུང་གི་སྐོར་ དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་སོན་གྱི་གནས་
ཚད་ཉུང་ཤོས་བཟེ་ནི་དང་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་དགོ།

༡༣ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་བཙོང་ནི་ཚུ་ སོན་དང་ལུང་མ་གྱི་རྒྱ་
ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་འཁྲིལ་ ལེགས་ཤོམ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ རོ་རྟགས་དང་ཁ་ཡིག་བཏགས་ཏེ་ཡོད་པ་ཤེས་
གཏན་བཟོ་དགོ།

སོན་རྟོག་པ་འབད་མི་ལས་སྡེ།

༡༤ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལ། བ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དེ་ ལྷན་ཁག་
གིས་གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ སོན་རྟོག་པ་འབད་མི་ལས་སྡེ་ཨིན།

སོན་རྟོག་པ་འབད་ནི་འི་བྱ་སྤྱོད་ལས་ལུགས།

༡༥ ལྷ་ཡིག་ཕུལ་མི་འདི་གིས་ རྟོག་པ་ཀྱི་ལྷ་ཡིག་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ ཟུར་སྐྱབས་ཀྱི་
པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་སྤྱི་གཞི་བཀོད་ལྟར་ཕུལ་དགོ།

༡༦ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཚུ་ཤེས་གཏན་
འབྲུག་ཡོད་པ་དང་བདེན་དཔྱད་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་ལྷ་ཞིབ་འགོ་འདྲན་འཐབ་དགོཔ་དང་ ཟུར་སྐྱབས་ཀྱི་
པ་ལྟར་ ཞིབ་དཔྱད་སྤྱོད་ལྷ་ཚུ་སྤྱོད་འབད་དགོ།

༡༧ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་ཚུ་འབྲུག་ཡོད་མེད་བརྟག་
དཔྱད་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཆ་བརྟག་དཔྱད་འགོ་འདྲན་འཐབ་དགོ།

༡༨ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ རྟོག་པ་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ཚུ་གི་སྤྱོད་ཚད་དེ་ ལྷ་རྟོག་དང་
དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོཔ་དང་འདི་འི་སྤྱོད་ལྷ་ཚུ་དེ་རང་སོའི་ལས་ཁུངས་ལུ་སྤྱོད་དགོ།

CHAPTER IV

SEED STANDARDS & CERTIFICATION

Seed Standards

32. In accordance with Section 5 of the Act, the Variety Release Committee shall fix and revise as deemed necessary, the minimum standards for seeds with respect to seed of any notified kind or variety.
33. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall ensure sale of such seeds is properly packaged, marked and labeled in conformity with the minimum standards for seeds and planting materials.

Seed Certification Agency

34. In accordance with Section 7 of the Act, Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall function as the Seed Certification Agency.

Procedure for Seed Certification

35. The application for grant of certificate for sale of seeds shall be submitted to Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority in the format provided in **Annexure IX**.
36. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall conduct field visits to ensure and verify that the prescribed seed standards are met and maintain inspection report as per the **Annexure X**.
37. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall conduct sample testing to examine if the minimum seed standard is met.
38. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall monitor and evaluate the quality of certified seeds and share the monitoring and evaluation report with the respective Departments.

༣༩ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པའི་འགན་ཁུ་དེ་ཡང་ ཁྲབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཝ་རོ་སྦྱར་འབད་
དེ་ཡོད་པའི་སོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོང་ལས་ཚུ་ རོ་སྦྱར་གྱི་བྱ་སྒྲིའི་ལམ་ལུ་གནས་ལོད་པ་ཤེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་
སྤྲོ་ལུ་འབད་ནི།

སོན་གྱི་རོ་སྦྱར་སྦྱོད་ཐངས།

༤༠ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་བཙོང་ནིའི་དོན་ལུ་ སོན་དང་ལྷུང་མ་གི་རྒྱ་ཆའི་
གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་ཚུ་ལུ་གནས་ཡོད་ཆོ་ ཟུར་སྐྱུགས་ཀྱི་པ་ལྟར་སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར་སྦྱོད་དགོ།

རོ་སྦྱར་གྱི་འཕུས།

༤༡ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་གྱི་ལག་ཁྱེར་སྦྱོད་ནི་གི་འཕུས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་
དོན་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་ཤུལ་ གྲོས་འཆར་བཀོད་དགོ།

༤༢ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་རོ་སྦྱར་གྱི་འཕུས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི་གི་བརྟག་ཞིབ་
དང་གྲོས་འཆར་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཤམ་འཁོད་གྱི་ཚད་གཞི་ཚུ་བསམ་ཞིབ་འབད་དགོཔ་ཚུ་ཡང་ཅོ་

- (༡) སོན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གནས་ཤོང་།
- (༢) སོན་གྱི་བཟོ་བྱ་ཁྲབ་སྤེལ་གཏང་ནི་ དང་
- (༣) ཞབས་ཏྲུག་གི་རིན་ཏེལ་ལག་འཁོབ་ཚུ་ནི།

ལག་ཁྱེར་ཆ་མེད་གཏང་ཐངས།

༤༣ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ ཁྲུངས་གསལ་གྱི་གོ་སྐྱབས་བྱིན་པའི་ཤུལ་ ལག་ཁྱེར་ཆ་མེད་
གཏང་ནི་གི་ཐོབ་དབང་ཡོད་མི་དེ་ཡང་ གཤམ་སྤྲོད་ཅོ་

- (༡) ལྷ་ཡིག་ཕུལ་མི་འདི་གིས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་རྒྱ་ཁྱེན་མེད་པར་ ལག་ཁྱེར་སྦྱོད་པ་དང་འཁྲུལ་དགོ་པའི་ཆ་ཁྱེན་
ཚུ་ལས་རྒྱབ་འགལ་འབད་ཡོད་ཆོ།
- (༢) ལག་ཁྱེར་འདི་ ལྷ་ཡིག་གི་དོན་ཁྲུངས་ནང་གོ་བདེ་ཕྱི་འགྱུར་སྤྱོད་དེ་ ཡང་ན་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་
དང་མ་མཐུན་པའི་ཐབས་ཤེས་གཞན་གྱི་སྒྲོ་ལས་ལེན་ལེན་མ་ཨིན་ཆོ། ཡང་ན་

39. The Seed Inspectors shall be responsible to ensure and report on any business pertaining to seed of notified kind or variety that are certified, is in compliance with the certification procedures

Grant of Seed Certificate

40. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall grant Seed Certificate as per **Annexure XI** for sale of seeds upon meeting the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.

Seed Certification Fee

41. The Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall assess and propose the fee for the issuance of seed certificate.
42. The Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall consider the following criteria while assessing and proposing the fee for seed certification:
- (1) The market value of the seed;
 - (2) Need for promotion of seed industry; and
 - (3) Recovery of the service costs.

Revocation of Certificate

43. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall reserve the right to revoke the certificate after giving an opportunity of showing the cause, if:
- (1) The applicant, without reasonable cause, has contravened the conditions subject to which the certificate was granted;
 - (2) The certificate is obtained by misrepresentation of an essential fact either in the application or by other means inconsistent with the Act and Rules issued thereunder; or

(༣) ལྷ་ཡིག་ཕུལ་མི་འདི་གིས་ བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་གི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ལས་སྐབ་འགལ་
འབད་ཡོད་ཆོ།

མཐོ་གཏུགས།

༧༧ མི་ངོམ་གང་རུང་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་༧༠ དང་༧༣་ བ་དང་འཁྲིལ་བཏོན་པའི་གྲོས་ཚད་ལུ་ཁོ་རྒྱུད་མ་
བཏུབ་ཆོ་ སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཆོགས་ལུ་ ཉིན་གངས་༣༠ གི་ནང་འཁོད་
མཐོ་གཏུགས་འབད་དགོ།

༧༤ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཆོགས་ཀྱིས་ མཐོ་གཏུགས་པ་འདི་ལུ་ སྤྱན་གསལ་ན་གྱི་གོ་སྐབས་ལངས་སྤྱི་བྱིན་
དགོཔ་དང་ མཐོ་གཏུགས་འདི་ ག་དེ་མགྲོགས་མགྲོགས་སྤྱན་གསལ་ན་མཚུག་བསྟུ་དགོ།

༧༥ ཉམས་སྤྱད་ཅན་གྱིས་ བཀོད་ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་དེ་ དབང་ཁྲབ་ཡོད་མི་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་མཐོ་གཏུགས་འབད་ཆོག།

ཕྱི་རྒྱལ་སོན་རིགས་ངོ་སྤྱོད་ལས་སྡེ།

༧༦ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་ ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ སོན་རིགས་ངོ་སྤྱོད་
འབད་མི་ལས་སྡེ་གི་ཐོ་ རྒྱུན་སྦྱོང་འཐབ་ནིའི་འགན་ཁུར་ཨིན།

- (3) The applicant has contravened any of the provisions of the Act or the Rules issued thereunder.

Appeal

44. Any person aggrieved by the decision under Rule 39 and 42 shall appeal to the National Seed Board through the Department of Agriculture within 30 days from the date of decision.
45. The National Seed Board shall give adequate opportunity to the appellant of being heard and shall dispose the appeal as expeditiously as possible.
46. The aggrieved party may appeal to the Court of competent jurisdiction on the decision of the Board.

Foreign Seed Certification Agency

47. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall be the responsible agency to maintain the list of recognized foreign seed certification agencies.

ལེབ་ལྟ་པ། སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད།

༥༨ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༥.༡ པ་དང་ ༡༥.༢ དང་འབྲེལ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ལྷན་
ཁག་གིས་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དེ་ སོན་ཞིབ་དབྱད་འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་སྟེ་
ངོས་འཛིན་འབད་མ་ཨིན།

༥༩ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སོན་དང་ལུང་མ་གི་རྒྱ་ཆའི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་
འབྲེལ་ ཟུབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་ཚུ་གི་ཞིབ་དབྱད་འབད་དགོ།

སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ།

༥༠ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ་གིས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་ལུ་གནད་ཡོད་པའི་དབང་ཚད་ཚུ་ལག་ལེན་
འཐབ་དགོ།

༥༡ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་འོག་གི་སྡེ་ཤིང་བྱུང་བཞག་ནད་བརྟག་གི་ཞིབ་དབྱད་པ་གི་ སོན་
གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ་སྟེ་ ལཱ་འགན་འབག་ཚོགས།

༥༢ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ་གིས་ ལཱ་འགན་འབག་པའི་སྐབས་ ཡིག་ཚང་དང་འབྲེལ་བའི་ངོས་འཛིན་དོན་ལྟགས་འབག་
དགོཔ་དང་ ཞིབ་དབྱད་འབད་བའི་སྐབས་སྟོན་དགོ།

སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ་གི་དབང་ཚད།

༥༣ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༥ པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱད་པ་གིས་འབད་ཚོགས་དེ་ཡང་ཅེ་

(༡) ཟུབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འབྲམ་གི་སོན་གང་རུང་གི་དཔེ་ཚད་ལེན་ཚོགས་ཡང་ཅེ་

(༡༡) དེ་བཟུམ་མའི་སོན་བཙོང་མའི་མི་ངོམ་ལས་ དེ་ལས་

(ཁ) དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ ཉམ་ཡང་ན་ ལེན་མི་ལུ་ བསྐྱུལ་བའི་ སྟོན་པའི་ སྟོན་ནི་དོན་ལུ་འགྲེལ་གྱིག་
འབད་བའི་མི་ངོམ་ལས།

CHAPTER V

SEED INSPECTION

48. In accordance with Section 14(1) and 14(2) of the Act, the Ministry designates Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority for inspection of seed for the purpose of implementing this Rule.

49. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall conduct inspection of seed of notified kind or variety as per the Minimum Standards for Seed and Planting Materials.

Seed Inspector

50. A seed inspector exercises such powers as conferred under the Act and the Rule.

51. A Plant quarantine inspector under Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority may also function as a seed inspector.

52. A seed inspector while on duty shall carry an official identification card and should be produced on demand.

Powers of Seed Inspector

53. In accordance with Section 15 of the Act, a Seed Inspector shall exercise the following power:

(1) Take sample of any seed of notified kind or variety from:

(a) A person selling such seed; and

(b) A person who is in the course of conveying, delivering or preparing to deliver such seed to a purchaser or a consignee.

- (2) གཞོད་འགོལ་འཐབ་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་འཐོབ་སྲིད་པའི་ཡིད་ཆེས་འབྱུང་པ་ཅིན་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཁྲིམས་འདུན་ལས་བཅན་འཛོལ་བཀའ་འཕྲིན་ཅིག་ལྟ་སྟེ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་དུས་ཚོད་ཁར་ ཁྲིམ་གྱི་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་བཟོ་བཀོད་ཚུ་ནང་འཛུལ་ཏེ་བཅན་འཛོལ་འབད་ཆོག།
- (3) གཞོད་འགོལ་འབད་ཡོད་མི་ཡང་ན་ འབད་བའི་བསྐྱང་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་གང་རུང་འཆང་ཡོད་མི་དེ་ལུ་སོན་ག་ཅི་རང་ཨིན་རུང་དུས་ལུན་མཐོ་ཤོས་ཉིན་གངས་ 30 གི་རིང་ལུ་ ཉེ་བཙོང་འཐབ་མ་ཆོག་པའི་བཀོད་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ལུ་བྱིན་ནི་དང་ ཡང་ན་ གཞོད་འགོལ་ཉེས་བཟོ་དེ་ཉེས་སྒྲིན་དེ་ སོན་འཆང་མི་ཁོ་རང་གིས་སེལ་ཐབས་འབད་ཚུགས་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ སོན་གྱི་བསགས་མཛོད་དེ་འབྱོར་རྟགས་སྤྲོད་ཐོག་ལས་བཅན་ལེན་འབད་ཆོག་ཨིན།
- (4) གོང་གི་དོན་ཚན་ 43(2) པའི་ནང་གསལ་གྱི་ ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ལུ་ཡོད་པའི་ ཐོ་དང་ ཐོ་དེབ་ ཡིག་ཆ་ ཡང་ན་ཅ་ཆས་གཞན་གང་རུང་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་དེ་བཅན་ལེན་འབད་ཆོག་པ་དང་ དེ་བཟུམ་མའི་བཅན་ལེན་སྒྲོར་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ལུ་སྒྲུབ་ཏུ་འབད་དགོ།
- (5) ཁྱབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་ག་རུང་ཡོད་པའི་ཉོད་ ལ་ཕྱེ་ཆོག་པ་ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ བཙོང་ནི་འབད་བཞག་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཀའ་རྒྱ་བཅས་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་ཚུ་ཡོད་མེད་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ འཛུལ་ཆོག།

དཔེ་ཚད་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཐོག་སོན་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་འི་བྱ་སྒྲོ་ལམ་ལུགས།

44 བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ 76 པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ ཁྱབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་དང་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་གང་རུང་གི་དཔེ་ཚད་ཅིག་ དོན་ཚན་ 43.(1) པའི་འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་དགོ་ཆོ་ ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་

- (1) མི་ངོམ་ག་ལས་དཔེ་ཚད་ལེན་ནི་ཨིན་མི་དེ་ལུ་ ཡིག་ཐོག་གི་བརྒྱ་སྐུལ་འབད་དགོ།
- (2) བསྐྱུལ་ཆས་ལས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་གངས་ཚད་ཀྱི་ངོ་ཆབ་དཔེ་ཚད་གསུམ་ སོན་གྱི་བསགས་མཛོད་ཀྱི་གངས་ཚད་བསྡོམས་ཀྱི་བརྒྱ་དཔྱ་ 70% ལས་མ་བརྒྱལ་མ་འབད་ལེན་དགོ།
- (3) དཔེ་ཚད་མེ་མེ་བཞིན་དུ་ཐིུ་དང་རྟགས་བཀའ་ཏེ་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ སྐམ་རྒྱབ་སྟེ་གཤམ་གསལ་གནད་དོན་ཚུ་བརྟེན་དགོ་

- (2) Enter and search at all reasonable times, any building premises or structure in which he believes that the evidence of commission of an offence is likely to be found, after obtaining a search warrant from the nearest Court of Law.
- (3) Order in writing the person in possession of any seed in respect of which the offence has been, or is being committed, not to dispose of any stock of such seed for a specific period not exceeding thirty days or, unless the alleged offence is such that the defect may be removed by the possessor of the seed, or seize the stock by giving receipt.
- (4) Examine any record, register, document or any other material object found in any place mentioned in Rule 52(2) of this Rule and seize the same and inform Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority of such a seizure.
- (5) Open any container in which any seed of any notified kind or variety may be contained or where any such seed may be kept for sale, or enter any premises with Court order to inspect if such seed of any notified kind or variety is stored.

Procedure for Seed Inspection by Sample Testing

54. In accordance with Section 16 of the Act, when a seed inspector intends to take a sample of any seed of any notified kind or variety for analysis under the circumstances mentioned in Rule 52(1), the inspector shall:

- (1) Give a notice in writing of such intention to the person from whom he intends to take the sample.
- (2) Take three representative samples of reasonable quantity of the consignment not exceeding 10% of the total amount of the seed stock.
- (3) Seal and mark each of the samples and package them using appropriate material indicating the following particulars:

- (ཀ) སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་ཁག།
- (ཁ) དབྱེ་བ་མ་འདྲ་ཨ།
- (ག) དཔེ་ཚད་ནམ་ལེན་ཡོད་པ་ཨིན་ནའི་ཚེས་གྲངས།
- (ང) དཔེ་ཚད་ག་ལས་ལེན་ཡོད་པ་ཨིན་ནའི་ རྫོང་ཁག་ གེད་འོག་ སྤྱི་འོག་དང་
- (ཅ) དཔེ་ཚད་དེ་ག་ཅི་གི་དོན་ལུ་ལེན་ལེན་མ་ཨིན་ན་དེ་ཚུད་དགོ།
- (ཇ) གལ་སྲིད་ཐིུ་དེ་བྱལ་བྱལ་མ་ ཡང་ན་ སྤྱོད་ཞུགས་འབད་ཡོད་པ་བདའ་ཟུན་ནི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་གསུམ་ཆ་
རང་གུ་ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པ་དང་སོན་བཙོང་མི་ ཡང་ན་ སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ལེན་མི་ མི་ངོམ་གི་ཐིུ་དང་མིང་
ཏྲགས་བཏྲགས་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།
- (ཉ) དོན་ཚན་ལ། (2) པའི་འོག་ལེན་ཡོད་པའི་དཔེ་ཚད་གསུམ་གྱི་བྱལ་ལས་ སོན་གྱི་ཞིབ་དབྱེད་པ་དེ་གིས་
- (ཀ) དཔེ་ཚད་ག་ཅི་ག་ མི་ངོམ་ག་ལས་ལེན་མི་དེ་ལུ་སྤྱོད་དགོ།
- (ཁ) དཔེ་ཚད་ག་ཅི་ག་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་སོན་རིགས་བཏྲག་དབྱེད་ཁང་ལྟེ་བ་ལུ་གཏང་དགོ།
- (ག) དཔེ་ཚད་གསུམ་པ་དེ་ སྤན་ཐོ་གི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཚང་ནང་བདག་བཟུང་འབད་དགོ།

- (a) Type of seed sample;
 - (b) The variety;
 - (c) Date when sample is taken;
 - (d) Dzongkhag, gewog, chiwog or entry point from where the sample is taken; and
 - (e) Purpose for what intention the sample is being taken should be included.
- (4) Ensure all three samples shall bear the seal and signature of both the seed inspector and the vendor or person from whom the seed sample is taken in a manner that can be detected if the seal is broken or tampered.
- (5) Out of three samples taken under Rule 53(2), the seed inspector shall:
- (a) Deliver one sample to the person from whom it has been taken;
 - (b) Send one sample for analysis to the Central Seed Testing Laboratory for analysis; and
 - (c) Retain the third sample in the office for record.

ལེབ་ཅེ་པ། སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།

སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ།

- ༡༥ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༢ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ཚུ་
གི་དགོས་དོན་འབྲུབ་ནི་ལུ་ ལྷན་ཁག་གིས་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཐོག་ དམྱོ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་
འདི་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་ཨིན་མ་སྟེ་ གསལ་བསྐྱགས་འབད་དགོ།
- ༡༦ དེ་སྦྱོར་ལས་སྟེ་གིས་ སོན་གྱི་སྤྱི་ཚད་ཚད་ལྷན་བཟུང་ནི་གི་དོན་ལུ་ དཔེ་ཚད་ཚུ་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་
ལུ་གཏང་མི་ཚུ་མ་ཕྱིས་པར་ སོན་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་གི་དཔེ་ཚད་རེ་བཞིན་ལུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་
བ་གིས་ ཟུར་སྐྱགས་༡༢ པའི་འཕྲས་ཟུར་དེ་བན་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་འཕྲས་ཚུ་བཀའ་དགོ།
- ༡༧ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ དེ་སྦྱོར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སོན་གྱི་དབྱེ་དཔྱད་དེ་ སོན་གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་
འབྲུབ་ཡོད་པ་རེས་གཏན་བཟུང་ནི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྷན་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ལམ་ལུགས་ལྟར་འབད་དགོ།
- ༡༨ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ དབྱེ་དཔྱད་ ཡང་ན་ བརྟག་དཔྱད་འགོ་འདྲེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ རྒྱལ་སྤྱི་
སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་གནས་ཚད་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ནི་ལུ་བཙོད་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོ།
- ༡༩ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཡོད་པའི་སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་དབྱེ་དཔྱད་ཡང་ན་ བརྟག་
དཔྱད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་ཡང་ན་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ཚར་བའི་ཉིན་གངས་ ༣ གི་ནང་འཁོད་ སོན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་པ་དང་
དཔེ་ཚད་ལེན་ཡོད་པའི་མི་རེ་མ་དེ་ལུ་བན་དོན་སྤྲོད་དགོ།

ཁྲུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།

- ༢༠ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༡༣ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མའི་ དོན་ཚན་
༡༧ པ་ལྟར་ སོན་གྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ལྷན་ཁག་གིས་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཐོག་ སོན་
བརྟག་དཔྱད་ཁང་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་
སྤྱིའི་ཁྲུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ཨིན་མ་སྟེ་གསལ་བསྐྱགས་འབད་དགོ།

CHAPTER VI

SEED TESTING LABORATORY

Central Seed Testing Laboratory

55. In accordance with Section 12 of the Act, the Ministry by notification shall declare existing Seed Testing Laboratory as the Central Seed Testing laboratory for the purpose of fulfilling the provisions of The Seeds Act of Bhutan 2000.
56. The Central Seed Testing laboratory shall levy a fee as prescribed under the Schedule of fee, Annexure XII per sample for conducting seed testing, other than the samples submitted by the certification agency for purposes of seed quality regulation.
57. The Central Seed Testing Laboratory shall carry out analysis of seeds in a standard procedure for the purpose of certification to ensure that the minimum seed standards are met.
58. The Central Seed Testing Laboratory shall strive to comply with the standards of International Seed Testing Association for conducting the test or analysis.
59. The results of seed sample analysis or tests conducted by Central Seed Testing Laboratory shall be communicated to the Seed Inspector and the person from whom the sample has been taken within 3 working days after the completion of analysis or test.

Referee Seed Testing Laboratory

60. In accordance with section 13 of the Act, the Ministry shall by notification designate seed testing laboratories as the National and International Referee Seed Testing Laboratory identified by NSB for the analysis of the seed samples sent to it under section 17 of the The Seeds Act of Bhutan 2000.

༤༡ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཚོགས་ཀྱིས་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གང་ཅུང་ཅིག་ རྒྱལ་སྤྱི་སོན་རིགས་བརྟག་
དཔྱད་མཐུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཆ་འཇོག་འབད་འབདཿ་ཅིག་ ཁུངས་གཏུག་བརྟག་དཔྱད་ཁང་སྤེལ་འཛིན་འབད་དགོ།

༤༢ ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁུངས་གཏུག་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་ རྒྱ་བ་འབད་མི་དེ་ལུ་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་
འདི་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་འཕུས་འབག་དགོ།

སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་སྒྲན་ལྷ།

༤༣ གལ་སྲིད་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གི་སྒྲན་ལྷ་ནང་ སོན་རིགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་དེ་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་སོན་
གྱི་གནས་ཚད་ཉུང་ཤོས་དང་མ་འཁྲིལ་ཆེ་སོན་བཙོང་མི་དེ་ལུ་ཉེས་ཆད་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་
བཀལ་ཆོག།

༤༤ གལ་སྲིད་ སོན་བཙོང་མི་དེ་གི་ སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་གི་སྒྲན་ལྷ་ལུ་ ཡིད་ཆེས་མ་འབྱུང་ཆེ་ སོན་བཙོང་
མི་དེ་གིས་ དཔེ་ཚད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཁུངས་གཏུག་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་ འཕུས་ཟུར་དེབ་ནང་ཆེད་དུ་
བཀོད་ཡོད་པའི་ འཕུས་སྒྲིད་པའི་ཤུལ་གཏང་ཆོག།

༤༥ སོན་བཙོང་མི་དེ་གི་ འཕུས་ཟུར་དེབ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་འཕུས་ ཡང་ན་ བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་དགོས་མཁོ་དང་
འཁྲིལ་སྒྲིད་པའི་ཤུལ་ དཔེ་ཚད་དེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་གཏང་ཆོག་ནི་དེ་
ཡང་ དཔེ་ཚད་དེ་སྒྲོན་མེད་པ་དང་ སྒྲོན་མེད་པ་དགོ།

ཚུད་སྒྲོག་འདུམ་འགྲིག་གི་བྱ་སྤྱིའི་ལམ་ལུགས།

༤༦ བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་དབྱེ་དཔྱད་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུད་སྒྲོག་ཚུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ་ཅེ་

(༡) སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལྟེ་བ་དང་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་
དབྱེ་དཔྱད་གྲུབ་འབྲས་ལུ་ མ་འགྲིགས་པ་འཐོན་ཆེ་ ཉམས་སྐྱོད་ཅན་དེ་གིས་ ཡིག་ཐོ་གི་རྒྱ་བ་དང་ འཕུས་
སྒྲིད་པའི་ཤུལ་ དཔེ་ཚད་གསུམ་པ་དེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ལུ་ འོག་
དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་གཏང་ཆོག།

(༢) དཔེ་ཚད་དབྱེ་དཔྱད་དང་འབྲེལ་བའི་རིན་ཅེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་
བཀལ་ཆེ་ རྒྱ་བ་འབད་མི་དེ་གི་འབག་དགོ།

61. The National Seed Board may identify any of the Seed Testing Laboratory as a Referee Seed Testing Laboratory, which will be accredited to International Seed Testing Association.
62. The applicant applying for Referee Seed Testing Laboratory outside the country shall bear the testing fee as per the requirement of the Referee Seed Testing Laboratory.

Report of Seed Testing Laboratory

63. In the event, the report of the Central Seed Testing Laboratory reveals that the seed sample does not conform to the prescribed minimum seed standards, the seed dealer shall be liable to pay fines prescribed in this Rule.
64. In the event, the seed dealer is not satisfied with the report of the Central Seed Testing Laboratory, the dealer or agencies may send the sample to National Referee Seed Testing Laboratory upon payment of prescribed fee under the Schedule of fee.
65. The seed dealer may upon payment of fee prescribed under the Schedule of fee or as required by the testing laboratory send the sample to international Referee Seed Testing Laboratory for analysis provided the sample is intact and is not tampered.

Procedure for Dispute Settlement

66. Any dispute arising from the result or report relating to laboratory analysis shall be dealt as follows:
 - (1) 'On disagreement of the Central and National Referee Seed Testing Laboratorys' analysis result, the aggrieved applicant may on the written request and payment of fee send the third sample to the International Referee Laboratory for re-examination;
 - (2) Any cost for the analysis of the samples levied by the International Referee Laboratory shall be borne by the applicant; and

- (༣) གཤམ་སྲིད་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱད་ཁང་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱད་ཁང་ དེ་ལས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་གི་སོན་རིགས་བརྟག་དབྱད་ཁང་གི་སྣམ་ཞུའི་བར་ནང་ མ་འབྲིགས་མིན་རེ་འབྱུང་ཆེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁུངས་གཏུག་བརྟག་དབྱད་ཁང་གི་གྲུབ་འབྲས་དེ་ཆ་འཛོག་འབད་དགོ།

བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསམ་གསལ་མཛོད་ལོག་སྟོན།

༤༧ ཞིབ་དབྱད་པ་གིས་བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསམ་གསལ་མཛོད་ལོག་སྟོན་དགོཔ་ཡང་ གཤམ་སྲིད་

- (༡) དཔེ་ཚད་ཀྱི་བརྟག་དབྱད་འབད་མི་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་འབད་ཡོད་པ་ དེ་ལས་
- (༢) སོན་རིགས་འཆང་མི་གིས་སོན་ཞིབ་དབྱད་པའི་ཡིད་ཆེས་འདྲོངས་ཚུགས་པ་སྟེ་ རྒྱུན་བསམ་འབད་ཡོད་པ།

- (4) In the event, there is inconsistency between the report of the Central Seed Testing Laboratory or National Referee Seed Testing Laboratory, and International Referee Seed Testing Laboratory, the report of the International Referee Laboratory shall prevail.

Return of Seized Stock

67. The inspector shall return the seized stock if:

- (1) The sample tested is in compliance with provisions of the Act and the Rules; and
- (2) The defect has been rectified by the possessor to the satisfaction of the Seed Inspector.

ལེབ་ལ་ པ། གནོད་འགོལ་དང་ཉེས་བྱ།

སོན་ཞིབ་དབྱེད་པའི་འབྲི་བ།

༤༥ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པ་གིས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པར་ རོར་འབྱུལ་ཐོག་ སོན་ ཐོ་དེབ་ ཡང་ན་ རྒྱ་ཆ་གཞན་ཚུ་
བཅོན་ལེན་འབད་ཆོ་ ཡང་ན་ བཅའ་ཡིག་འདི་ལས་བརྒྱལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་ཆོ་ འབྲུག་གི་ཞི་གཡོག་གི་བཅའ་
ཡིག་དང་འབྲིལ་དང་ལེན་འབད་ནི་དང་ དེ་ལས་བརྟེན་འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེབ་འོག་གི་ དང་ལེན་འབད་ནི་
ལས་བཀག་མི་ཚུ་གས།

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་གོ་ལས་འབད་ཡོད་པའི་དང་ལེན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད།

༤༦ སོན་ཞིབ་དབྱེད་པ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་འདི་དོན་ཚན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ དམིགས་
ཏེ་ ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་གོ་ལས་ ལཱ་ག་ཅི་རང་འབད་ཡོད་རུང་ ཡང་ན་ ཁོ་གི་ལཱ་འགན་དང་འབྲིལ་བའི་ལཱ་
འབད་ཡོད་མེ་དེ་ལུ་ འབྲི་བ་ག་ནི་ཡང་མི་ཐོག།

སོན་རིགས་བཙོང་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་གནོད་འགོལ།

༥༠ མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་གི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་ ༢༡ དང་ ༢༢ པ་དང་མ་འབྲིལ་བའི་ལས་དོན་ག་ཅིག་རང་
འབད་རུང་ གནོད་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་གཤམ་འཁོད་ལྟར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ་ཅེ་

(༡) གནོད་འགོལ་དང་པ་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་བཅོན་ལེན་འབད་དེ་ ཡིག་
ཐོག་གི་ཉེན་བརྩེན་དགོས་དང་ འབྲེལ་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་
པའི་བསྐྱུལ་ཆས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་གྱི་གདམ་ཁ་དྲག་ཤོས་འདི་འཆོལ་ཞིབ་འབད་དགོ། གལ་སྲིད་ གདམ་ཁ་
གཞན་མ་འཐོབ་ཆོ་ དེ་བཟུམ་མའི་བསྐྱུལ་ཆས་ཚུ་གཏོར་བཤིག་གཏང་དགོ།

(༢) གནོད་འགོལ་གཉིས་པ་བསྐྱུལ་ཆས་དེ་དབང་བཟུང་འབད་ནི་དང་ ཆོག་ཐམ་དེ་ཁྲོ་རྩྭ་གི་དོན་ལུ་
མཚམས་བཀག་བཞག་ནི་དང་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ སོན་དེའི་ཆོང་འབྲེལ་གནས་
གོང་འབྲེལ་མཉམ་ཐོག།

CHAPTER VII

OFFENCES AND PENALTIES

Liability of Seed Inspector

68. A Seed Inspector, who wrongfully without reasonable cause seizes seeds, records or other materials, or for any act done beyond the purview of this Rule shall be liable for action in accordance with Bhutan Civil Services Rules and shall not preclude criminal action under Penal Code of Bhutan.

Protection of action taken in good faith

69. A seed inspector shall not be liable for anything done by him in good faith for the purposes of enforcing the provisions of the Act or this Rule, or otherwise acting in the course of his duty.

Offence Relating to Sale of Seed

70. Any person who carry out any activities in violation to Rule 21 and 22 of this rule is an offence and shall be dealt as follows:

- (1) For the first offence, Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall seize the items and issue a written warning, and in collaboration with relevant agencies, explore the best alternative use of the seized consignment. In the event, no alternative use is found, such consignment shall be destroyed.
- (2) For the second offence, the consignment shall be confiscated and the license shall be suspended for six months and the violator shall be liable to pay a fine equivalent to the market value of the seed involved.

(3) གཞོད་འགོལ་གསུམ་པ་ ཡང་ན་ དེལས་ལྷག་ཚེ་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་
ཀྱི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་གཉིས་ལྷབ་ཕོག་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ཆ་མེད་གཏང་དགོ།

པ. མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་ བཅའ་ཡིག་འདི་ཉི་འོ་ཚཱ་23 དང་26 པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་སོན་ནང་འབྲེལ་འབད་ཚེ་
གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་ གཤམ་འཁོད་ལྷར་འབྲེལ་བ་འཐབ་དགོ།

(1) མི་ངོམ་ སྡེ་ཚན་ ཡང་ན་ ལས་ཚོགས་ཀྱིས་ ཆ་གནས་ཅན་གྱི་ནང་འབྲེལ་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ སོན་རིགས་
ནང་འབྲེལ་འབད་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ ནང་འབྲེལ་འདི་གི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་འབྲེལ་མཉམ་ཕོགས་མི་དང་སྤྱལ་
ཏེ་ སོན་རིགས་འདི་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ།

(2) གལ་སྲིད་བྱུག་སྤྱལ་མ་འབད་བའི་དབྱེ་བ་མ་འབྲེལ་གི་སོན་རིགས་ཚུ་ ཕྱི་ཁ་ལས་འབྲུག་ལུ་ནང་འབྲེལ་
འབད་དེ་ཡོད་ཚེ་ བཅའ་ཡིག་འདི་ཉི་འོ་ཚཱ་23(1)(ག)དང་(5) ནང་བཀོད་མི་དགོས་དོན་ཚུ་མ་བརྟེ་
པར་ འབྲུག་སོནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་བཅན་ལེན་འབད་དེ་ ཐངས་དང་པའི་དོན་ལུ་
ཡིག་ཐོག་གི་ཉེན་བདུན་བྱིན་དགོ། འབྲུག་སོནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་འབྲེལ་བའི་ལས་
སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བསྐྱལ་ཆས་ཚུ་གི་ལག་ལེན་གྱི་གདམ་ཁ་དྲག་
ཤོས་འདི་འཚོལ་ཞིབ་འབད་དགོ། གལ་སྲིད་ གདམ་ཁ་གཞན་མ་འཐོབ་ཚེ་ དེ་བཟུམ་མའི་བསྐྱལ་ཆས་ཚུ་
གཏོར་བཤིག་གཏང་དགོ།

(3) གཞོད་འགོལ་གཉིས་པ་བསྐྱལ་ཆས་དེ་དབང་བཟུང་འབད་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ཆ་མེད་ལྷག་གི་དོན་ལུ་
མཚམས་བཀག་བཞག་ནི་དང་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ སོན་དེའི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་
གོང་འབྲེལ་མཉམ་ཕོག།

(4) གཞོད་འགོལ་གསུམ་པ་ ཡང་ན་ དེལས་ལྷག་ཚེ་ ཁྲིམས་འགལ་འབད་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱལ་ཆས་
ཀྱི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་གཉིས་ལྷབ་ཕོག་ནི་དང་ ཚོག་ཐམ་དེ་ཆ་མེད་གཏང་དགོ།

པ. འབྲུག་སོནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་དེ་སྤྱོད་མེད་པར་སོན་རིགས་ཕྱི་ཚཱ་འབྲེལ་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་
བསྐྱལ་ཆས་ཀྱི་ཚཱ་འབྲེལ་གནས་གོང་ལས་བརྒྱ་དུ་10% ཕོགས།

- (3) For three or more offences, the violator shall be liable to pay the fine equivalent to two times the market value of the consignment and the license shall be cancelled.

71. Any person engaged in import of seed in violation of Rule 23 and 26 of this Rule is an offence and shall be dealt as follows:

- (1) An individual, group, or an organization importing seed without a valid import permit shall be liable to a fine equivalent to market value of the import along with the confiscation of the seed.
- (2) If the seed of non-notified varieties are imported from outside Bhutan except for purposes specified under Rule 23(1) (c) & (d) of this Rule, such seeds shall be seized and a written warning shall be issued for the first time. Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority in collaboration with relevant agencies shall explore the best alternative use of the seized consignment. In the event, no alternative use is found, such consignment shall be destroyed.
- (3) For the second offence, the consignment shall be confiscated and the license shall be suspended for six months and the violator shall be liable to pay a fine equivalent to the market value of the seed involved.
- (4) For three or more offences, the violator shall be liable to pay the fine equivalent to two times the market value of the consignment and the license shall be cancelled.

72. Export of seed without certification by Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority shall be liable for a fine equivalent to 10% of the market value of the consignment.

༡༣ འབྲུག་ལས་སོན་རིགས་ཀྱི་ནང་འབྲེན་ཡང་ན་ཕྱིར་ཆོང་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་༢༣.(༡) པའི་ནང་ངོས་
འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འཛུལ་སྒོ་བརྒྱད་དེ་མིན་པར་ ས་གནས་གཞན་ལས་འབད་བའི་ཉེས་ཆད་དེ་ བསྐྱུལ་ཆས་ཀྱི་
ཆོང་འབྲེལ་གནས་གོང་ལས་ བརྒྱ་དུ་༡༠% ཐོགས་དགོཔ་དང་ སོན་འདི་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ།

སོན་རིགས་ཀྱི་རྩིས་དང་འབྲེལ་བའི་གནོད་འབེལ།

༡༤ མི་ངོམ་ཅིག་གིས་ སོན་གྱི་ཆོང་ལཱ་ནང་ལག་ཁྱེར་མེད་པར་ བཅའ་མར་གཏོགས་ཆོ་ ཟུར་སྐྱགས་༡༢པའི་འབྲུས་ཟུར་
དེབ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཐོག་ནི་ལར་ སོན་དེའི་ཆོང་འབྲེལ་གནས་གོང་འདྲ་མཉམ་ཐོག་ནི་དང་ སོན་
དབང་བཟུང་འབད་ནི། གནོད་འབེལ་ཡང་བསྐྱར་འབྱུང་ཆོ་ ཉེ་མའི་གནོད་འབེལ་ལུ་བཀའ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ལས་
ལོག་ལྷབ་ཐོག།

༡༥ ལག་ཁྱེར་གྱི་ཆ་འཛིག་ཡུན་གནས་བརྒྱལ་ཏེ་ སོན་རིགས་གང་རུང་ཉོ་བཅོང་འཐབ་མི་ མི་ངོམ་གྱི་ཉེས་ཆད་དེ་ གྲལ་
གཏོགས་སོན་རིགས་ཀྱི་གནས་གོང་འདྲ་མཉམ་ཐོགས་དགོཔ་དང་ སོན་རིགས་འདི་གཞུང་བཞེས་གཏང་དགོ།
གནོད་འབེལ་ཡང་བསྐྱར་འབྱུང་ཆོ་ ཉེ་མའི་གནོད་འབེལ་ལུ་བཀའ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་ལས་ལོག་ལྷབ་ཐོག།

ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་སྒྲོལ་འགོག།

༡༦ མི་ངོམ་ག་འབད་རུང་གིས་ སོན་རིགས་ཞིབ་དཔྱད་པ་ཅིག་ལུ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཡིག་འདི་འོག་ལུ་གནང་
ཡོད་པའི་དབང་ཆ་དང་ལཱ་འགན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལས་སྒྲོལ་འགོག་འབད་ཆོ་ ཁྲིམས་མཐུན་དབང་འཛིན་ལུ་
སྒྲོལ་འགོག་གི་གནོད་འབེལ་འཐབ་ཨིནམ་ལས་ དེ་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་རྒྱུ་དེ་ཁྲིམས་སྤངས་ལུ་ འདི་འཕྲོ་ལས་སྤྲོན་ཞུ་
འབད་དགོ།

ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བའི་གནོད་འབེལ།

༡༧ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་ལུ་ གནོད་འབེལ་འཐབ་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་གང་རུང་གི་ གནོད་འབེལ་དོན་ལུ་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཉེས་བྱ་བཀོད་དེ་མེད་ཆོ་ ཉེས་ཆད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་སོན་རིགས་བཀོད་ཆོགས་ཀྱི་ དབང་ཆ་ད་སྤྱོད་ཡོད་པའི་
ཆོགས་ཚུང་གི་གྲོས་ཆེད་ལྷར་བཀའ་ཆོག།

73. Import or export of seed from Bhutan through entry points other than that designated in Rule 23(7) of this Rule shall be liable for a fine equivalent to 10% of the market value of the consignment and forfeiture of the seed.

Offence Relating to Seed Certification

74. A person engaging in seed business without certificate shall be liable for a fine (prescribed in scheduled of fees Annexure XII) plus the payment of fine equivalent to the market value of seed involved and confiscation of seeds. The repeated offence shall be liable for the fine equivalent to double the amount of fines imposed for previous offences.

75. A person engaging in any seed business beyond the validity of the certificate shall be liable for a fine equivalent to the market value of seed involved and the seed shall be confiscated and the repeated offence shall be liable for the fine equivalent to double the amount of fines imposed for previous offences.

Obstruction of Lawful Authority

76. Any person who prevents a seed inspector from exercising the power or functions conferred under the Act and the Rules shall be guilty of the offence of obstruction of lawful authority and such incident shall be reported to the police immediately.

Unlisted Offences

77. Any person guilty of an offence under this Rule and where no specific penalty for such offense is stated, shall be liable for a fine based on the decision by a committee authorized by the National Seed Board.

ལེབ་པ། སྒྲ་ཚིག་ས།

འཕྲི་སྒྲ་ན།

པ. ན་ཁག་གིས་ དགོས་མཁོ་ནམ་འབྱུང་དང་བསྟན་ཏེ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དགོངས་དོན་དང་ཟུར་སྒྲག་ ཚུ་འཕྲི་སྒྲ་ན་
འབད་ཆོག།

ངེས་ཚིག་།

པ. བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་2 པའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ངེས་ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་ལུ་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ལུ་གཤམ་
གསལ་གྱི་མིང་ཚིག་ཚུ་འགོ་དོན་འདི་ དོན་ཚན་འདི་ནང་བཀོད་མི་དང་འཁྲིལ་དགོ།

“བཅའ་ཁྲིམས་”ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་སོན་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་2000 ཅན་མ་ལུ་གོ།

“ཚོང་ལས་”ཟེར་མི་འདི་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་སོན་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་
ཚོང་ལས་ལུ་གོམ་ཨིན་པ་དང་ དེ་གི་གྲངས་སུ་བཅོང་ནི་གི་ཚོང་ལས་འབད་མི་ བཅོང་ནིའི་དོན་ལུ་བཞག་ནི་ བཅོང་ནིའི་དོན་
ལུ་གྲ་སྒྲིག་འབད་ནི་ བརྩེ་ཚོང་རྒྱབ་ནི་ཡང་ན་ དེ་མིན་ ཁྱབ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲུམ་གི་
སོན་རིགས་གང་རུང་བཟུམ་སྒྲེལ་འབད་ནི་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།

“རྒྱུར་འབད་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་”ཀྱི་གྲངས་སུ་སོན་རིགས་ག་ར་ཚུད་ དེ་ཡང་སོན་རིགས་ཚུ་ཡར་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་ཞིབ་
དབྱེད་འབད་འབད་མ་འབད་ནི་འདི་གི་དང་ ཚོང་ལས་ཀྱི་དོན་ལུ་འབྲུག་སོན་མ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་
གྲ་སྒྲིག་འབད་འབད་མ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ནིའི་ཁྲིམས་དང་དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་འདི་དགོས་
མཁོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱུར་འབད་ཡོད་པ་ཨིན་ ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་སོན་རིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་
ཡོད་པའི་ ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ཀྱི་ལས་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ནིའི་ཁྲིམས་
དང་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་འདི་དགོས་མཁོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱུར་འབད་འབད་མ།

“ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ཀྱི་ལས་སྡེ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་འོག་རོས་འཛིན་ཡོད་པའི་ ཕྱི་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོན་རིགས་རྒྱུར་འབད་ཀྱི་ལས་སྡེ་གང་རུང་ལུ་གོ།

“རིགས་རྒྱན་བཟོ་བཅོས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་”ཀྱི་གྲངས་སུ་སོན་རིགས་རིན་རྒྱན་གྱི་བཟོ་བཅོས་/བཟོ་བཅོས་
འབད་འབད་མ་ ཡང་ན་ བཟོ་བཅོས་སྡེ་ཁོང་ལས་སྡེ་ཡོད་པའི་སོན་རིགས་ཚུ་ཚུད།

CHAPTER VIII

MISCELLANEOUS

Amendment

78. The Ministry may amend the provisions of this Rule and the Annexures from time to time.

Definitions

79. In addition to the definitions set out in Section 2 of the Act, for the purpose of this Rule, the following terms shall have the meaning ascribed to them hereunder:

“**Act**” means the Seeds Act of Bhutan 2000.

“**Business**” means business pertaining to seed of notified kind or variety and shall include carrying on the business of selling, keeping for sale, offering to sell, bartering or otherwise supplying seeds of any notified kind or variety.

“**Certified Seed**” includes all seeds as shall have been inspected during their period of growth and preparation for market by BAFRA, and found to conform to the requirements of the laws and regulations governing seed certification in the Kingdom and therefore certified; or such seeds as shall have been certified by a recognized foreign seed certification agency subject to the requirements of the laws and regulations governing seed certification in the Kingdom.

“**Foreign Seed Certification Agency**” means any seed certification agency of a foreign country recognized under this Rule.

“**Genetically Modified Seeds**” include seeds genetically engineered/modified or produced from transgenic plants.

“ཁ་ཡིག་བདག་ས་”ཞིག་གངས་ལུ་ ཁ་ཡིག་ག་ར་དང་ གཞན་འབྲི་འབྲིམ་ རྟགས་བཀལ་བཀལ་མ་ཡང་ན་ ཐིག་ཁམ་
གྱི་དཔེ་མཚན་ བཅོ་རྒྱུ་གང་རུང་ནང་ འབྲེ་ཆེན་ནང་ ཡང་ན་ཉོད་ནང་དང་ ཆོང་ཐོ་ཐོ་ཡིག་གི་དཔེ་མཚན་དང་འབྲེ་ལ་བའི་
སོན་རིགས་གང་རུང་དང་སྒྲགས་མི་ཚུ་ཚུད།

“སྒྲོན་པོ་”ཟེར་མི་འདི་ སོན་མ་དང་ནགས་ཚལ་སྒྲོན་པོ་ལུ་གོ།

“ལྷན་ཁག་”ཟེར་མི་འདི་ སོན་མ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་གོ།

“བྱབ་བསྒྲགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་༡༣ པའི་འོག་
བྱབ་བསྒྲགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་ལུ་གོ།

“བཅའ་ཡིག་”ཟེར་མི་འདི་ སོན་རིགས་བཅའ་ཡིག་ ༢༠༡༤ ཅན་མ་ལུ་གོ།

“སོན་རིགས་དོ་སྦྱར་འབད་མི་ལས་སྡེ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་འདི་གི་དོན་ཚན་༣༥ པའི་འོག་ལུ་གཞི་བཙུགས་
འབད་ཡོད་པའི་ སོན་རིགས་དོ་སྦྱར་འབད་མི་ལས་སྡེ་ལུ་གོ།

“དཔེ་ཚད་”ཟེར་མི་འདི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་སོན་རིགས་ཀྱི་ཡོངས་བསྡོམས་ལས་ག་
ཚུད་འབད་གངས་འབྲུ་འབད་ཡོད་པའི་དོ་ཚབ་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ལུ་གོ།

“སོན་གྱི་སྦྱོར་བཞག་”ཟེར་མི་འདི་ཐོབ་བཟོད་བཀོད་ཡོད་མི་ལྟར་ སོན་རིགས་འདི་གྲུ་རྒྱ་རྒྱུ་དབྱར་ཡོད་པ་ ཡང་ན་སོན་
རིགས་འདི་བཅོ་སྦྱར་གྱི་བྱ་རིམ་འོག་བཙུགས་ཡོད་མི་དེ་ལུ་གོ།

“སོན་གྱི་ཆོང་ལས་” ཟེར་མི་འདི་ བྱབ་བསྒྲགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཡང་ན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲམ་གི་སོན་ཉེ་ཆོང་འཐབ་མི་
ལུ་གོ།

“**Labeling**” includes all labels, and other written, printed or graphic representations, in any form whatsoever, accompanying and pertaining to any seed whether in bulk or in containers, and representations on invoices.

“**Minister**” means the Minister responsible for the Ministry of Agriculture and Forests.

“**Ministry**” means the Ministry of Agriculture and Forests.

“**Kind**” means one or more related species or subspecies which singly or collectively is known by one common name, for example, corn, wheat, oats, alfalfa and paddy.

“**Notified Kind or Variety**” means any kind or variety notified under section 13 of this Rule.

“**Rule**” means the Seed Rules and Regulations of Bhutan 2018.

“**Seed Certification Agency**” means the seed certification agency established under section 33 of this Rule.

“**Sample**” means randomly selected representative samples of the total seeds of the specific kind or variety.

“**Seed**” means any planting materials used for sowing or planting, and includes seeds of food, feed, oilseed, forages, vegetable crops, tubers, bulbs, rhizomes, roots, cuttings, ornamental and forestry plants and all type of grafts and other vegetatively propagated material for food, fiber and timber.

“**Seed Treatment.**” means the seed has received an application of a substance, or that the seed has been subjected to a process, for which a claim is made.

“**Seed business**” means buying and selling of the notified kind or varieties of seeds.

ཀ) ལོ་ཐོག་གི་རིགས་མ་འབྲས་གསར་བཏོན་གྱི་གྲོས་འཆར་ཕུལ་ནིའི་ཐོ་ཡིག།

༡ ལོ་ཐོག་དང་རིགས་སྒྲུ་ཆུ་གི་མིང།

ཀ) བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འབྲས་གི་མིང།

ཁ) གྲོས་འཆར་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འབྲས་གི་མིང།

༢ རིགས་མ་འབྲས་གསར་བཏོན་འབད་མི་གིས་གཙུག་སྤེ་ཡང་ན་ལས་སྤེ།

༣ རིགས་མ་འབྲས་གསར་བཏོན་འབད་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ།

༤ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ནང་ རིགས་མ་འབྲས་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ།

༥ རིགས་མ་འབྲས་ཡར་བྲག་བཏང་ནི།

ཀ) འབྲུང་ཁུངས་/རིགས་རྒྱུད།

ཁ) གསར་བཙུགས་རྒྱ་ཆ་གི་འབྲུང་ཁུངས།

ག) རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ།

ང) རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་དམིགས་ཡུལ།

༦) གསར་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་བདེན་ཁུངས།

ཀ) མཐུན་འགྱུར་གྱི་དམིགས་བསལ་ས་ཁོངས་ཚུ།

ཁ) སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་རྟེ་མ་ལས་ར་ བཙུགས་ཏེ་ ཡོད་པ་མེད་པ་དང་ གལ་སྲིད་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་ཅིན་ ས་ཁོངས་དང་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་གྲུངས་ཁ་ག་དེ་མ་ཅིག་འདུག་?

ག) རྒྱལ་སྤྱོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ རྒྱུ་ལྷན་གནས་སྤངས་ /སོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་ལྷན་གནས་སྤངས་གྱི་ས་ཁོངས།

ANNEXURE I - A

A. Performa for Submission of Field Crop Variety Release Proposal

1. Name of the crop and species:
 - a) Name of the variety tested:
 - b) Proposed name of the variety:
2. Institution or agency developing the variety:
3. Person(s) involved in variety development:
4. Person(s) involved in in-country variety testing:
5. Variety Improvement
 - a) Parents/pedigree:
 - b) Source of materials in case of introduction:
 - c) Breeding methods:
 - d) Breeding objectives:
6. Justification for release
 - a) Specific areas of adaptation:
 - b) Are farmers already growing it, if so what is the area and number of farmers?
 - c) Recommended ecology/agro-ecological zones

ཡ) ཐོན་སྐྱོད་ལས་དོན་གནས་སྟུང་།

ཀ) ལུང་ཕྱོགས་/ལུང་ཕྱོགས་ནང་འཁོད་/ཇོང་ཁག་ནང་འཁོད་ནང་ ལོ་ ལྷར་ཐོན་སྐྱོད་ཀྱི་མོ་བཏབ་
གནས་སྟུང་། (ལུང་ལག་ལེན་གྱི་ཚད་གཞི་ སྤྱི་ཤིང་གངས་རྒྱུ་བས་ཀྱི་སྤྱུག་ཚད་དང་ ནང་
འཁོད་ཀྱི་རིགས་མ་འབྲས་ལས་དྲག་པའི་བརྟེན་འབད་དགོ)

ཁ) སོ་ནམ་པའི་ཞིང་ནང་ལུ་ འགེམས་སྟོན་སྟོན་ཚུ་ལས་འབྱུང་བའི་ཐོན་སྐྱོད་གནས་སྟུང་།

ག) སྤྱིར་བཏང་ དཔུ་སྟོམས་ཐོན་སྐྱོད་། ཀེ་ཇི་/ཉེག་ཏར་།

ང) རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ འགན་ཁག་ཅན་གྱི་ལས་སྟེ།

ཅ) བསགས་མཛོད་ནང་གི་ རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་གྱི་གངས་ཚད།

༥ འབྱུང་ཁུངས་འགྲེལ་བཤད། (གལ་སྲིད་ རིགས་གཉིས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཆོ་)

ཀ) སྤྱི་ཤིང་གི་རིང་ཚད། མོ། མོ།

ཁ) བཟོ་བཀོད་རང་གཤིས་ལས་བརྟེན་ བྱུང་པར་ཕྱེ་ནི།

ག) བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ ཚུན་མེ་ཉླ་ཤར་ནིའི་དོན་ལུ་ འགོར་བའི་ཉིན་གངས།

ང) ཏུས་རན་ (སོན་ས་ཁར་བཙུགས་ཞིན་མ་ལས་ སོན་ལུ་འགྱུར་ནིའི་ཉིན་གངས་)

ཅ) ནང་འཁོད་གནས་སྟངས་ནང་ རྒྱུས་ནི་ནང་ དཀའ་ངལ་འདུག་ག་? གལ་སྲིད་ཡོད་པ་ཅིན་
དཀའ་ངལ་བསལ་ནིའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གསལ་བཀོད་འབད།

ཆ) སྤྱི་ཤིང་ནད་གཞི་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག།(ཞིང་གི་གནས་སྟངས་འོག)

ཇ) སྤྱི་ཤིང་གཞོད་འབྱུང་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག། (ཞིང་དང་ཚད་འཛིན་གནས་སྟངས་འོག་ཡང་
ན་ མཛོད་ཁང་ནང་འབྱུང་བའི་གཞོད་འབྱུང་ཚུ་བཙུག་ཏེ་)

ཉ) སྤྱིར་བཏང་གཞོན་ཤུགས་ལུ་ལན་ལོག།

7. Yield/performance data

- a) Yield data in regional/inter-regional/district trials year-wise (level of fertilizer application, density of plant population and superiority over local controls/standard variety to be indicated):
- b) Yield data from large-scale demonstrations from farmers' fields:
- c) Average yield under normal conditions (kg/ha):
- d) Agency responsible for maintaining breeders seeds:
- e) Quantity of breeders seed in stock:

8. Description of parents (if hybrid)

- a) Plant height: Female: Male:
- b) Distinguishing morphological traits
 - c) Days to 50% flowering:
- d) Maturity (range in number of days - seed to seed)
- e) Is there any problem of synchronization? If yes, mention method(s) to overcome it.
- f) Reaction to major disease (under field conditions)
- g) Reaction to major insect pests (under field and controlled conditions including stored pests)
- h) Reaction to stresses

༧ རིགས་མ་འདུལ་གི་འགྲེལ་བཤད།

༧) རྩོམ་གི་རིང་ཚད།

ཁ) བཟོ་བཀོད་རང་གཤེས་ལས་བརྟེན་ བྱད་པར་བྱ་ནི།

- འདབ་མ་གི་རྒྱ་ཚད།
- འདབ་མ་གི་ན་སྒྲིན།
- འདབ་མ་གི་ཚོས་གཞི།
- འདབ་མ་རྩ་བའི་ཕྱི་ཤུབས་ཀྱི་ཚོས་གཞི།
- འདབ་མ་གི་ཁ་བསྐྱོར།
- སྟངས་འདབ་ཀྱི་ཁ་བསྐྱོར།
- ལྷག་དུམ་གྱི་བསྐྱོར།
- ལྷག་དུམ་གྱི་རུས་ཤུགས།
- མེ་ཏོག་ཁག་ཚན་གྱི་རིང་ཚད།
- མེ་ཏོག་ཁག་ཚན་གྱི་དབྱེ་ཁག།
- མེ་ཏོག་ཁག་ཚན་གྱི་ཤུགས་བརྟོན།
- སོན་འབྲུ་འབྲུ་ནི།
- སོན་འབྲུ་བརྒྱུ་བརྒྱུ་མི་བརྒྱུ།
- སོན་འབྲུ་གི་དུས་ཤུགས།
- སོན་འབྲུ་གི་རྒྱ་ཚད།
- སོན་འབྲུ་གི་བཟོ་རྒྱུ།
- སོན་འབྲུ་ ༡༠༠༠ གི་ལྗོངས་ཚད།
- བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ རྒྱུ་མེ་ཏོག་ཤར་ནི་དོན་ལུ་ འགོ་ར་བའི་ཉིན་གྲངས།

9. Description of variety

- a) Plant height
- b) Distinguishing morphological characteristics
 - Leaf width
 - Blade pubescence
 - Blade colour
 - Base leaf sheath colour
 - Leaf angle
 - Flag leaf angle
 - Culm angle
 - Culm strength
 - Panicle length
 - Panicle type
 - Panicle exertion
 - Shattering
 - Panicle threshability
 - Awning
 - Grain length
 - Grain width
 - Grain shape
 - 1000-grain weight
 - Days to 50% flowering

- ག) དུས་རན་ (སོན་ས་ཁར་བཅུགས་ཞིན་ལས་ སོན་ལུ་འགྱུར་ནིའི་ཉིན་གྲངས་)
- ང) དུས་རན་སྡེ་ཚན།(ཉེ་མ་ བར་ན་སྐོར་མ་ རྫོགས་ཁམས་ ལ་སོགས་པ་)
- ཅ) ཞིང་དང་ཚད་འཛིན་གྱི་གནས་སྟངས་འོག་ ནད་གཞི་གཙོ་བོ་ལུ་ལན།
- ཆ) ཞིང་དང་ཚད་འཛིན་གྱི་གནས་སྟངས་འོག་ གཞོད་འབྲུལ་ལུ་ལན་ལོག།
- ཇ) སོན་མ་ཞིང་ལུ་གི་ཁྱད་ནམ། (དཔེར་ན་ འགྲེལ་འགྲོ་ནི་དང་ བྱད་འགྲོ་ནི་ལས་བཀག་
ཚུགས་མི་ེ ལུད་ལུ་ལན་ལོག་ེ སོན་ཏ་སག་ ཡང་ན་ ཕྱི་མཚམས་སྡེ་བཏབ་པའི་གནས་
སྟངས་ལུ་འོས་འབབ་ེ སོན་འབོར་ཚད་ ལ་སོགས་པ་)
- ཉ) སོན་འབྲུ་ ཆག་/རྒྱས་ཅ་གི་ཐོན་སྐྱེད་བཅིས་ཏེ་ ཟས་བཅུད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཚད།
- ཏ) སྤྱིར་བཏང་གཞོན་ཤུགས་ལུ་ལན་ལོག།
- ༡༠ སོན་མ་པ་དང་ སྤྱོད་མི་ དེ་ལས་ བཟོ་གྲུ་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གི་ རིགས་མ་འདྲཱ་ལུ་ངོས་
ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བན་དོན།
- ༡༡ གལ་སྲིད་ སོན་བཟོ་སྐྱེན་གྱི་དོན་ལུ་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོན་ཡོད་ཚེ།
- ༡༢ གཞན་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གཞོད་དོན་གང་རུང་།

གཙུག་སྡེ་གཙོ་འཛིན་གྱི་མིང་རྟགས།

- c) Maturity range in number of days – seed to seed
 - d) Maturity group (early, medium, late etc.)
 - e) Reaction to major diseases under field and controlled conditions
 - f) Reaction to major pests under field and controlled conditions
 - g) Agronomic features (e.g. Resistant to lodging and shattering; fertilizer responsiveness; suitability for early or late sown conditions; seed rate etc.)
 - h) Quality of produce of grain, forage/fiber including nutritive value
 - i) Reaction to stresses
10. Information on the acceptability of the variety by farmers, consumers, industry etc.
11. Specific recommendations if any for seed production
12. Any other pertinent information

Signature of the Head of the Institution

ལ) ལྷམ་ར་རིག་པའི་ཐོག་གི་རིགས་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་གྱི་ཐོ་ཡིག།

༡ ཐོག་དང་རིགས་སྒྲ་ཚུ་གི་མིང།

༢ ཀ༽ བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདུལ་གི་མིང།

ཁ༽ གྲོས་འཆར་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདུལ་གི་མིང།

༣ ཀ༽ རིགས་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་འབད་མི་གིས་གཙུག་སྡེ་ཡང་ན་ལས་སྡེ།

ཁ༽ རིགས་མ་འདུལ་གསར་བཏོན་འབད་ནི་ནང་ གྲལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོམ་ཚུ།

༤ གསར་བཙུགས་རྒྱ་ཆ་གི་འབྱུང་ཁུངས།

༥ ཀ༽ གསར་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་བདེན་ཁུངས།

ཁ༽ མཐུན་འགྱུར་གྱི་དམིགས་བསལ་ས་ཁོངས་ཚུ།

ག༽ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་ཉེ་མ་ལས་ར་ བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པ་མེད་པ་དང་ གལ་སྲིད་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་
པ་ཅིན་ ས་ཁོངས་དང་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་གྲངས་ཁ་ག་དེམ་ཅིག་འདུག་?

༦ རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ སྡེ་ལྷན་གནས་སྤྱངས་/སོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྡེ་ལྷན་གནས་སྤྱངས་
གྱི་ས་ཁོངས།

༧ རིགས་མ་འདུལ་གི་འགྲེལ་བཤད།

ཀ༽ སྡེ་ཤིང་གི་རིང་ཚད།

ཁ༽ བཅོ་བཀོད་རང་གཤིས་ལས་བརྟེན་ བྱད་པར་ཕྱེ་ནི།

དཔེ་རྒྱ

རིགས་སྒྲ་	ཤིང་གི་བཅོ་ ནས།	མེ་ཏོག་ཤར་ ནིའི་དུས་ཚོད།	མཐུན་འགྱུར་ ཡོད་མེད།	ལོ་ཐོག་བསྟུ་ ནིའི་དུས་ཚོད།	ཐོན་ལུགས།

B. Performa for Release of Horticulture Crop Varieties

1. Name of crop and species
2.
 - a) Name of the variety under which tested
 - b) Proposed name of the variety
3.
 - a) Institute or agency responsible for supplying variety (address)
 - b) Name of persons who helped in the development of the variety
4. Source of material in case of introduction
5.
 - a) Justifications for the release of proposed variety
 - b) Specific areas of its adaptation
 - c) Are farmers already growing it? If so what is the area and number of farmers?
6. Recommended ecology/ agro-ecological zones
7. Description of variety
 - a) Plant height
 - b) Distinguishing morphological characteristics

Cultivar	Tree/Vine appearance	Bloom time	Self-compatibility	Harvest time	Productivity

- ག། ཏུས་རན།
- ང། སྤྱི་ཤིང་ནད་གཞི་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག།
- ཅ། སྤྱི་ཤིང་གཞོན་འབྲུལ་གཙོ་བོ་ཚུ་ལུ་ལན་ལོག།
- ༩ ཀ། སྤུམ་ར་རིག་པའི་བྱང་ནམ་དང་སྤུམ་ཚད་ དེ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་གཞོན་ལྷགས་ལུ་ལན་ལོག།
- ཁ། ཐོན་སྐྱེད་གནས་སྤྱད།

དཔེར་ན་ ཤིང་འབྲས་ཀྱི་རང་གཤིས།

རིགས་སྤྱ	བཟོ་ནམ་	སྤྱི་ཚད་ { mm }	རིང་ཚད་ { mm }	ཀྱི་ཨ་ཨས་ (%)	བྲོམ་

- ༩ ཀ། རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་མི་ འགན་ཁག་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ།
- ཁ། བསགས་མཛོད་ནང་གི་ རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་སོན་གྱི་གྲངས་ཚད།
- ༡༠ སོ་ནམ་པ་དང་ སྤྱིད་མི་ དེ་ལས་ བཟོ་གྲུ་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གི་ རིགས་མ་འབྲས་ལུ་རོས་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་བན་དོན།
- ༡༡ གཞན་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གཞོན་དོན་གང་རུང་།

གཞུག་སྡེ་གཙོ་འཛིན་གྱི་མིང་རྟགས།

- c) Days to maturity
 - d) Reaction to major diseases
 - e) Reaction to major pests
8. a) Agronomic features, quality, reaction to stresses

Ex. Fruits characteristics

Cultivars	Shape	Large (mm)	Long (mm)	TSS (%)	Taste

- b) Yield data
9. a) Agency responsible for maintaining breeder seed
- b) Quantity of breeder seed in stock (kg)
10. Information on the acceptability of the variety by farmers/consumers/industry
11. Any other pertinent information

Signature of the Head of the Institution

ག༽ ཆག་སོན་གྱི་རིགས་ གསར་བཏོན་ཐོ་ཡིག།

༡ ཆག་སོན་གྱི་མིང། (ཨིང་སྐད་དང་ ལྷ་ཤིང་རིག་པ)

༢ བཏག་དཔུད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདུམ་གི་མིང།

༣ གྲོས་འཆར་བཀོད་ཡོད་པའི་རིགས་མ་འདུམ་གི་མིང།

༤ རིགས་མ་འདུམ་བཟུམ་སྒྲེལ་འབད་ནི་གི་འགན་ཁུར་ཡོད་པའི་གཙུག་སྒྲེ།

༥ གསར་བཏོན་འབད་དགོ་པའི་བདེན་ཁུངས།

༦ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་གསར་བཙུགས་གྱི་ཡོ།

༧ རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ཞིང་ལུ་འབད་སའི་སོ་ནམ་སྐྱེ་ལྷན་རིག་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ།

༨ སོ་ནམ་པའི་བསམ་ལན།

༩ ཕ་ཆག་སྐྱུས་ཚད་ཟུམ་བཅུད་སྒྲིང་པོ།

༡༠ བཟོ་བཀོད་རང་གཤིས་/ སྤྲོ་ཤིང་གི་འགྲེལ་བཤད།

༡༡ གཞན་ལྷ་དང་སྐྱུ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་གྱི་རིགས་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་མཐུན་འགྱུར་ཡོད་པ་མེད་པ།

༡༢ ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་བྱད་ཆོས་ངོ་མ་ཚུ།

༡༣ གཞོད་པའི་བྱད་ཆོས་ངོ་མ་ཚུ།

C. Performa for Release of Fodder Seeds

1. Crop name: (English and Botanical)
2. Name of the variety tested:
 - a. Proposed name for the variety:
3. Institute responsible for supplying variety:
4. Justification for release:
5. Year of introduction in the country:
6. Recommended agro-ecological zones of cultivation:
 - a. Farmers' feedback:
7. Fodder quality/Nutritive value:
8. Morphology/Description of plant:
9. Compatibility with other grasses and legumes:
10. Main positive attributes:
11. Main negative attributes:

Signature of the Head of the Institution

ག། རྣམས་ཚལ་གྱི་ཤིང་ ལྷ་ཤིང་/སྤྲོ་ཚལ་/ར་སྒོག་/ས་འོག་ལྷག་མ་ སོན་དང་ལྷང་མ་བསྐྱེ་ལེན་
དང་ རིགས་མ་འབྲས་གསར་བཏོན་གྱི་ཐོ་ཡིག།

༡ སོན་རིགས་ལྷང་མ་གྱི་འབྱུང་ལུངས།

༡- ཉོ་ས།:

ཁ- བསྐྱེ་ལེན་འབད་ས།

༡ གཞུང་དབང་རྣམས་ཚལ་ས་ཆ།

༡ གཞུང་གི་སྤྲོད་ཚལ།

༡ སྤྲོད་གྱི་སྤྲོད་ཚལ།

༡ སྤྲོད་དབང་ས་ཆ།

༡ སྤྲོ་ཤིང་གི་མིང།

༡ ཚན་རིག་གི་མིང།

༡ སྤྲོད་བཏང་གི་མིང།

༡ ས་གནས་གྱི་མིང།

༡ ལྷན་ཐབས་ཤིང་ལས་བསྐྱེ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་སོན་ ཡིན། ཡིན།

༡ ལྷན་ཐབས་ཤིང་གི་ས་གནས།

༡- ཇི་ཡི་ཡེས་གྱི་མཚམས།

ཁ- མཐོ་ཆད།

ག- ལུང་ཆོས།

ང འཁོར་ལམ་ལས་ཐག་རིང་བྱུང།

ཅ ལྷན་ཐབས་ཤིང་གི་ཆོད་ཕྱིས་ལོ་ཆད།

༡ སོན་བསྐྱེ་ལེན་འབད་ནི་ནང་ལྷག་གཏོགས་ཡོད་པའི་མིང་ངོམ་ཚུ་གི་མིང།

༡

ཁ

ག

C. Performa for Forestry Tree/Herbs/Shrubs/Tubers/Rhizomes/Seed and Seedling Collection and Variety Release

1. Source of seed/seedling

- a- Purchased from:
- b- Collected from:
 - i. SRF land
 - ii. Govt. plantation
 - iii. Private plantation
 - iv. Private registered land

2. Name of the plant:

- i. Scientific name:
- ii. Common name:
- iii. Local name:

3. Seeds collected from Plus Tree :

Yes

No

4. Location of Plus Tree:

- a- GPS coordinate:
- b- Altitude:
- c- Aspect:
- d- Distance form road head:
- e- Approx age of the Plus Tree

5. Name of Person(s) involved in seed collection:

- a-
- b-
- c-

༤ བསྐྱེལ་ལོན་ཁ་གསལ།

༡ བསྐྱེལ་ལོན་འབད་ཡོད་པའི་གྲངས་ཚད། (ཀེ་ཇི/གྲངས་ཁ)

ཁ བསྐྱེལ་ལོན་ཆོས་གྲངས།

༥ བསྐྱེལ་ལོན་གྱི་དགོས་དོན། (ཕན་པ)

༡

ཁ

༦ རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ།

༧ རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནིའི་དམིགས་ཡུལ།

༡༠ ལྷངས་གྱི་བཟའ་སྤེལ།

༡- མི་ངོས་ཚུ།

ཁ- གཞུགས་སྤེལ་ཚུ།

ག- མོ་ནམ་པའི་སྤེལ་ཚུ།

༡༡ གལ་སྤྱིད་ མོན་བཟོ་སྐྱོད་/བྱུང་སྤེལ་གྱི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོན་ ཡོད་པ་ཅིན།

༡༢ གཞན་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བད་དོན་གང་རུང་།

གཞུགས་སྤེལ་འགོ་འཛིན་གྱི་མིང་རྟགས།

6. Collection details:

- a- Quantity collected (Kg/Nos):
- b- Date of collection:

7. Purpose of collection: (Uses):

- a-
- b -

8. Breeding methods:

9. Breeding objectives:

10. Description of plant species/variety

11. Justification for notification/release

12. Supply of seedling:

- a- Individuals
- b- Institutions
- c- Farmer groups

13. Specific recommendations if any for seed production/propagation

14. Any other pertinent information

Signature of the Head of the Institution

ཀྱ) ས།

ལྷང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་གི་དབྱེ་བ།	སའི་དགོས་མཁོ་ཉུང་མཐའ་(ཨེ་ཀར་)
ཤིང་འབྲས་ཀྱི་རིགས།	༠.༣༥
མཛེས་སྒྱུ་སྤྱོད་ཤིང་།	༠.༣༥
ནགས་ཚལ/ཆག།	༠.༡༠
སྤྱོད་ཆ་ཚང་།	༠.༥༠

3) མཛོད་ཁང་ ཡང་ན་ སོན་ཚང་འབྲེལ་འབབ་མི་ཚུའི་དོན་ལུ་ཚད་ལྡན་གྱི་མཐུན་ཁྱེན།(ཐད་
 ཀར་རྩ་ནང་འབྲེན་དང་ བཀའ་སླེལ་འབད་ནི)

(ཁ) ལུངམ་གསེ་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་བཟོ་སྐྱོན་དང་གཤེག་བཀོལ་ནི་གི་ཤེས་ཡོན་ཉུང་མཐའ་ཡོད་
པའི་རིག་ཅུལ་ཅན་གྱི་མི་སྟོབས། (ལཱ་གི་ཉམས་མེད་/སྐྱོང་བདར་)

༤) འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཚུ་ལས་ཐབས་རིག་གི་ཉྱལ་མེད།

ANNEXURE II

Check list or minimum requirement for issuance of clearance for nursery establishment license

i. Facilities

a. Land

Type of Nursery	Minimum required land (Ac.)
Fruit Plants	0.25
Ornamental	0.05
Forest/Fodder	0.10
Integrated	0.50

b. Nursery house,

c. Reliable irrigation facilities and water source

d. Adequate tools and implement

e. Store/adequate facilities for seed dealers (direct import and distribution)

ii. Manpower

a. Labour (family or hired)

b. Skilled manpower with basic knowledge on nursery production and operation (confirmation of work experience/training).

iii. Type of seeds and seedlings intended to trade

iv. Technical clearance from the relevant Department

སོན་འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་མི་གི་ཐོ་བཀོད་འཕྲི་ཤོག། (སྒྲེར་གཞུང་)

སོན་གྱི་ལས་སྡེ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་གི་མིང་.....

རྫོང་བདག་གི་མིང་.....

རོ་སྒྲོད་ལག་བྱེར་ཨང་.....

འབྲུལ་འཕྲིན་ཨང་..... ཆོག་ཐམ་ཨང་.....

ས་གནས།

ཀ) སའི་རྒྱ་ཚད་(ཨེ་ཀར་).....

ཁ) གཡུས་.....

ག) རྒྱུ་ལོག་.....

ང) རྫོང་ཁག་.....

ལྷང་མ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་/སོན་བཅུགས་ཡོད་མིའི་དབྱེ་བ། ཀ)ལོ་ལྷར། ཁ) ལོ་ལྷར་བྱུང་ཐོན།

ག) ཡུན་གནས་རྩི་ཤིང་།

སྤྲི་ཤིང་/སོན

གོ་རིམ་ ཨང	ས་གནས་/སྤྱིར་ བཏང་མིང་།	ཚན་རིག་ མིང་།	རིགས་མ་ འབྲུལ།	སོན་གྱི་འབྲུང་ ཁུངས།	སྤྲི་ཤིང་/སོན་གྱི་འགོ་ ཐོག་གྲུངས་ཁ།	བཅུགས་ཐོག་

ཞུ་ཡིག་སྤུལ་མི་གི་མིང་རྟགས།

ANNEXURE III

Registration Form for Seed Grower (Private/Government)

Name of Seed company/Nursery: _____

Name of Owner: _____

CID No _____

Contact No: _____ License No: _____

Location

a) Area (acre): _____

b) Village: _____

c) Gewog: _____

d) Dzongkhag: _____

Type of Nursery/Seed Grown: a) Annual b) Bi-annual c) Perennial

Plant/Seed

Sl. No.	Local/Common Name	Scientific Name	Variety	Source of Seed	Quantity at initial phase	Remarks

Signature of the Applicant

ལྷུང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་ཐོ་བཀོད་འབྲི་ཤོག།

སྤྱི་བདག་ལུ།

.....

.....

.....

འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཁྱོད་ཀྱི་ལྷུང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་དེ་ གཤམ་གསལ་ལྷུང་ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད།

དབང་འཛིན་གྱིས་བཀའ་དགོངས་(ས་གནས་ ཆོག་ཐམ་ཨང་དང་ ཆོག་ཐམ་འཆང་མི་གི་མིང་ལ་སོགས་པ)

སྤྱི་ཡོད་པའི་ཐོ་བཀོད་ཨང་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ཚྱང་ཁག་ཨང་/ཨེན་ཨར-༠༡་.....ཆོས་གྲངས་

མིང་རྟགས།

འགན་འཛིན་འགོ་དཔོན།

མིང་རྟགས།

ཞིབ་དཔྱད་པ་གི་མིང།

གོ་གནས།

འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག།

(..... ཚྱང་ཁག།)

Nursery Registration Form

The Proprietor,

BAFRA has registered your nursery as follows:

To be filled by Authority (location, license no. and name of holder, etc.)

Registration Number awarded: BAFRA/Dz. Code/NR-01/____dated____

Signature

Name of the Inspector

Designation

BAFRA, MoAF

(_____ Dzongkhag)

Signature

Officer In-charge

ཕུར་སྐྱུག་པ་པ།

རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་གསར་བརྟན་/ཁུབ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་རིགས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག

National list of notified kinds or varieties

I. Field Crops

Variety	Variety/Breeding line (s)	Year of Release	Releasing Agency
1. RICE: <i>Oryza sativa</i>			
1.1. IR 64	IR 64	1988	RDC- Bajo
1.2. No. 11	No 11	1988	RDC- Bajo
1.3. BR 153	BR 153	1988	RDC- Bajo
1.4. IR 20913	IR 20913-B-26-1-2-2-3	1989	RDC- Bajo
1.5. Khangma Maap	Chumro	1999	RDC- Wengkhar
1.6. Bajo Maap 1	CARD21-10-1-1-3-2-1	1999	RDC-Bajo
1.7. Bajo Maap 2	CARD21-14-1-1-3-2-1B	1999	RDC-Bajo
1.8. Bajo Kaap 1	IR61331-2-148-B	1999	RDC-Bajo
1.9. Bajo Kaap 2	IR61328-1-136-2-1-2-3	1999	RDC-Bajo
1.10. Khangma Ray Kaap 2	Khumal 2	2002	RDC- Wengkhar
1.11. Yusi Ray Maap	Suwon 359/IR41996-118-2-13/Thimphu Maap	2002	RDC- Yusipang
1.12. Yusi Ray Kaap	YR3825-11-3-2-1/YR3825-11-3-2-1/Barket	2002	RDC- Yusipang
1.13. Wengkhar Ray Kaap 6	Khumal 6	2006	RDC- Wengkhar
1.14. Jakar Ray Naap	Paro china	2006	RC-Jakar
1.15. Yusi Ray Kaap 2	YP5-34-16 Akiyutaka/Naam	2010	RDC- Yusipang
1.16. Yusi Ray Maap 2	YP6-35-21 Akiyutaka/Ray Maap	2010	RDC- Yusipang
1.17. Wengkhar Ray Kaap10	OR 367-SP 11	2010	RDC- Wengkhar
1.18. Bhur Ray Kaap 1	IR 72102-3-115-1-3-2	2010	RDC- Samtenling
1.19. Bhur Ray Kaap 2	KARJAT 3	2010	RDC-

			Samtenling
1.20. Bhur Kambja 1	APO	2010	RDC-Samtenling
1.21. Bhur Kambja 2	IR 70181-5-PM1-1-2-B-1	2010	RDC-Samtenling
1.22. Wengkhar Kambja 1	Machapuchray 3	2017	RDC-Wengkhar
1.23. Wengkhar Kambja 2	Zangthi 2	2017	RDC-Wengkhar
2. MAIZE: <i>Zea mays</i>			
2.1. Yangtsipa	Suwon 1	1992	RDC-Wengkhar
2.2. Chaskharpa	SO3TLYQAB05 (Entry 35)	2012	RDC-Wengkhar
2.3. Shaphangma	ICA V 305 (Entry No. 38)	2012	RDC-Wengkhar
2.4. Bhur Ashom 1	Arun 4	2015	RDC-Samtenling
3. WHEAT: <i>Triticum aestivum</i>			
3.1. Gumasokha Kaa	Agrim	2014	RDC-Bajo
3.2. Bajosokha Kaa	Baj	2014	RDC-Bajo
3.3. Bumthang Kaa Drukchu	NL 1064	2015	RDC-Jakar
4. FINGER MILLET: <i>Eleusine coracana</i>			
4.1. Lingmethang Kongpu 1	3459	2002	RDC-Wengkhar
4.2. Limethang Kongpu 2	5459	2002	RDC-Wengkhar
5. MUNGBEAN: <i>Vigna radiata</i>			
5.1. Limithang Mung 1	KPS 2	2002	RDC-Wengkhar
5.2. Limithang Mung 2	Bari Mung 2	2002	RDC-Wengkhar
6. MUSTARD: <i>Brassica campestris</i>			
6.1. M 27	M 27	1989	RDC Bajo
6.2. Bajo Peka 1	BSA	1994	RDC Bajo
6.3. Bajo Peka 2	PT 30	1994	RDC Bajo
6.4. Yusi Peka 1	Lumle Tori 1	2017	RDC-Yusipang
6.5. Yusi Peka 2	Bari Sharisha 15	2017	RDC-Yusipang

7. SOYBEAN: <i>Glycine max</i>			
7.1. One Daughter	One Daughter	1994	DSC
7.2. Khangma Libi 2	GC 86018-427-3	2002	RDC-Wengkhar
7.3. Brag	Brag	2002	DSC
7.4. Khangma Libi 1	AGS 258	1999	RDC-Wengkhar

II. Fruits and nuts

Variety	Variety/Breeding line (s)	Year of Release	Releasing Agency
1. ARECA-NUT: <i>Areca catechu</i>			
1.1. Bhur selection	Bhur Selection	2004	DSC
2. ALMOND: <i>Prunus dulcis</i>			
2.1. Texas	Texas	2004	RDC-Bajo
2.2. Drake	Drake	2004	RDC-Bajo
2.3. Dhebhar Badhan	Dhebhar Badhan	2004	RDC-Bajo
2.4. Kagzi	Kagzi	2004	RDC-Bajo
3. APPLE: <i>Malus domestica</i>			
3.1. Red Delicious	Red Delicious	1994	RDC-Yusipang
3.2. Royal Delicious	Royal Delicious	1994	RDC-Yusipang
3.3. Golden Delicious	Golden Delicious	1994	RDC-Yusipang
3.4. Jonathan	Jonathan	1994	RDC-Yusipang
3.5. Rich Red	Rich Red	1994	RDC-Jakar
3.6. Lobo	Lobo	2002	RDC-Jakar
3.7. Red Chief	Red chief	2004	RDC-Yusipang
3.8. Red Free	Red Free	2004	RDC-Yusipang
3.9. Bajo Apple	Anna	2002	RDC-Bajo
3.10. Fuji	Fuji	2007	DSC
3.11. Mutsu	Mutsu	2007	DSC
<i>Apple Root Stock</i>			
3.12. MM 9	MM 9	2006	DSC
3.13. MM 111	MM 111	2006	DSC
3.14. MM 106	MM 106	1994	RDC-Yusipang

4. APRICOT: <i>Prunus armeniaca</i>			
4.1. Bajo Khamchung 1	Newcastle	2002	RDC-Bajo
4.2. Shakapara	Shakapara	2002	DSC
4.3. Bajokham-2	July Elberta	2004	RDC-Bajo
5. AVOCADO: <i>Persea americana</i>			
5.1. Bajo-Gule-1	Bacon	2012	RDC- Bajo
5.2. Bajo-Gule-2	Haas	2012	RDC- Bajo
6. BANANA: <i>Musa spp.</i>			
6.1. Jaji	Jaji	2002	DSC
6.2. Gheukola	Gheukola	2002	DSC
6.3. Chinichampa	Chinichampa	2002	DSC
7. CARDAMOM: <i>Amomum subulatum</i>			
7.1. Bharlangey	Bharlangey	2002	RDC-Jakar
7.2. Golsey	Golsey	2002	RDC-Jakar
8. CHERRY: <i>Prunus avium</i>			
8.1. Seneca	Seneca	2002	DSC
8.2. Royal Ann	Royal Ann	2002	DSC
8.3. Jabouney	Jabouney	2002	DSC
8.4. Seokham Drukchu	Stella	2015	RDC-Yusipang
9. DRAGON FRUIT: <i>Hylocereus undatus</i>			
9.1. Gewaringpa 1	<i>Hylocereus undatus</i>	2017	RDC-Wengkhar
10. GOOSEBERRY: <i>Ribesuva crisper</i>			
10.1. Bajo Amla	Chakiya	2010	RDC-Bajo
11. GRAPES: <i>Vitis vinifera</i>			
11.1. Muscate of Alexandria	Muscate of Alexandria	2004	RDC-Bajo
11.2. Perlette	Perlette	2004	RDC-Bajo
12. GUAVA: <i>Psidium guajava</i>			
12.1. Bebsew Shakha	Pink Flesh	2010	RDC-Bajo
12.2. Bajo Bebsew	Local	2010	RDC-Bajo
13. KIWI: <i>Actinidia deliciosa</i>			
13.1. Zhimpeykotong Sep	Yellow Joy	2015	RDC-Wengkhar
13.2. Zhimpeykotong Jangkha	Wengkhar Green	2015	RDC-Wengkhar
13.3. Zhimpeykotong Phosing	Hayward	2015	RDC-Wengkhar
14. LIME: <i>Citrus latifolia</i>			

14.1. Bearrs	Swingle	2004	RDC-Bajo
15. LITCHI: <i>Litchi chinensis</i>			
15.1. Bhur Selection 1	Bhur Selection 1	2004	DSC
15.2. Shahi	Shahi	2006	DSC
15.3. Early Bedana	Early Bedana	2006	DSC
15.4. Bhur Litchi 1	Muzaffarpur	2012	RDC-Samtenling
15.5. Bhur Litchi 2	Bedana	2012	RDC-Samtenling
16. MANDARIN/ORANGE: <i>Citrus reticulata</i>			
16.1. Dorokha Selection	Dorokha Selection	2004	DSC
16.2. Wengkhar Tshelu 1	Wengkhar Tshelu 1	2007	RDC-Wengkhar
16.3. Wengkhar Tshelu 2	Wengkhar Tshelu 2	2007	RDC-Wengkhar
16.4. Wengkhar Tselu Drukchu	Clemintina Nules	2015	RDC-Wengkhar
16.5. Wengkhar Tshelu Ngarm	Tarku	2015	RDC-Wengkhar
<i>Mandarin Rootstock</i>			
16.6. Rangpur Lime	Rangpur Lime	2004	RDC-Wengkhar
16.7. Wengkhar Tshelu Rato 1	Trifoliate orange	2006	RDC-Wengkhar
16.8. Carrizo citrange	Carrizo citrange	2006	
16.9. Troyer citrange	Troyer citrange	2006	DSC
16.10. Cleopatra mandarin	Cleopatra mandarin	2006	DSC
17. MANGO: <i>Mangifera indica</i>			
17.1. Chausa	Chausa	2002	DSC
17.2. Bajo Aumchukuli 1	Dashahari	2010	RDC-Bajo
17.3. Bajo Aumchukuli 2	Langra	2010	RDC-Bajo
17.4. Bajo Aumchukuli 3	Amrapali	2010	RDC-Bajo
18. MUSKMELON: <i>Cucumis melo</i>			
18.1. Honey Dew	Honey Dew	1990	RDC-Bajo
19. PASSION FRUIT: <i>Passiflora edulis</i>			
19.1. Local	Local	2004	DSC
20. PEACH: <i>Prunus persica</i>			
20.1. Bajokham 1	Flordasum	2002	RDC-Bajo
20.2. Nonomiwase	Nonomiwase	2002	DSC
20.3. Bajokham 2	July Elberta	2004	RDC-Bajo
20.4. Bathpala Super	Bathpala Super	2004	RDC-Jakar

21. PEAR: <i>Pyrus communis</i>			
21.1. Hosui	Hosui	2002	DSC
21.2. Kosui	Kosui	2002	DSC
21.3. Bajo Lhee 1	Flemish beauty	2004	RDC-Bajo
21.4. Zhey Lhee	Zhey Lhee	2004	RDC-Jakar
21.5. Wengkhar Lhee 1	Chojuro	2010	RDC-Wengkhar
21.6. Wengkhar Lhee 2	Shinko	2012	RDC-Wengkhar
22. PERSIMMON: <i>Diospyros kaki</i>			
22.1. Fuyu	Fuyu	2004	DSC
22.2. Jiro	Jiro	2004	DSC
22.3. Wengkhar Anday 1	Wengkhar Anday 1	2007	RDC-Wengkhar
23. PLUM: <i>Prunus domestica</i>			
23.1. Santa Rosa	Santa Rosa	2002	DSC
23.2. Oishiwase	Oishiwase	2002	DSC
23.3. Jambay Lhakhang Chuli	Jambay Lhakhang Chuli	2004	RDC-Jakar
23.4. Soldum	Soldum	2012	RDC-Wengkhar
24. POMEGRANATE: <i>Punica granatum</i>			
24.1. Bedana	Bedana	2004	DSC
24.2. Bajo Seindu 1	Khandari	2010	RDC-Bajo
25. STRAWBERRY: <i>Fragaria ananassa</i>			
25.1. Yusi Sagong 1	Chandler	2006	RDC-Yusipang
25.2. Pangtshalu Ngarm	Sweet Charlie	2014	RDC-Yusipang
25.3. Pangtshalu Maap	Camarosa	2014	RDC-Yusipang
26. WALNUT: <i>Juglans regia</i>			
26.1. Kagzi	Kagzi	2002	DSC
26.2. Kanthel	Kanthel	2004	RDC-Yusipang
26.3. Yusipang 2	Yusipang 2	2004	RDC-Yusipang

III. Vegetables

Variety	Variety/Breeding line (s)	Year of release	Releasing Agency
1. ASPARAGUS: <i>Asparagus officinalis</i>			
1.1. Merry Washington	Merry Washington	2002	DSC
1.2. UC-157	UC-157 (Hybrid)	2006	DSC
2. BEANS: <i>Phaseolus vulgaris</i>			
2.1. Borloto	Borloto	1990	RDC-Bajo
2.2. Pusa parvati	Pusa parvati	1990	RDC-Bajo
2.3. Top Crop	Top Crop	1990	RDC-Bajo
2.4. Rajma	Rajma	1994	RDC-Bajo
2.5. Green arrow	Green arrow	1999	RDC-Bajo
2.6. Lingmethang Mung 1	KPS2	2002	RDC-Wengkhar
2.7. Lingmethang Mung 2	Barimung	2002	RDC-Wengkhar
2.8. White No. 1	White No 1	2004	RDC-Bajo
2.9. Selection 9	Selection 9	2004	RDC-Bajo
3. BEETROOT: <i>Beta vulgaris</i>			
3.1. DDR	DDR	2004	DSC
4. BOTTLE GOURD: <i>Lagenaria siceraria</i>			
4.1. Mindapur round	Mindapur round	1999	RDC-Bajo
5. BRINJAL: <i>Solanum melongena</i>			
5.1. Paro Local.	Paro Local	1990	NASEPP
5.2. Big Round	Big Round	1990	NASEPP
5.3. Pusa Purple Long	Pusa Purple Long	1990	RDC-Bajo
6. BROCCOLI : <i>Brassica oleracea</i>			
6.1. Dessico	Dessico	1994	RDC-Bajo
7. BULB ONION: <i>Allium cepa</i>			
7.1. Senshu Red	Senshu Red	1994	NASEPP
7.2. White Creole	White Creole	2002	DSC
7.3. Bombay Red	Bombay Red	2002	DSC
7.4. Bajo Gop 1	Red Creole	2002	RDC-Bajo
8. BUNCHING ONION: <i>Allium fistulosum</i>			
8.1. No. 21	No. 21	2002	DSC
8.2. No. 22	No. 22	2002	DSC
9. CABBAGE: <i>Brassica oleracea (capitata)</i>			

9.1. Copenhagen Market	Copenhagen Market	1990	RDC-Bajo
9.2. Golden Acre	Golden Acre	1990	RDC-Bajo
9.3. Green Coronate	Green Coronate (Hybrid)	2006	DSC
9.4. Gianty	Gianty (Hybrid)	2006	DSC
9.5. T1-163	T1-163 (Hybrid)	2006	DSC
9.6. Bonday Cross	Bonday Cross (Hybrid)	2006	DSC
9.7. Lucky Ball	Lucky Ball	2007	DSC
10. CAPSICUM: <i>Capsicum annuum</i>			
10.1. California Wonder	California Wonder	1990	RDC-Bajo
11. CHILLI: <i>Capsicum annuum</i>			
11.1. Sha Ema	Sha Ema	1990	DSC
11.2. Super Solo	Super solo	2004	RDC-Wengkhar
11.3. Yangtse Ema	Yangtse Ema	2007	RDC-Wengkhar
12. CARROT: <i>Daucus carota</i>			
12.1. Early Nantes	Early Nantes	1990	RDC-Bajo
12.2. Nisa	Nisa	2002	DSC
12.3. Wengkhar Lhaphu Maap	Khuruda 5	2006	RDC-Wengkhar
12.4. New Khuruda	New Khuruda	2006	DSC
12.5. All Seasons Cross	All Seasons Cross	2006	DSC
13. CAULIFLOWER: <i>Brassica oleracea</i>			
13.1. White Top	White Top	1990	RDC-Bajo
13.2. White Summer	White Summer	1990	RDC-Bajo
13.3. Wengkhar Metokopi 1	Wengkhar Early	2004	RDC-Wengkhar
13.4. Wengkhar Metokopi 2	Wengkhar Late	2004	RDC-Wengkhar
14. CELERY: <i>Apium graveolens</i>			
14.1. Cornel	Cornel	2002	DSC
15. CHINESE CABBAGE: <i>Brassica rapa subsp. pekinensis</i>			
15.1. Kyoto 1	Kyoto 1	1990	RDC-Bajo
16. CUCUMBER: <i>Cucumis sativus</i>			
16.1. Shabi Genchu	Shabi Genchu	1990	NASEPP
16.2. Bajo Genchu 1	Bajo Genchu 1	1999	RDC-Bajo
17. GARLIC: <i>Allium sativum</i>			
17.1. Local Selection	Local Selection	1990	NASEPP
18. JAPANESE GREEN: <i>Brassica spp.</i>			

18.1. Taisai	Taisai	1990	NASEPP/DSC
18.2. Mibuna	Mibuna	1990	NASEPP/DSC
19. LADY FINGER: <i>Abelmoschus esculentus</i>			
19.1. Kranti	Kranti	2002	DSC
20. LETTUCE: <i>Lactuca sativa</i>			
20.1. Great Lake	Great Lake	1990	NASEPP
20.2. Hogay Petshey Leedo	Biscia Rosa	2014	RDC-Yusipang
20.3. Hogay Petshey Thighra	Flashy Trout	2014	RDC-Yusipang
20.4. Hogay Petshey Hyem	Green Oak Leaf	2014	RDC-Yusipang
20.5. Hogay Petshey Oro	Blush Butter Oak	2014	RDC-Yusipang
21. MUSTARD GREEN: <i>Brassica juncea</i>			
21.1. Him Beauty	Him Beauty	1990	NASEPP/DSC
21.2. Takana Red	Takana Red	1990	NASEPP/DSC
21.3. Taisai	Taisai	1990	NASEPP
21.4. Neguna	Neguna	1990	NASEPP
21.5. Wengkhar Petshey 1	Wengkhar Peytse 1	2004	RDC Wengkhar
21.6. Wengkhar Petshey 2	Wengkhar Peytse 2	2004	RDC Wengkhar
22. PARSLEY: <i>Petroselinum crispum</i>			
22.1. Paramount	Paramount	1990	NASEPP
23. PEA: <i>Pisum sativum</i>			
23.1. Arkel	Arkel	2002	DSC
23.2. Usui	Usui	2002	DSC
24. POTATO: <i>Solanum tuberosum</i>			
24.1. Desiree	CIP 800048	1988	BNPP
24.2. Khangma Kewa Kaap	CIP 378015.13	2002	RDC-Wengkhar
24.3. Nasephey Kewa Kaap	CIP-393077.159	2014	National Potato Program
24.4. Yusi Maap	CIP 392797.22	2017	RDC-Yusipang
25. PUMPKIN: <i>Cucurbita maxima</i>			
25.1. Ramthang Brumsha	Ramthang Brumsha	1990	NASEPP
25.2. Tetsu Kabuta	Tetsu Kabuta	1990	NASEPP
25.3. Summer Squash	Summer Squash	1994	NASEPP
25.4. Wengkhar Kakur	Wengkhar Kakur	2007	RDC-Wengkhar
26. RADISH: <i>Raphanus sativus</i>			
26.1. Minowase	Minowase	1990	NASEPP

26.2. Spring Tokinashi	Spring Tokinashi	1990	NASEPP
26.3. Bajo Laphu 1	Hongkong White	2002	RDC-Bajo
27. SPINACH: <i>Spinacia oleracea</i>			
27.1. All Green	All Green	1990	RDC-Bajo
27.2. Leaf Beet	Leaf Beet	2002	DSC
28. SUMMER SQUASH: <i>Cucurbita pepo</i>			
28.1. Zucchini	Zucchini Green	1994	NASEPP
29. TOMATO: <i>Solanum lycopersicum</i>			
29.1. Roma	Roma	1990	RDC-Bajo
29.2. Nozomi	Nozomi	1990	RDC-Bajo
29.3. Cherry Tomato	CHT160	1999	RDC-Bajo
29.4. Bajo Lambenda 1	Rattan	2002	RDC-Bajo
30. TURNIP: <i>Brassica rapa</i>			
30.1. PTWG	Purple Top White Globe	1990	NASEPP

IV. Fooder crops

Sl No.	Variety	Year release	Releasing Agency	Maturity for grazing	Recommended Agro-Ecology (Masl)
1	<i>Paspalum Atratum</i> Var. CIAT 26986	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
2	Palisade Grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
3	Lucerne Var. Eureka	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	1000-2800
4	Swede Var. Ostega	2002	RC-Jakar	1 yr (Annual)	2500-2700
5	Oat (FOB)	2002	RC-Jakar	1 yr (Annual)	20-4000
6	Oat (Naked)	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	200-4000
7	Oat (Sampede)	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	200-4000
8	Fodder Beet (Alba)	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	2000-3500
9	Gautemala Grass	2004	RC-Jakar	1 yr (Annual)	<1500
10	White Clover Var. Ladino	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	1700-3300
11	Italian Rye grass Var. Lipo	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	2000-3000
12	Cocks foot., Var Amba	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	2000-3500
13	Tall Fescue Var. Barcel	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	2000-3500
14	Willow (Fodder tree)	2001	RC-Jakar	3 yr (Perennial)	1700-2800
15	Molases grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<2000
16	Ruzi grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	500-2000
17	Sugarcane	2002	RC-Jakar	1 yr (Annual)	<1200
18	Fig (Fodder tree)	2001	RC-Jakar	2-3 yrs (Perennial)	300-2000
19	Fodder peanut	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
20	Stylo Var. CIAT 184	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1200
21	Kikiyu grass	2001	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	1000-2300
22	Napier grass	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<2000
23	Greenleaf desomodium	2002	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
24	Guinea grass	2007	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	>1000
25	<i>Splenda Setaria sphacelata</i> Var.	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1500
26	Gamba grass Var. Gayanus	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	At 900
27	hairy vetch <i>Vicia villosa</i> Var. Indian	2016	RC-Jakar	1 yr (Annual)	>2000
28	Silverleaf <i>Desmodium uncinatum</i> Var.	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<1000
29	Centro <i>Centrosema pubescens</i> Var.	2016	RC-Jakar	1 yr (Perennial)	<900

ཞིབ་འཇོལ་དང་ དཔེ་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་འཇུགས་སྐྱོང་རྒྱ་ཆ་ནང་འབྲེན་གྱི་གྲངས་ཚད།
 འཇུགས་སྐྱོང་རྒྱ་ཆ་ནང་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ ག་ཤམ་གསལ་གྱི་ཐིག་ཁྲམ་ ཡང་ན་ ལས་ཁུངས་གྱི་
 འགོ་འཛིན་གྱིས་ཆ་འཛིག་འབད་མི་དང་འབྲེན་དགོ།
 ༡ སྡོམ་ཤིང་ཚུ་ (ཤིང་འབྲས་/ཆག་ བྱས་ཚལ་གྱི་ཤིང་ རྩས་སྐྱོང་ཤིང་སྡོམ་ཤིང་དང་ མཛེས་
 རྒྱུ་སྡོམ་ཤིང་)

དབྱེ་བ།	ཞིབ་འཇོལ་ས་ཁོངས་ནང་། (མཐོ་ཤོས།)	སོ་ནམ་པའི་ཞིང་ཁ་/ འབྲེན་སྡོམ་ འབད་སའི་ས་ཁོངས་ནང་། (མཐོ་ཤོས།)
ལྷང་མ་	གྲངས་ ༥༠	གྲངས་ ༡༠༠
ས་འོག་གི་ལྷུག་མ་/ ར་སྟོག	ཀེ་རི་ ༡༠༠།	ཀེ་རི་ ༥༠༠།
སྡོམ་ཤིང་ལྷུག་དུམ་གྱི་ཤིང་/སྐྱབ་ ཅུང་གི་ཤིང་/བརྟོགས་སོན།	གྲངས་ ༥༠།	གྲངས་ ༡༠༠།

༡ སོན་ཚུ་(འབྲུ་ལྷ་ ཚོད་བསྟེ་ རྩ་སྦྱར་གིང་ ཤིང་འབྲས་ ཡག་ བཀས་ཚལ་ བཛེས་སྤྱད་སྟེ་
གིང་)

དབྱེ་ཁག།	ཞིབ་འཛོལ་ས་ ཁོངས་ནང།	སོན་མ་པའི་ཞིང་ཁ་/ འགྲེམས་སྟོན་འབད་ སའི་ས་ཁོངས་ནང།	བླ་གསོ།
སོན་འབྲུ་ ཚུང་ཀྱ།	ཀེ་ཇི་ ༡།	ཀེ་ཇི་ ༡།	དཀྱིལ་ཐིག་མི་ལི་མི་ཧྲར་༣ ཚུན། དཔེར་ན་ མེ་རྟོག་གོ་པི་དང་འདབ་མ་གོ་ པི་གི་རིགས།
བར་ན་ སྟོར་མ།	ཀེ་ཇི་ ༥།	ཀེ་ཇི་ ༡༥།	དཀྱིལ་ཐིག་ མི་ལི་མི་ཧྲར་༣ ལས་༡༥ ཚུན། དཔེར་ན་ བོ་ཟ་ བོད་སྒྲན་མ་ སྒྲན་མ་ ཚུམ།
སྟོན་མ།	ཀེ་ཇི་ ༡༠།	ཀེ་ཇི་ ༣༠།	དཀྱིལ་ཐིག་ མི་ལི་མི་ཧྲར་༣། དཔེར་ན་ བྱ་ལི་འི་ ཡམ་ཚུ་ཀྱ་ལི་ སྤར་གོ་ལ་སོགས་པ།

Quantity permitted for Import of planting materials for Research and Demonstration

The import of planting materials shall be permitted as per the table below or as approved by the Head of the Department.

1. Live plants (Fruits/Fodder, Forest trees, Spices/MAP and Ornamental)

Types	On- station (Maximum)	On-farm/ Demonstration (Maximum)
Seedling/Suckers	50 Nos.	200 Nos.
Rhizomes/bulb/ tuber/	200 kgs	500 kgs
Scion wood/bud wood/cuttings	50 Nos.	100 Nos.

2. Seeds (Cereals, vegetable, spices, fruit, fodder, forest, ornamental)

Types	On- station	On-farm /Demonstration	Remarks
Small grain	1 kg	3 kgs	Up to 3mm in diameter e.g Cole crops, root crops, leafy vegetables, spices, etc.
Medium	5 kgs	15 kgs	> 3mm upto 15 mm diameter e.g Maize, peas, beans
Large	10 kgs	30 kgs	>15 mm diameter e.g Avocado, mango, walnut, etc.

ཐུང་སྒྲུག་སྐ བ།
ANNEXURE VII

འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་སྐྱེལ་གྱི་ཤིང་གི་རིགས་སྒྲུ།

List of forestry tree species available in Bhutan

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
1	<i>Abies</i>	<i>densa</i>	35	<i>Albizia</i>	<i>lucidior</i>
2	<i>Acacia</i>	<i>sp.</i>	36	<i>Albizia</i>	<i>gamblei</i>
3	<i>Acacia</i>	<i>auriculiformis</i>	37	<i>Albizia</i>	<i>sherriffii</i>
4	<i>Acacia</i>	<i>catechu</i>	38	<i>Alcimandra</i>	<i>cathcartii</i>
5	<i>Acacia</i>	<i>lenticularis</i>	39	<i>Alnus</i>	<i>nepalensis</i>
6	<i>Acacia</i>	<i>mearnsii</i>	40	<i>Alseodaphne</i>	<i>owdenii</i>
7	<i>Acacia</i>	<i>decurrens</i>	41	<i>Alstonia</i>	<i>scholaris</i>
8	<i>Acacia</i>	<i>farnesiana</i>	42	<i>Alstonia</i>	<i>scholaris</i>
9	<i>Acacia</i>	<i>catechu</i>	43	<i>Altingia</i>	<i>excelsa</i>
10	<i>Acer</i>	<i>sp.</i>	44	<i>Amoora</i>	<i>sp.</i>
11	<i>Acer</i>	<i>campbellii</i>	45	<i>Amoora</i>	<i>rohitooca</i>
12	<i>Acer</i>	<i>laevigatum</i>	46	<i>Amoora</i>	<i>wallichii</i>
13	<i>Acrocarpus</i>	<i>fraxinifolius</i>	47	<i>Annona</i>	<i>reticulata</i>
14	<i>Actinidiaceae</i>	<i>callosa</i>	48	<i>Anogeissus</i>	<i>latifolius</i>
15	<i>Actinidiaceae</i>	<i>strigosa</i>	49	<i>Anthocephalus</i>	<i>cadamba</i>
16	<i>Actinodaphne</i>	<i>obovata</i>	50	<i>Aphanomixis</i>	<i>polystachya</i>
17	<i>Actinodaphne</i>	<i>sikkimensis</i>	51	<i>Aporosa</i>	<i>octandra</i>
18	<i>Adenanthera</i>	<i>pavonina</i>	52	<i>Aquilaria</i>	<i>malaccensis</i>
19	<i>Adina</i>	<i>cordifolia</i>	53	<i>Archidendron</i>	<i>monadelpham</i>
20	<i>Aesandra</i>	<i>butyracea</i>	54	<i>Artocarpus</i>	<i>sp.</i>
21	<i>Aesculus</i>	<i>assamica</i>	55	<i>Artocarpus</i>	<i>chama</i>
22	<i>Ailanthus</i>	<i>sp.</i>	56	<i>Artocarpus</i>	<i>heterophyllus</i>
23	<i>Ailanthus</i>	<i>excelsa</i>	57	<i>Artocarpus</i>	<i>hirsuta</i>
24	<i>Ailanthus</i>	<i>grandis</i>	58	<i>Artocarpus</i>	<i>lacucha</i>
25	<i>Ailanthus</i>	<i>integrifolia</i>	59	<i>Azadirachta</i>	<i>indica</i>
26	<i>Alangium</i>	<i>sp.</i>	60	<i>Baccaurea</i>	<i>ramiflora</i>
27	<i>Alangium</i>	<i>alpinum</i>	61	<i>Bambusa</i>	<i>balcooa</i>
28	<i>Alangium</i>	<i>chinense</i>	62	<i>Bauhinia</i>	<i>sp.</i>

29	<i>Albizia</i>	<i>sp.</i>	63	<i>Bauhinia</i>	<i>purpurea</i>
30	<i>Albizia</i>	<i>lebbeck</i>	64	<i>Bauhinia</i>	<i>variegata</i>
31	<i>Albizia</i>	<i>falcataria</i>	65	<i>Bauhinia</i>	<i>malabarica</i>
32	<i>Albizia</i>	<i>julibrissin</i>	66	<i>Beilschmiedia</i>	<i>sp.</i>
33	<i>Albizia</i>	<i>odoratissima</i>	67	<i>Beilschmiedia</i>	<i>dalzellii</i>
34	<i>Albizia</i>	<i>procera</i>	68	<i>Beilschmiedia</i>	<i>gammieana</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
69	<i>Beilschmiedia</i>	<i>roxburghiana</i>	107	<i>Castanopsis</i>	<i>lanceifolia</i>
70	<i>Benthamidia</i>	<i>capitata</i>	108	<i>Castanopsis</i>	<i>tribuloides</i>
71	<i>Betula</i>	<i>sp.</i>	109	<i>Catunaregam</i>	<i>logispina</i>
72	<i>Betula</i>	<i>alnoides</i>	110	<i>Cedrela</i>	<i>sp.</i>
73	<i>Betula</i>	<i>utilis</i>	111	<i>Cedrela</i>	<i>toona</i>
74	<i>Bischofia</i>	<i>javanica</i>	112	<i>Celtis</i>	<i>australis</i>
75	<i>Boehmeria</i>	<i>rugulosa</i>	113	<i>Cephalostachyum</i>	<i>sp.</i>
76	<i>Bombax</i>	<i>ceiba</i>	114	<i>Cephalostachyum</i>	<i>fuchsianum</i>
77	<i>Brassaiopsis</i>	<i>sp.</i>	115	<i>Chimonobambusa</i>	<i>callosa</i>
78	<i>Brassaiopsis</i>	<i>hainla</i>	116	<i>Choerospondias</i>	<i>axillaris</i>
79	<i>Brassaiopsis</i>	<i>hispida</i>	117	<i>Chukrasia</i>	<i>tabularis</i>
80	<i>Brassaiopsis</i>	<i>mitis</i>	118	<i>Cinnadenia</i>	<i>paniculata</i>
81	<i>Bridelia</i>	<i>sp.</i>	119	<i>Cinnamomum</i>	<i>sp.</i>
82	<i>Bridelia</i>	<i>retusa</i>	120	<i>Cinnamomum</i>	<i>bejolghota</i>
83	<i>Bridelia</i>	<i>tomentosa</i>	121	<i>Cinnamomum</i>	<i>glaucescens</i>
84	<i>Bridelia</i>	<i>pubescens</i>	122	<i>Cinnamomum</i>	<i>impressinervium</i>
85	<i>Calamus</i>	<i>sp.</i>	123	<i>Cinnamomum</i>	<i>jaylanicum</i>
86	<i>Calamus</i>	<i>acanthospathus</i>	124	<i>Cinnamomum</i>	<i>tamala</i>
87	<i>Calamus</i>	<i>erectus</i>	125	<i>Cladrastis</i>	<i>sinensis</i>
88	<i>Calamus</i>	<i>tenuis</i>	126	<i>Clerodendium</i>	<i>colebrookeanum</i>
89	<i>Calicarpa</i>	<i>vestita</i>	127	<i>Clerodendium</i>	<i>serratum</i>
90	<i>Calicarpa</i>	<i>macrophylla</i>	128	<i>Cocculus</i>	<i>laurifolius</i>
91	<i>Calicarpa</i>	<i>longiflora</i>	129	<i>Cordia</i>	<i>sp.</i>
92	<i>Callicarpa</i>	<i>arborea</i>	130	<i>Cordia</i>	<i>grandis</i>
93	<i>Callicarpa</i>	<i>sp.</i>	131	<i>Cordia</i>	<i>obliqua</i>
94	<i>Calophyllum</i>	<i>polyanthum</i>	132	<i>Coriaria</i>	<i>napalensis</i>
95	<i>Camellia</i>	<i>kissii</i>	133	<i>Corylopsis</i>	<i>himalayana</i>
96	<i>Camellia</i>	<i>sinensis</i>	134	<i>Corylus</i>	<i>ferox</i>

97	<i>Canarium</i>	<i>sikkimense</i>	135	<i>Crateva</i>	<i>religiosa</i>
98	<i>Carpinus</i>	<i>viminea</i>	136	<i>Croton</i>	<i>himalaicus</i>
99	<i>Carpinus</i>	<i>faginea</i>	137	<i>Croton</i>	<i>tigilium</i>
100	<i>Caryota</i>	<i>urens</i>	138	<i>Croton</i>	<i>roxburghii</i>
101	<i>Cassia</i>	<i>sp.</i>	139	<i>Croton</i>	<i>joufra</i>
102	<i>Cassia</i>	<i>fistula</i>	140	<i>Croton</i>	<i>caudatus</i>
103	<i>Cassia</i>	<i>siamea</i>	141	<i>Cupressus</i>	<i>corneyana</i>
104	<i>Castanopsis</i>	<i>sp.</i>	142	<i>Cupressus</i>	<i>cashmeriana</i>
105	<i>Castanopsis</i>	<i>hystrix</i>	143	<i>Cyathea</i>	<i>spinulosa</i>
106	<i>Castanopsis</i>	<i>indica</i>	144	<i>Dalbergia</i>	<i>sp.</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
145	<i>Dalbergia</i>	<i>sericea</i>	183	<i>Enkianthus</i>	<i>deflexus</i>
146	<i>Dalbergia</i>	<i>sissoo</i>	184	<i>Eriobotrya</i>	<i>petiolata</i>
147	<i>Dalbergia</i>	<i>latifolia</i>	185	<i>Eriobotrya</i>	<i>bengalensis</i>
148	<i>Dalbergia</i>	<i>rimosa</i>	186	<i>Erycibe</i>	<i>laurifolia</i>
149	<i>Daphniphyllum</i>	<i>sp.</i>	187	<i>Erythrina</i>	<i>sp.</i>
150	<i>Daphniphyllum</i>	<i>chartaceum</i>	188	<i>Erythrina</i>	<i>arborescens</i>
151	<i>Daphniphyllum</i>	<i>himalense</i>	189	<i>Erythrina</i>	<i>stricta</i>
152	<i>Delonix</i>	<i>regia</i>	190	<i>Erythrina</i>	<i>suberosa</i>
153	<i>Dendrocalamus</i>	<i>sp.</i>	191	<i>Euonymus</i>	<i>sp.</i>
154	<i>Dendrocalamus</i>	<i>hamiltonii</i>	192	<i>Euptelea</i>	<i>pleiosperma</i>
155	<i>Dendrocalamus</i>	<i>nutans</i>	193	<i>Eurya</i>	<i>cavinervis</i>
156	<i>Dendrocalamus</i>	<i>strictus</i>	194	<i>Eurya</i>	<i>acuminata</i>
157	<i>Dendrocide</i>	<i>sinuata</i>	195	<i>Eurya</i>	<i>cerasifolia</i>
158	<i>Derbregeasia</i>	<i>wallichiana</i>	196	<i>Evodia</i>	<i>fraxinifolius</i>
159	<i>Desmodium</i>	<i>oojeinense</i>	197	<i>Exbucklandia</i>	<i>populnea</i>
160	<i>Dillenia</i>	<i>sp.</i>	198	<i>Fagraea</i>	<i>obovata</i>
161	<i>Dillenia</i>	<i>indica</i>	199	<i>Fargesia</i>	<i>sp.</i>
162	<i>Dillenia</i>	<i>pentagyna</i>	200	<i>Fargesia</i>	<i>bhutanensis</i>
163	<i>Diospyros</i>	<i>lanceifolia</i>	201	<i>Ficus</i>	<i>sp.</i>
164	<i>Diploknema</i>	<i>butyracea</i>	202	<i>Ficus</i>	<i>auriculata</i>
165	<i>Dipterocarpus</i>	<i>macrocarpus</i>	203	<i>Ficus</i>	<i>glaberrima</i>
166	<i>Dodecadenia</i>	<i>grandiflora</i>	204	<i>Ficus</i>	<i>semicordata</i>
167	<i>Drepanostachyum</i>	<i>sp.</i>	205	<i>Ficus</i>	<i>hispida</i>
168	<i>Drepanostachyum</i>	<i>intermedium</i>	206	<i>Ficus</i>	<i>lacor</i>

169	<i>Drimycarpus</i>	<i>racemosus</i>	207	<i>Ficus</i>	<i>neriifolia</i>
170	<i>Drypetes</i>	<i>indica</i>	208	<i>Ficus</i>	<i>subincisa</i>
171	<i>Drypetes</i>	<i>assamica</i>	209	<i>Ficus</i>	<i>conglobata</i>
172	<i>Duabanga</i>	<i>grandiflora</i>	210	<i>Ficus</i>	<i>cyrtophylla</i>
173	<i>Echinocarpus</i>	<i>decicarpus</i>	211	<i>Ficus</i>	<i>oligodon</i>
174	<i>Ehretia</i>	<i>laevis</i>	212	<i>Ficus</i>	<i>rumphii</i>
175	<i>Ehretia</i>	<i>wallichiana</i>	213	<i>Ficus</i>	<i>religiosa</i>
176	<i>Ehretia</i>	<i>wallichiana</i>	214	<i>Ficus</i>	<i>elastica</i>
177	<i>Ehretia</i>	<i>macrophylla</i>	215	<i>Ficus</i>	<i>concinna</i>
178	<i>Elaeocarpus</i>	<i>ganitrus</i>	216	<i>Fraxinus</i>	<i>paxiana</i>
179	<i>Elaeocarpus</i>	<i>sikkimensis</i>	217	<i>Gamblea</i>	<i>ciliata</i>
180	<i>Elaeocarpus</i>	<i>sphaericus</i>	218	<i>Garcinia</i>	<i>stipulata</i>
181	<i>Elaeocarpus</i>	<i>varuna</i>	219	<i>Garcinia</i>	<i>sopsopia</i>
182	<i>Engelhardtia</i>	<i>spicata</i>	220	<i>Garcinia</i>	<i>xanthochymus</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
221	<i>Garuga</i>	<i>pinnata</i>	256	<i>Juniperus</i>	<i>squamata</i>
222	<i>Gironniera</i>	<i>cuspidata</i>	257	<i>Kydia</i>	<i>calycina</i>
223	<i>Gliricidia</i>	<i>sepium</i>	258	<i>Lagerstroemia</i>	<i>sp.</i>
224	<i>Glochidion</i>	<i>sp.</i>	259	<i>Lagerstroemia</i>	<i>hirsuta</i>
225	<i>Glochidion</i>	<i>assamicum</i>	260	<i>Lagerstroemia</i>	<i>parviflora</i>
226	<i>Glochidion</i>	<i>bhutanicum</i>	261	<i>Larix</i>	<i>griffithiana</i>
227	<i>Glochidion</i>	<i>thomsonii</i>	262	<i>Leucaena</i>	<i>leucocephala</i>
228	<i>Glochidion</i>	<i>oblatum</i>	263	<i>Leucosceptrum</i>	<i>canum</i>
229	<i>Glochidion</i>	<i>velutinum</i>	264	<i>Ligustrum</i>	<i>confusum</i>
230	<i>Glochidion</i>	<i>nubigenum</i>	265	<i>Ligustrum</i>	<i>compactum</i>
231	<i>Glochidion</i>	<i>acuminatum</i>	266	<i>Lindera</i>	<i>sp.</i>
232	<i>Glochidion</i>	<i>sphaerogynum</i>	267	<i>Lindera</i>	<i>pulcherrima</i>
233	<i>Gmelina</i>	<i>arborea</i>	268	<i>Lindera</i>	<i>heterophylla</i>
234	<i>Gmelina</i>	<i>arborea</i>	269	<i>Lindera</i>	<i>neesiana</i>
235	<i>Grevillea</i>	<i>robusta</i>	270	<i>Lindera</i>	<i>bootanica</i>
236	<i>Grewia</i>	<i>asiatica</i>	271	<i>Lindera</i>	<i>assamica</i>
237	<i>Gynocardia</i>	<i>odorata</i>	272	<i>Lithocarpus</i>	<i>sp.</i>
238	<i>Helicia</i>	<i>nilagirica</i>	273	<i>Lithocarpus</i>	<i>dealbatus</i>
239	<i>Heliciopsis</i>	<i>terminalis</i>	274	<i>Lithocarpus</i>	<i>elegans</i>

240	<i>Heteropanax</i>	<i>fragrans</i>	275	<i>Lithocarpus</i>	<i>fenestratus</i>
241	<i>Holarrhena</i>	<i>pubescens</i>	276	<i>Lithocarpus</i>	<i>pachyphyllus</i>
242	<i>Holoptelia</i>	<i>integrifolia</i>	277	<i>Lithocarpus</i>	<i>listeri</i>
243	<i>Homonoia</i>	<i>riparia</i>	278	<i>Litsea</i>	<i>sp.</i>
244	<i>Hovenia</i>	<i>acerba</i>	279	<i>Litsea</i>	<i>hookeri</i>
245	<i>Hovenia</i>	<i>dulcis</i>	280	<i>Litsea</i>	<i>monopetala</i>
246	<i>Hymenodictyon</i>	<i>excelsum</i>	281	<i>Litsea</i>	<i>sericea</i>
247	<i>Hyptianthera</i>	<i>stricta</i>	282	<i>Litsea</i>	<i>cubeba</i>
248	<i>Illicium</i>	<i>griffithii</i>	283	<i>Litsea</i>	<i>laeta</i>
249	<i>Itea</i>	<i>microphylla</i>	284	<i>Litsea</i>	<i>elongata</i>
250	<i>Jacaranda</i>	<i>mimosifolia</i>	285	<i>Litsea</i>	<i>glutinosa</i>
251	<i>Jambosa</i>	<i>formosa</i>	286	<i>Litsea</i>	<i>panamanja</i>
252	<i>Juglans</i>	<i>regia</i>	287	<i>Lyonia</i>	<i>sp.</i>
253	<i>Juniperus</i>	<i>sp.</i>	288	<i>Lyonia</i>	<i>ovalifolia</i>
254	<i>Juniperus</i>	<i>pseudosabina</i>	289	<i>Lyonia</i>	<i>villosa</i>
255	<i>Juniperus</i>	<i>recurva</i>	290	<i>Macaranga</i>	<i>sp.</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
291	<i>Macaranga</i>	<i>denticulata</i>	330	<i>Osmanthus</i>	<i>fragrans</i>
292	<i>Macaranga</i>	<i>pustulata</i>	331	<i>Osmanthus</i>	<i>suavis</i>
293	<i>Macropanax</i>	<i>undulatus</i>	332	<i>Ostodes</i>	<i>paniculata</i>
294	<i>Macropanax</i>	<i>sp.</i>	333	<i>Pandanus</i>	<i>sp.</i>
295	<i>Magnolia</i>	<i>sp.</i>	334	<i>Pandanus</i>	<i>nepalensis</i>
296	<i>Magnolia</i>	<i>campbellii</i>	335	<i>Pandanus</i>	<i>sikkimensis</i>
297	<i>Magnolia</i>	<i>globosa</i>	336	<i>Parasassafras</i>	<i>confertiflora</i>
298	<i>Mallotus</i>	<i>sp.</i>	337	<i>Peltophorum</i>	<i>pterocarpum</i>
299	<i>Mallotus</i>	<i>philippinensis</i>	338	<i>Pentapanax</i>	<i>racemosus</i>
300	<i>Mallotus</i>	<i>tetracoccus</i>	339	<i>Persea</i>	<i>sp.</i>
301	<i>Mallotus</i>	<i>nepalensis</i>	340	<i>Persea</i>	<i>Clarkeana</i>
302	<i>Malus</i>	<i>baccata</i>	341	<i>Persea</i>	<i>fructifera</i>
303	<i>Mangifera</i>	<i>sp.</i>	342	<i>Persea</i>	<i>odoratissima</i>
304	<i>Mangifera</i>	<i>indica</i>	343	<i>Persea</i>	<i>bootanica</i>
305	<i>Mangifera</i>	<i>sylvatica</i>	344	<i>Persea</i>	<i>duthiei</i>
306	<i>Melia</i>	<i>azadarach</i>	345	<i>Persea</i>	<i>glaucescens</i>
307	<i>Meliosma</i>	<i>sp.</i>	346	<i>Phoebe</i>	<i>sp.</i>

308	<i>Mesua</i>	<i>ferrea</i>	347	<i>Phoebe</i>	<i>attenuata</i>
309	<i>Meyna</i>	<i>spinosa</i>	348	<i>Phoebe</i>	<i>hainesiana</i>
310	<i>Michelia</i>	<i>sp.</i>	349	<i>Phoebe</i>	<i>lanceolata</i>
311	<i>Michelia</i>	<i>cathcartii</i>	350	<i>Phoebe</i>	<i>goalparensis</i>
312	<i>Michelia</i>	<i>champaca</i>	351	<i>Phoenix</i>	<i>rupicola</i>
313	<i>Michelia</i>	<i>doltsopa</i>	352	<i>Phyllanthus</i>	<i>emblica</i>
314	<i>Michelia</i>	<i>kisopa</i>	353	<i>Picea</i>	<i>sp.</i>
315	<i>Michelia</i>	<i>velutina</i>	354	<i>Picea</i>	<i>brachytyla</i>
316	<i>Mimusops</i>	<i>elengi</i>	355	<i>Picea</i>	<i>spinulosa</i>
317	<i>Mitrephora</i>	<i>harai</i>	356	<i>Pieris</i>	<i>formosa</i>
318	<i>Morinda</i>	<i>angustifolia</i>	357	<i>Pinus</i>	<i>sp.</i>
319	<i>Morus</i>	<i>macroura</i>	358	<i>Pinus</i>	<i>bhutanica</i>
320	<i>Morus</i>	<i>australis</i>	359	<i>Pinus</i>	<i>roxburghii</i>
321	<i>Myrica</i>	<i>esculenta</i>	360	<i>Pinus</i>	<i>wallichiana</i>
322	<i>Neolamarckia</i>	<i>cadamba</i>	361	<i>Pithecellobium</i>	<i>dulce</i>
323	<i>Neolitsea</i>	<i>foliosa</i>	362	<i>Plectocomia</i>	<i>himalayana</i>
324	<i>Neolitsea</i>	<i>cuipala</i>	363	<i>Plumeria</i>	<i>rubra</i>
325	<i>Neomicrocalamus</i>	<i>ringshu</i>	364	<i>Polyalthia</i>	<i>simiarum</i>
326	<i>Neonauclea</i>	<i>griffithii</i>	365	<i>Populus</i>	<i>ciliata</i>
327	<i>Nyctanthes</i>	<i>arbor-Tristis</i>	366	<i>Populus</i>	<i>rotundifolia</i>
328	<i>Nyssa</i>	<i>javanica</i>	367	<i>Premna</i>	<i>bracteata</i>
329	<i>Oroxylum</i>	<i>indicum</i>	368	<i>Premna</i>	<i>bengalensis</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
369	<i>Prunus</i>	<i>sp.</i>	408	<i>Salix</i>	<i>longiflora</i>
370	<i>Prunus</i>	<i>carmesina</i>	409	<i>Salix</i>	<i>oxycarpa</i>
371	<i>Prunus</i>	<i>cerasoides</i>	410	<i>Samanea</i>	<i>saman</i>
372	<i>Prunus</i>	<i>napaulensis</i>	411	<i>Santalum</i>	<i>album</i>
373	<i>Pseudostachyum</i>	<i>polymorphum</i>	412	<i>Sapindus</i>	<i>rarak</i>
374	<i>Pterospermum</i>	<i>acerifolium</i>	413	<i>Sapium</i>	<i>sp.</i>
375	<i>Pterocarpus</i>	<i>santalinus</i>	414	<i>Sapium</i>	<i>baccatum</i>
376	<i>Pterygota</i>	<i>alata</i>	415	<i>Sapium</i>	<i>eugeniifolium</i>
377	<i>Pyrularia</i>	<i>edulis</i>	416	<i>Sapium</i>	<i>insigne</i>
378	<i>Pyrus</i>	<i>pashia</i>	417	<i>Sapium</i>	<i>sebiferum</i>
379	<i>Quercus</i>	<i>sp.</i>	418	<i>Saprosma</i>	<i>ternatum</i>

379	<i>Quercus</i>	<i>glauca</i>	419	<i>Sarcosperma</i>	<i>arboreum</i>
380	<i>Quercus</i>	<i>lamellosa</i>	420	<i>Saurauja</i>	<i>napaulensis</i>
381	<i>Quercus</i>	<i>lanata</i>	421	<i>Saurauja</i>	<i>armata</i>
382	<i>Quercus</i>	<i>griffithii</i>	422	<i>Saurauja</i>	<i>griffithii</i>
383	<i>Quercus</i>	<i>semecarpifolia</i>	423	<i>Saurauja</i>	<i>fasciculata</i>
384	<i>Quercus</i>	<i>thomsoniana</i>	424	<i>Saurauja</i>	<i>punduana</i>
385	<i>Quercus</i>	<i>oxyodon</i>	425	<i>Saurauja</i>	<i>roxburghii</i>
386	<i>Quercus</i>	<i>semiserrata</i>	426	<i>Schima</i>	<i>wallichii</i>
387	<i>Quercus</i>	<i>acutissima</i>	427	<i>Schima</i>	<i>khasiana</i>
388	<i>Quercus</i>	<i>senescens</i>	428	<i>Schoepfia</i>	<i>griffithii</i>
389	<i>Quercus</i>	<i>rubescens</i>	429	<i>Schoepfia</i>	<i>fragrans</i>
390	<i>Racemobambos</i>	<i>sp.</i>	430	<i>Shorea</i>	<i>robusta</i>
391	<i>Rhododendron</i>	<i>sp.</i>	431	<i>Sloanea</i>	<i>sp.</i>
392	<i>Rhododendron</i>	<i>arboreum</i>	432	<i>Sloanea</i>	<i>decicarpus</i>
393	<i>Rhus</i>	<i>sp.</i>	433	<i>Sloanea</i>	<i>sterculiacea</i>
394	<i>Rhus</i>	<i>chinensis</i>	434	<i>Sophora</i>	<i>wightii</i>
395	<i>Rhus</i>	<i>hookeri</i>	435	<i>Sorbus</i>	<i>sp.</i>
396	<i>Rhus</i>	<i>paniculata</i>	436	<i>Sorbus</i>	<i>griffithii</i>
397	<i>Rhus</i>	<i>succedanea</i>	437	<i>Sorbus</i>	<i>microphylla</i>
398	<i>Robinia</i>	<i>pseudoacacia</i>	438	<i>Spondias</i>	<i>mangifera</i>
399	<i>Salix</i>	<i>sp.</i>	439	<i>Spondias</i>	<i>pinnata</i>
400	<i>Salix</i>	<i>babylonica</i>	440	<i>Sterculia</i>	<i>sp.</i>
401	<i>Salix</i>	<i>salwinensis</i>	441	<i>Sterculia</i>	<i>alata</i>
402	<i>Salix</i>	<i>myrtilleacea</i>	442	<i>Sterculia</i>	<i>villosa</i>
403	<i>Salix</i>	<i>obscura</i>	443	<i>Stereospermum</i>	<i>sp.</i>
404	<i>Salix</i>	<i>wallichiana</i>	444	<i>Stereospermum</i>	<i>personatum</i>
405	<i>Salix</i>	<i>stomatophora</i>	445	<i>Streblus</i>	<i>asper</i>
406	<i>Salix</i>	<i>excelsa</i>	446	<i>Styrax</i>	<i>serrulatus</i>
407	<i>Salix</i>	<i>daltoniana</i>	447	<i>Styrax</i>	<i>grandiflora</i>

Sl no	Name of the species		Sl no	Name of the species	
448	<i>Symplocos</i>	<i>sp.</i>	487	<i>Toona</i>	<i>sureni</i>
449	<i>Symplocos</i>	<i>glomerata</i>	488	<i>Trema</i>	<i>politoria</i>
450	<i>Symplocos</i>	<i>lucida</i>	489	<i>Trema</i>	<i>tomentosa</i>
451	<i>Symplocos</i>	<i>paniculata</i>	490	<i>Trewia</i>	<i>nudiflora</i>
452	<i>Symplocos</i>	<i>spicata</i>	591	<i>Tsuga</i>	<i>dumosa</i>

453	<i>Symplocos</i>	<i>lucida</i>	592	<i>Turpinia</i>	<i>pomifera</i>
454	<i>Symplocos</i>	<i>cochinchinensis</i>	593	<i>Ulmus</i>	<i>lanceifolia</i>
455	<i>Symplocos</i>	<i>ramosissima</i>	594	<i>unspecified</i>	<i>bamboo</i>
456	<i>Symplocos</i>	<i>dryophila</i>	595	<i>unspecified</i>	<i>broadleaf</i>
457	<i>Symplocos</i>	<i>sumuntia</i>	596	<i>unspecified</i>	<i>chikpala</i>
458	<i>Symplocos</i>	<i>pyrifolia</i>	597	<i>unspecified</i>	<i>cane</i>
459	<i>Syzygium</i>	<i>formosum</i>	598	<i>unspecified</i>	<i>conifer</i>
460	<i>Syzygium</i>	<i>sp.</i>	599	<i>unspecified</i>	<i>tree fern</i>
461	<i>Syzygium</i>	<i>claviflorum</i>	500	<i>unspecified</i>	<i>erect palm</i>
462	<i>Syzygium</i>	<i>cumini</i>	501	<i>unspecified</i>	<i>rattan, cane</i>
463	<i>Tabernaemontana</i>	<i>divaricata</i>	502	<i>Viburnum</i>	<i>sp.</i>
464	<i>Talauma</i>	<i>hodgsonii</i>	503	<i>Vitex</i>	<i>heterophylla</i>
465	<i>Tamarindus</i>	<i>indica</i>	504	<i>Vitex</i>	<i>negundo</i>
466	<i>Tarennoidea</i>	<i>wallichii</i>	505	<i>Vitex</i>	<i>quintata</i>
467	<i>Taxus</i>	<i>baccata</i>	506	<i>Vitex</i>	<i>burmensis</i>
468	<i>Tectona</i>	<i>grandis</i>	507	<i>Wallichia</i>	<i>densiflora</i>
469	<i>Terminalia</i>	<i>sp.</i>	508	<i>Walsura</i>	<i>tubulata</i>
470	<i>Terminalia</i>	<i>belerica</i>	509	<i>Wendlandia</i>	<i>puberula</i>
471	<i>Terminalia</i>	<i>catappa</i>	510	<i>Wendlandia</i>	<i>speciosa</i>
472	<i>Terminalia</i>	<i>chebula</i>	511	<i>Wendlandia</i>	<i>grandis</i>
473	<i>Terminalia</i>	<i>bialato</i>	512	<i>Wrightia</i>	<i>coccinea</i>
474	<i>Terminalia</i>	<i>alata</i>	513	<i>Wrightia</i>	<i>arborea</i>
475	<i>Terminalia</i>	<i>myriocarpa</i>	514	<i>Xantolis</i>	<i>hookeri</i>
476	<i>Terminalia</i>	<i>procera</i>	515	<i>Yushania</i>	<i>sp.</i>
477	<i>Terminalia</i>	<i>arjuna</i>	516	<i>Yushania</i>	<i>maling</i>
478	<i>Terminalia</i>	<i>tomentosa</i>	517	<i>Yushania</i>	<i>hirsuta</i>
479	<i>Tetracentron</i>	<i>sinense</i>	518	<i>Yushania</i>	<i>microphylla</i>
480	<i>Tetradium</i>	<i>fraxinifolius</i>	519	<i>Zanthoxylum</i>	<i>sp.</i>
481	<i>Tetrameles</i>	<i>nudiflora</i>	520	<i>Zanthoxylum</i>	<i>armatum</i>
482	<i>Thamnocalamus</i>	<i>sp.</i>	521	<i>Zanthoxylum</i>	<i>budrunga</i>
483	<i>Thamnocalamus</i>	<i>aristatus</i>	522	<i>Zanthoxylum</i>	<i>Rhetsa</i>
484	<i>Thevetia</i>	<i>peruviana</i>	523	<i>Zizyphus</i>	<i>Buddanensis</i>
485	<i>Toona</i>	<i>sp.</i>			
486	<i>Toona</i>	<i>ciliata</i>			

འབྲུག་ལུ་ཡོད་པའི་མངོས་རྒྱུ་སྤྱི་ཤིང་གི་ཐོ།

List of ornamental plants available in Bhutan

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Abutilon hybridum</i>	Flowering maple	28	<i>Ascocentrum himalaicum</i>	Orchid
2	<i>Acer spp</i>	Maple	29	<i>Asparagus densiflorus</i>	Asparagus
3	<i>Achillea millefolium</i>	Yarrow	30	<i>Aster sp</i>	Michelmas daisy
4	<i>Achimenes</i>		31	<i>Astilbe</i>	
5	<i>Aechmea fasciata</i>	Urn Plant	32	<i>Aucuba japonica</i>	Gold Dust
6	<i>Aeonium spp</i>	Aeonium	33	<i>Bambuseae spp</i>	Bamboo
7	<i>Aerides multiflorum</i>	Orchid	34	<i>Bassia scoparia</i>	Burning bush
8	<i>Aerides odoratum</i>	Orchid	35	<i>Beaucarnea recurvata</i>	Ponytail palm
9	<i>Agapanthus sp</i>	African lily	36	<i>Begonia rex</i>	Rex begonia
10	<i>Agave americana</i>	Century plant	37	<i>Begonia x semperflorens</i>	Wax begonia
11	<i>Alcea rosea</i>	Holly hock	38	<i>Begonia x tuberhybrida</i>	Tuberous begonia
12	<i>Alnus</i>	Alder	39	<i>Bellis</i>	Daisy
13	<i>Aloe vera</i>	Aloe vera	40	<i>Berberis thunbergii</i>	Barberry
14	<i>Alstroemeria spp</i>	Peruvian lily	41	<i>Bergenia ciliata</i>	Elephant's Ears
15	<i>Alyssum</i>	Alyssum	42	<i>Bougainvillea glabra</i>	Bougainvillea
16	<i>Amaranthus sp</i>	Amaranthus	43	<i>Brachyscome iberidifolia</i>	Swan River Daisy
17	<i>Amyrallis</i>	Amaryllis	44	<i>Brassica oleracea</i>	Ornamental cabbage/kale
18	<i>Anemone</i>		45	<i>Buddleja</i>	Butterfly bush
19	<i>Anoectochilus brevifolius</i>	Orchid	46	<i>Bulbophyllum spp</i>	Orchid
20	<i>Anthogonium gracile</i>	Orchid	47	<i>Buxus</i>	Box
21	<i>Anthurium</i>		48	<i>Caesalpinia pulcherrima</i>	Peacock flower

22	<i>Antirrhinum majus</i>	Snapdragon	49	<i>Calanthe spp</i>	Orchid
23	<i>Aorchis spathulata</i>	Orchid	50	<i>Calathea sp</i>	Zebra plant
24	<i>Aquilegia</i>	Columbine	51	<i>Calceolaria crenatiflora</i>	Lady's purse
25	<i>Araucaria araucana</i>	Monkey puzzel tree	52	<i>Calendula</i>	Pot marigold
26	<i>Arctotis</i>	African Daisy	53	<i>Calibrachoa</i>	Million bells
27	<i>Arundina graminifolia</i>		54	<i>Calliandra</i>	

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
55	<i>Callistemon rigidus</i>	Bottlebrush	85	<i>Cosmos</i>	Cosmos
56	<i>Calluna</i>	Heather	86	<i>Cotoneaster</i>	Cotoneaster
57	<i>Camellia japonica</i>	Camellia	87	<i>Crassla ovata</i>	Jade plant
58	<i>Campanula</i>	Bellflower	88	<i>Crocsmia</i>	Montbretia
59	<i>Campsis grandiflora</i>	Trumpet vine	89	<i>Crocus spp</i>	Crocus
60	<i>Canna indica</i>	Indian shot plant	90	<i>Croton spp</i>	Croton
61	<i>Carpobrotus</i>	Ice plant	91	<i>Cryptochilus lutea</i>	
62	<i>Caryopteris</i>		92	<i>Cryptochilus sanguine</i>	
63	<i>Cassia fistula</i>	Golden shower tree	93	<i>Cryptomeria japonica</i>	Japanes cedar
64	<i>Cedrus deodara</i>	Deodar	94	<i>Cupressus calimiana</i>	
65	<i>Celosia</i>	Cockscomb	95	<i>Cupressus funebaries</i>	
66	<i>Centaurea cyanus</i>	Cornflower	96	<i>Cupressus orientalis</i>	
67	<i>Centranthus ruber</i>	Valerian	97	<i>Cupressus sempervies</i>	
68	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Orchid	98	<i>Cycas sp</i>	Cycad
69	<i>Ceratostigma griffithii</i>	Ceratostigma	99	<i>Cyclamen persicum</i>	Sowbread
70	<i>Ceratostylis himalaica</i>	Orchid	100	<i>Cymbidium spp</i>	Orchids
71	<i>Chaenomeles japonica</i>	Japanese quince	101	<i>Dahlia sp</i>	
72	<i>Chiloschita spp</i>	Orchid	102	<i>Dalbergia sisoo</i>	
73	<i>Cholorophytum</i>	Spider plant	103	<i>Daphne</i>	

	<i>cosmosum</i>				
74	<i>Chrysalidocarpus lutescens</i>	Areca palm	104	<i>Delonix regia</i>	Royal poinciana/Gulm ohar
75	<i>Chrysantemum</i>	Chrysantehemum	105	<i>Delphinium</i>	Larkspur
76	<i>Chrysoglossum ornatum</i>		106	<i>Dendrobium spp</i>	Orchids
77	<i>Chusua pauciflora</i>		107	<i>Dianthus sp</i>	Carnation/Sweet William
78	<i>Clarkia unguiculata</i>	Elegant clarkia	108	<i>Diascia sp</i>	Diascia
79	<i>Cleisostoma spp</i>	Orchids	109	<i>Dicentra spectabilis</i>	Bleeding Heart
80	<i>Clematis</i>	Old man's beard	110	<i>Dieffenbachia</i>	Dumb Canes
81	<i>Cleome</i>	Spider flower	111	<i>Digitalis purpurea</i>	Foxglove
82	<i>Clerodendron sp</i>		112	<i>Dracaena sanderiana</i>	Lucky bamboo
83	<i>Coelogyne sp</i>	Orchids	113	<i>Duranta</i>	
84	<i>Cornus</i>	Dogwood	114	<i>Dypsis lutescens</i>	Areca palm

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
115	<i>Echeveria</i>		150	<i>Hedera helix</i>	Ivy
116	<i>Echinacea</i>	Coneflower	151	<i>Helianthus annuus</i>	Sunflower
117	<i>Enkianthus</i>		152	<i>Helichrysum bracteatum</i>	Strawflower
118	<i>Epigenium</i>		153	<i>Heliconia spp</i>	Lobster claw
119	<i>Epipremium pinnatum</i>	Neougella	154	<i>Helleborus sp</i>	Hellebore
120	<i>Epipremnum aureum</i>	Golden pothos	155	<i>Hemerocallis sp</i>	Daylily
121	<i>Eria spp</i>	Orchids	156	<i>Hibiscus rosa sinensis</i>	Chinese rose/Rose of Sharon
122	<i>Erigeron</i>	Fleabane daisy	157	<i>Hippeastrum</i>	
123	<i>Erisum sp</i>	Wallflower	158	<i>Hosta</i>	Planntain lily
124	<i>Eschscholzia californica</i>	California poppy	159	<i>Hyacinthus</i>	Hyacinth
125	<i>Esmeralda clarkei</i>	Orchid	160	<i>Hydrangea macrophylla</i>	Hydrangea

126	<i>Euonymous sp.</i>	Spindle tree	161	<i>Hyophorbe</i>	Bottlepalm
127	<i>Euphorbia milii</i>	Crown of thorns	162	<i>Hypericum sp</i>	Hypericum
128	<i>Euphorbia pulcherrima</i>	Poinsettia	163	<i>Iberis</i>	Candytuft
129	<i>Ficus benjamina</i>	Weeping fig	164	<i>Ilex spp</i>	Ilex
130	<i>Ficus elastica</i>	Rubber plant	165	<i>Impatiens sp</i>	Busy Lizzie
131	<i>Fittonia</i>		166	<i>Indigofera</i>	Indigo
132	<i>Forsythia sp</i>	Forsythia	167	<i>Ipheion sp</i>	Ipheion
133	<i>Freesia sp</i>		168	<i>Ipomea</i>	Morning glory
134	<i>Fritillaria sp</i>	Fritillaries	169	<i>Iris sp</i>	Iris
135	<i>Fuchsia sp</i>	Fuchsia	170	<i>Jacaranda mimosifolia</i>	
136	<i>Gaillardia</i>	Blanket flowers	171	<i>Jacobaea maritima</i>	Dusty miller
137	<i>Galanthus</i>	Snowdrop	172	<i>Jasminum spp</i>	Jasmine
138	<i>Gardenia grandiflora</i>		173	<i>Juniperus sp</i>	
139	<i>Gastrochilus spp</i>	Orchids	174	<i>Justicia sp</i>	
140	<i>Gazania</i>	Gazania	175	<i>Kalanchoe sp</i>	Widow's thrill
141	<i>Gelsemium sempervirens</i>	Yellow Jasmine	176	<i>Kniphofia</i>	Red hot poker/torch lily
142	<i>Geranium sp</i>	Cranesbill	177	<i>Kohleria</i>	
143	<i>Gerbera</i>	Gerbera	178	<i>Lagenaria</i>	
144	<i>Ginkgo</i>	Maidenhair tree	179	<i>Lagerstroemia sp</i>	
145	<i>Gladiolus</i>	Gladiolus	180	<i>Lantana camara</i>	
146	<i>Gloxinia sp</i>	Gloxinia	181	<i>Lasthenia sp</i>	
147	<i>Godetia amoena</i>	Godetia	182	<i>Lathyrus odoratus</i>	Sweet pea
148	<i>Gomphrena globosa</i>	Globe Amaranth	183	<i>Lavandula</i>	Lavender
149	<i>Gypsophila elegans</i>		184	<i>Lavatera</i>	Tree mallows

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
185	<i>Leptorchis</i>	Vanda Miss Joaquim	219	<i>Papaver</i>	Poppy
186	<i>Leucanthemum sp.</i>	Shasta daisy	220	<i>Passiflora</i>	Passionflower
187	<i>Ligustrum</i>	Privet	221	<i>Paulownia</i>	Foxglove tree
188	<i>Lilies</i>		222	<i>Pelargonium</i>	Geranium
189	<i>Lilium</i>	Lily	223	<i>Pennisetum</i>	
190	<i>Limonium</i>	Statice	224	<i>Penstemon</i>	Beard Tongue
191	<i>Linaria spp</i>	Toadflax	225	<i>Pentas lanceolata</i>	
192	<i>Lisianthus</i>		226	<i>Peperomia caperata</i>	
193	<i>Lobelia</i>	Lobelia	227	<i>Petunia sp</i>	Petunia
194	<i>Lonicera</i>	Honeysuckle	228	<i>Phaloenopsis</i>	Orchid
195	<i>Lunaria</i>	Honesty	229	<i>Philodendron sp</i>	
196	<i>Lupinus hybrid</i>	Lupin	230	<i>Phlox paniculata</i>	
197	<i>Lychnis</i>	Campion	231	<i>Pieris formosa</i>	
198	<i>Magnolia grandiflora</i>		232	<i>Pilea peperomioides</i>	Chinese money plant
199	<i>Magnolia liliflora</i>	Magnolia	233	<i>Pinus sp</i>	Pine
200	<i>Mammillaria</i>		234	<i>Piptanthus nepalensis</i>	Evergreen laburnum
201	<i>Matthiola incana</i>	Stock	235	<i>Pittosporum</i>	
202	<i>Mirabilis jalapa</i>	Four o'clock flower	236	<i>Platyserium bifurcatum</i>	Staghorn fern
203	<i>Monstera deliciosa</i>	Split-Leaf philodendron	237	<i>Platycodon grandiflorus</i>	Ballon flower
204	<i>Muscari</i>	Grape hyacinth	238	<i>Plectranthus australis</i>	Swedish ivy
205	<i>Myosotis</i>	Scorpion grasses	239	<i>Plumbago sp</i>	Leadwort
206	<i>Myrtus</i>	Myrtle	240	<i>Poa Pratensis</i>	Kentucky blue grass
207	<i>Nandina</i>	Sacred bamboo	241	<i>Polyalthia longifolia</i>	False Ashoka
208	<i>Narcissus</i>	Daffodil	242	<i>Portulaca grandiflora</i>	Moss rose
209	<i>Neanthebella</i>		243	<i>Primula spp</i>	Primrose
210	<i>Neoregelia carolinae</i>	Blushing Bromeliad	244	<i>Pyracantha</i>	Firethorn
211	<i>Nerium oleander</i>	Oleander	245	<i>Pyrostegia venusta</i>	
212	<i>Oncidium</i>		246	<i>Quercus</i>	Oak
213	<i>Ophiopogon</i>	Lily turf	247	<i>Ranunculus</i>	Buttercup
214	<i>Opuntia</i>	Prickly pear	248	<i>Rhapis excelsa</i>	

215	<i>Oreorchis micrantha</i>		249	<i>Rhododendron spp</i>	Rhododendron
216	<i>Orychophragmus</i>		250	<i>Rosa sp</i>	Rose
217	<i>Oxalis Triangularis</i>	False shamrock	251	<i>Ruellia spp</i>	Wild petunia
218	<i>Paeonia</i>	Peony	252	<i>Salix</i>	Willow

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
253	<i>Salvia</i>	Sage	271	<i>Thuja compacta</i>	Thuja
254	<i>Sansevieria trifasciata</i>	Snake plant	272	<i>Tillandsia sp</i>	
255	<i>Schefflera arboricola</i>	Umbrella Tree	273	<i>Torenia</i>	Wishbone flower
256	<i>Schizanthus</i>		274	<i>Tradescantia spp</i>	Wandering jew
			275	<i>Trifolium sp.</i>	Clover
257	<i>Schulumbergera bridgesii</i>	Christmas cactus	276	<i>Tropaeolum majus</i>	Nastrutium
258	<i>Sedum</i>		277	<i>Tulipa</i>	Tulip
259	<i>Sempervivum arachnoideum</i>	Cob web houseleek	278	<i>Vanda spp</i>	Orchid
260	<i>Smithiantha sp</i>		279	<i>Verbena</i>	Verbena
261	<i>Solanum laxum</i>	Potato vine	280	<i>Vinca major</i>	Periwinkle
262	<i>Solanum pseudocapsicum</i>	Ornamental chilli	281	<i>Viola</i>	Pansy
263	<i>Solenostemon</i>	Coleus	282	<i>Vriesea sp</i>	Flaming Sword
264	<i>Spiraea</i>	Spiraea	283	<i>Wisteria floribunda</i>	Wisteria
265	<i>Strelitzia reginae</i>	Bird of Paradise	284	<i>Xeranthemum annuum</i>	
266	<i>Syringa vulgaris</i>	Lilac	285	<i>Xerochrysum bracteatum</i>	Strawflower
267	<i>Tabernaemontana sp</i>		286	<i>Yucca</i>	Yucca
268	<i>Tagetes sp</i>	Marigold	287	<i>Zantedeschia arthropica</i>	Calla lily
269	<i>Tamarix</i>	Tamarisk	288	<i>Zephyranthes sp</i>	Rain lily
270	<i>Tanacetum parthenium</i>	Tansies	289	<i>Zinnia elegans</i>	Zinnia

List of ornamental plants that are permitted for import as of May 2009

Sl. No.	Scientific Name	Common Name	Sl. No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Acalypha nuda</i>		17	<i>Lewisia tweedyi</i>	Lewisia
2	<i>Agrostis spp</i>	Bentgrass	18	<i>Linaria bipartita</i>	Cloven lip
3	<i>Alsobia sp</i>	Alsobia	19	<i>Mathiola incana</i>	Stock
4	<i>Armeria sp.</i>	Armeria	20	<i>Matricaria sp.</i>	<i>Matricaria</i>
5	<i>Cattleya</i>	Orchids	21	<i>Mussaenda erythrophylla</i>	
6	<i>Carthamus tinctoris</i>	Safflower	22	<i>Myrtus</i>	Myrtle
7	<i>Centanrea moschata</i>	Sweet sultan	23	<i>Nandina</i>	Sacred bamboo
8	<i>Chamaedorea sp</i>	Cat Palm	24	<i>Nigella sp.</i>	Nigella
9	<i>Cirsium japonicum</i>	Plumed Thistle	25	<i>Ophiopogon</i>	Mondo grass
10	<i>Clerodendron sp.</i>	Clerodendron sp.	26	<i>Orychophragmus sp.</i>	Orychophragmus
11	<i>Episcia sp</i>	<i>Episcia</i>	27	<i>Pentas lanceolata</i>	
12	<i>Euphorbia cotinifolia</i>		28	<i>Philadelphus</i>	Mock-orange
13	<i>Jatropha podagrica</i>	Buddha belly plant	29	<i>Phoenix roebelenii</i>	
14	<i>Juniperus sp</i>		30	<i>Plumeria dwarf</i>	Plumaria dwarf
15	<i>Justacia sp.</i>		31	<i>Rodgersia pinnata</i>	Rodgersia
16	<i>Lantana sellowina</i>				

སོན་པོ་སྒྲུབ་ལག་ཁྱེར་གྱི་དོན་ལུ་ཁྱེ་ཡིག་འབྲི་ཤོག།

ང་/ང་བཅས་སོན་བཅོམ་མི་ཚུ་གིས་ གཤམ་གསལ་སོན་ /འཇུགས་སྒྲོང་རྒྱ་ཆ་ཚུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་ཡོད་
 པའི་གནས་ཚད་ལྟར་ སོན་པོ་སྒྲུབ་ལག་ཁྱེར་གྱི་དོན་ལུ་ཁྱེ་ཡིག་སྤུལ་ཤིང་
 ཁྱེ་ཡིག་སྤུལ་མི་གི་མིང་དང་ཁ་སྤྱད་།

.....

.....

སོན་/འཇུགས་སྒྲོང་རྒྱ་ཆ་གི་ཁ་གསལ།

གོ་རིམ་ ཨང་	ལོ་ཐོག།	རིགས་མ་ འབྲུག་	སོན་གྱི་ འབྲུང་ཁུངས།	གྲངས་ཚད་ (ཀེ་ཇི/ཨང་)	དགོས་དོན་(ནང་ འཁོད་/ཕྱི་འཁོད་སྒྲོད་)

དུས་ཡུན་ལག་ཁྱེར་གྱི་ཆ་འཇོག་ཡུན་གནས།

.....

དོ་སྒྲུབ་གྱི་དོན་ལུ་སྤྲོ་འཕུས།

.....

ཁྱེ་ཡིག་སྤུལ་མི་འཁོད་ཆ་གསལ།

Application Form for Seed Certification

To

I/we, the seed producers, herewith submit an application for issuance of seed certification for the following seed/planting materials as per prescribed standards:

Name and address of applicant

Details of seed/planting materials

Sl No.	Crop	Variety	Seed Source	Quantity (kg/No)	Purpose (internal/external supply)

Duration/validity of the certificate:

Fee for certification:

Signature of applicant

སོན་/ ལུངམ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་དོ་སྐྱོར་ལག་ཁྱེར་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་སྟན་ཞུ།

རྩོ་བདག་གི་མིང།_____	ཐོ་བཀོད་ཨང།_____
ས་གནས།_____	འགྲུལ་འཕྲིན་ཨང།_____

ཞིབ་དཔྱད་གྱི་ཆོས་གྲངས།	ཞིབ་དཔྱད་གྱི་དབྱེ་བ། སོན་/ལུངམ་གསེ་སྐྱོང་ཁང།
ཞིབ་དཔྱད་སྡེ་ཚན། ༡)སྡེ་ཤིང་ཞིབ་དཔྱད་པ།(སྡེ་ཚན་འགོ་ཁྲིད་པ) ༢) སྡེ་ཚན་འཁུས་མི། ༣) སྡེ་ཚན་འཁུས་མི།	

ལྷ་རྟོག་གི་སྐབ་འབྲས་ཁ་གསལ།

གོ་རིམ་ཨང།	ལྷ་རྟོག་ཨང།	བྱ་ལེན།

ཞིབ་དཔྱད་སྡེ་ཚན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར།

[illegible]

ཇོ་བདག་གི་མིང་རྟགས།

སྡེ་ཚན་འགོ་བྱིང་གི་མིང་རྟགས།

Inspection Report for Seeds/Nursery Certification

Name of owner: _____	Registration no: _____
Location: _____	Contact no: _____

Date of Inspection:	Type of Inspection: Seed/Nursery
Inspection Team: 1)Plant Inspector (Team leader): 2) Team member: 3) Team member:	

Detail of Observations:

Sl.No.	Observations	Actions

Recommendation of the Inspection team

Sl. No.	Planting Material	Variety	Quantity certified (Nos/kgs)	Value (Nu.)	Quantity rejected (Nos/Kgs)	Value (Nu)	Remarks (Research/ Commercial/ Self Use)

Signature of owner

Signature of team leader

སོན་ལག་ཁྱེར།

ཡིག་ཡང་།

ཆོས་གྲངས།

སོན་དོ་སྦྱར་ལག་ཁྱེར།

ད་ལན་ལག་ཁྱེར་འདི་ནི་ རོམ་ ཆོང་འབྲེལ་ཆོག་ཐམ་/ལུང་མ་གསེས་སྦྱང་ཁང་གི་ཐོ་བཀོད་
ཡང་.....འཆང་མི་ལུ་ འབྲུག་སོན་མ་དང་བཟུང་ཁྱེར་གྱི་ཐོ་བཀོད་ཀྱི་.....
རྒྱུ་ལག་ཡིག་ཆང་གིས་ སོན་དང་འཇུག་སྦྱང་རྒྱ་ཆ་ཆུ་ནང་འཁོད་/ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་ བཟུང་
སྦྱང་འབད་ནི་དོན་ལུ་འབྲུག་གི་སོན་གྱི་བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་༢༠༡༤ ཅན་མའི་ནང་ ཆེད་དུ་
བཀོད་ཡོད་པའི་གནས་ཚད་ཉུང་མཐའ་ཆུ་འབྲུག་མི་གུ་གཞི་བཞག་ཐོག་ གཤམ་གསལ་འཇུག་ས་
སྦྱང་རྒྱ་ཆུ་གི་དོན་ལུ་ སྦྱོང་པ་ཨིན།

ལོ་ཐོག་:

རིགས་མ་འདྲམ་:

གྲངས་ཚད་:

སྦྱོང་པའི་ཆོས་གྲངས་:

དོ་སྦྱར་འགོ་དཔོན་:

མིང་:

གོ་གནས་:

ལུ་གཞི་གཞི་རྒྱ་གསལ་

ཡང་:

ཐིུ་:

SEED CERTIFICATE

Ref. No.

Date:

Seed Certificate

This certificate is hereby granted to Mr./Mrs. _____ holder
of Trade Licence _____ Nursery Registration _____
_____ by _____ BAFRA
_____ Dzongkhag office for internal/external supply of
seeds and planting materials based upon meeting the minimum standards
prescribed in the Revised Seed Rules and Regulation of Bhutan 2018 for
following planting materials:

Crop:

Variety:

Quantity:

Date of Issue:

Certifying Officer:

Name:

Designation:

Employee ID:

No: SEAL

སྒྲ་འཐུས་ཟུར་དེབ

རིམ་ ཡང་།	སྒྲ་འཐུས་དབྱེ་བ།	དངུལ་བསྒྲུལ་སྒྲུ་
ཀ།	ནང་འདྲེན་ཆོག་ཐམ།	དངུལ་ཀ་མ་ ༣༠༠/- (ཆོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་) དངུལ་ཀ་མ་ ༡༠༠/- (སྒྲེར་དོན་ལུ་)
ཁ།	ཕའི་གྲོ་སེ་ནི་ཀ་རི་ལག་ཁྱེར།	དངུལ་ཀ་མ་ ༣༠༠/- (ཆོང་འབྲེལ་དོན་ལུ་) དངུལ་ཀ་མ་ ༡༠༠/- (སྒྲེར་དོན་ལུ་)
ག།	ཕྱིར་ཆོང་ལག་ཁྱེར།	དངུལ་ཀ་མ་ ༣༠༠/-
ང་།	རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ཆོག་ ཐམ།	དངུལ་ཀ་མ་ ༢༠/-
ཅ།	ནང་འདྲེན་ཕྱིར་ཆོང་གི་དོན་ལུ་ སོན་གྱི་ ཞིབ་དཔྱད།	དངུལ་ཀ་མ་ ༢༠/- དཔེ་ཆ་ད་རེ་རེ་ལུ་
ཆ།	ནང་འདྲེན་ཕྱིར་ཆོང་གི་དོན་ལུ་ སྔོ་ཤིང་ གི་ཞིབ་དཔྱད།	དངུལ་ཀ་མ་ ༢/- སྔོ་ཤིང་རེ་རེ་ལུ་
ཇ།	འཛུལ་ཁྱུགས་འབད་དེ་ ཟུར་བརྟག་ས་ གནས་ལུ་སྐྱེས་མི།	དངུལ་ཀ་མ་ ༥/- སྔོ་ཤིང་རེ་རེ་ལུ་
ཉ།	སྐྱོང་བཞག་	རྩས་སྐྱོར་གྱི་རིན་ངོ་དང་ བདག་འཛིན་འཐབ་པའི་སྐྱ་ཆ་ཚུ་ ཆོང་འབྲེལ་འཐབ་མི་ ཡང་ན་ འཐུས་ཤོར་མི་ལུ་ཕོག
ད།	སྐྱོར་བཞག་བཏང་ནི།	རྩས་སྐྱོར་གྱི་རིན་ངོ་དང་ འབྲེལ་བ་འཐབ་པའི་སྐྱ་ཆ་ཚུ་ ཆོང་འབྲེལ་འཐབ་མི་ ཡང་ན་ འཐུས་ཤོར་མི་ལུ་ཕོག

ANNEXURE XII

Schedule of fees

Sl no	Type of fee	Amount (Nu)
A)	Issue of import permit	Nu. 300/- (commercial); Nu. 100 (personal)
B)	Issue of Phytosanitary certificate	Nu. 300/- (commercial); Nu 100 (personal)
C)	Export Certificate	Nu. 300/-
D)	In-country Movement Permit	Nu. 20/-
E)	Inspection of seed for import/export	Nu. 20/- per sample
F)	Inspection of plant for import/export	Nu. 2/- per plant
G)	Growth in post-entry quarantine station	Nu. 5/- per plant
H)	Treatment	Actual cost of chemical + handling charges to be borne by the trader or defaulter
I)	Destruction	Actual cost of fuel + handling charges to be borne by the trader or defaulter

PUBLISHED BY:
Department of Agriculture
Ministry of Agriculture & Forests
Thimphu # 322228, 331316, 336462
Fax # 336186
Email: doa@moaf.gov.bt

Printed at United Printing Press